projekt

Załącznik do Uchwały Rady Powiatu Suskiego
nr ……
z dnia …… roku

POWIATOWA STRATEGIA

ROZWIĄZYWANIA

PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

NA LATA 2021-2026

Maj 2021

SPIS TREŚCI - str. 2

WSTĘP – str. 3

CHARAKTERYSTYKA POWIATU SUSKIEGO – str. 4

POMOC SPOŁECZNA W POWIECIE SUSKIEGO – str. 14

OCHRONA ZDROWIA W POWIECIE SUSKIM – str. 26

SZKOŁY I PLACÓWKI OŚWIATOWE PROWADZONE PRZEZ POWIAT SUSKI – ANALIZA STANU OBECNEGO – str. 30

SKALA I JAKOŚĆ ZJAWISK PATOLOGICZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH W SZKOŁACH PODLEGŁYCH POWIATOWI SUSKIEMU ORAZ SPOSOBY ICH ZAPOBIEGANIA – str. 46

PROGRAM PROMOCJI ZATRUDNIENIA ORAZ AKTYWIZACJI RYNKU PRACY W POWIECIE SUSKIM 2021-2026 – str. 49

ANALIZA SWOT POMOCY SPOŁECZNEJ W POWIECIE SUSKIM – str. 72

CELE I ZADANIE STAWIANE PRZED POMOCĄ SPOŁECZNĄ W POWIECIE SUSKIM – str. 74

RAMY FINANSOWE STRATEGII – str. 83

PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE SUSKIM – str. 86

MONITORING STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH – str. 91

PODSUMOWANIE – str. 92

Wstęp

Wymóg ustawowy do opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika wprost z zapisu artykułu 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 roku poz. 1876 z późn.zm.), który mówi, że polega ono na opracowaniu i realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami. Doprecyzowanie do tworzenia dokumentu znajduje się w artykule 16b ust. 2 w/w ustawy, który określa, że strategia ta zawiera w szczególności:
1) diagnozę sytuacji społecznej;
2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
3) określenie:
a) celów strategicznych projektowanych zmian,
b) kierunków niezbędnych działań,
c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
d) wskaźników realizacji działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Suskiego na lata 2021-2026 powstała jako odpowiedź na potrzeby mieszkańców powiatu w zakresie polityki społecznej. Powstanie tego dokumentu nie byłoby możliwe, gdyby nie współpraca pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z instytucjami funkcjonującymi w powiecie suskim, takimi jak:
- Wydziały Starostwa Powiatowego
- Powiatowy Urząd Pracy
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
- Domy Pomocy Społecznej
- Środowiskowy Dom Samopomocy
- Warsztaty Terapii Zajęciowej
- Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy

W trakcie prac nad przygotowaniem strategii nawiązano również współpracę z Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Suskiego, które udostępniły dane dotyczące podejmowanych przez nie działań. Strategia zawiera także prognozę zmian i kierunki działań wynikającą z analizy zachodzących zjawisk i zmian wśród mieszkańców powiatu suskiego. W Strategii ujęto również źródła finansowania poszczególnych planowanych działań, a także wskaźniki, które pozwolą ocenić skuteczność podjętych działań. Monitoring Strategii odbywać się będzie corocznie i zawarty będzie w sprawozdaniach dyrektora PCPR z działalności za poszczególne lata. Dodatkowo należy podkreślić, że projekt dokumentu został przedstawiony Zarządowi Powiatu Suskiego oraz Komisji Spraw Społecznych Rady Powiatu Suskiego.

Podczas prac nad dokumentem dokonano analizy słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń, na które można będzie napotkać podczas realizacji zakładanych rezultatów.

Ostatnią fazą prac nad Strategią było przeprowadzenie konsultacji społecznych, w czasie których projekt dokumentu został udostępniony instytucjom działającym w obszarze pomocy społecznej na terenie powiatu suskiego.

1. Charakterystyka powiatu suskiego

Zgodnie z definicją ustawową powiat jest częścią terytorium państwa oraz jednocześnie lokalną wspólnotą samorządową. Jako jednostka podziału terytorialnego państwa obejmuje całe obszary odpowiednich gmin graniczących ze sobą. Lokalną wspólnotę samorządową tworzą z mocy prawa wszyscy mieszkańcy powiatu.1

Powiat Suski znajduje się w południowo – zachodniej części województwa małopolskiego, graniczy z powiatami: wadowickim, myślenickim, nowotarskim położonymi także w województwie małopolskim oraz powiatem żywieckim należącym terytorialnie do województwa śląskiego. Od strony Republiki Słowackiej graniczy z powiatem Namestovo. Obejmuje obszar dziewięciu gmin, w tym dwa miasta (Sucha Beskidzka i Jordanów), jedną gminę miejsko – wiejską (Maków Podhalański) oraz sześć gmin wiejskich (Budzów, Bystra – Sidzina, Jordanów, Stryszawa, Zawoja, Zembrzyce). Terytorium powiatu suskiego przed reformą administracyjną państwa znajdowało się w dwóch województwach. Do województwa nowosądeckiego należały gmina Bystra – Sidzina i Jordanów oraz miasto Jordanów. Natomiast do województwa bielskiego miasto Sucha Beskidzka – będące dzisiaj siedzibą powiatu oraz gminą Budzów, Stryszawa, Zembrzyce, Zawoja, a także miejsko – gminny Maków Podhalański. Powiat charakteryzuje się średnią gęstością zaludnienia, wynosi ona 123 osoby na 1 km^2, przy średniej wojewódzkiej wynoszącej 222 osoby na 1 km^2. Średnia gęstość zaludnienia w województwie małopolskim wynosi 225 osób na 1 km^2. Według danych za rok 2019 Powiat Suski zamieszkuje 84 232 osób.[2]

Mapa nr 1: Powiat Suski

Źródło: Wydział Promocji, Kultury fizycznej i turystyki Starostwa Powiatowego w Suchej Beskidzkiej.

1 Ustawa o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2013 poz. 595)

[2] Dane GUS: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2019 rok.str.1

Powierzchnia powiatu Suskiego wynosi 686 km^2. Tworząc charakterystykę powiatu Suskiego nie sposób nie wspomnieć o największym jego bogactwie – tj. o walorach turystycznych. Powiat położony jest w obrębie pasm Beskidu Małego, Średniego i Żywieckiego. Jego walorem są piękne krajobrazy, które sprawiają, że obszar ten stanowi atrakcyjne miejsce wypoczynku. Służy temu m.in. bardzo dobrze rozwinięta sieć szlaków turystycznych oraz coraz liczniejsze trasy rowerowe, a także stale powiększająca się baza noclegowa. Najcenniejszą częścią powiatu jest utworzony w 1954 roku Babiogórski Park Narodowy.
W Powiecie Suskim funkcjonuje szereg instytucji świadczących pomoc dziecku i rodzinie w różnych obszarach. Najbliżej spraw dotyczących dzieci i ich problemów działa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Makowie Podhalańskim wraz z filią w Jordanowie. Poradnia ta świadczy pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla dzieci i młodzieży z terenu Powiatu. Poradnia prowadzi następujące zadania:
- diagnoza i terapia pedagogiczna, psychologiczna, logopedyczna dzieci i młodzieży;
- konsultacje i porady psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne,
- organizowanie grupowych zajęć profilaktycznych i psychoedukacyjnych dla uczniów;
- pomoc rodzinom w rozwiązywaniu trudności wychowawczych poprzez organizowanie
Powiat Suski prowadzi Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Makowie Podhalańskim. W ramach Ośrodka działają:

1) szkoła podstawowa specjalna - 33 uczniów
2) szkoła przysposabiająca do pracy - 26 uczniów
3) zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze dla 3 uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim.

Na terenie powiatu Suskiego działają liczne organizacje świadczące pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Są to między innymi Suskie Stowarzyszenie Klub Abstynentów „FENIKS", Grupa Anonimowych Alkoholików „Radość" w Suchej Beskidzkiej, Stowarzyszenie Trzeźwości „Dom" w Jordanowie. Wszystkie zajmują się rozwiązywaniem problemów alkoholowych, profilaktyką uzależnień oraz pomocą osobom uzależnionym i ich rodzinom. Działa tutaj również Polski Związek Niewidomych – Koło Powiatowe w Suchej Beskidzkiej oraz Polski Związek Inwalidów Narządu Ruchu – Koło Terenowe „Podbeskidzie" w Suchej Beskidzkiej. Na rzecz potrzebujących pomocy działają również Polski Komitet Pomocy Społecznej, Polski Czerwony Krzyż, a w Makowie Podhalańskim Stowarzyszenie Rodzina Kolpinga, która prowadzi działalność charytatywną o wartościach chrześcijańskich. Swoją działalność prowadzą na terenie powiatu ponad to Polski Związek Kombatantów Rzeczypospolitej i Byłych Więźniów Politycznych oraz Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Szczegółowe dane na temat działających na terenie powiatu organizacji i stowarzyszeń zawiera poniższa tabela.

Tabela nr 1 Wykaz stowarzyszeń i organizacji działających na terenie powiatu suskiego.

Lp.	**Nazwa**	**Siedziba**
1	Towarzystwo Miłośników Ziemi Jordanowskiej	Jordanów 34-240 ul. Rynek 1
2	Związek Podhalan – Oddział w Sidzinie	Sidzina 34-787
3	Klub Sportowy „Bór"	34-785Toporzysko 454
4	Ludowy Klub Sportowy „Jordan"	Jordanów 34-240 ul. Rynek 1
5	Towarzystwo Miłośników Ziemi Suskiej	Sucha Beskidzka 34-200 Rynek 15

6	PTTK O/”Ziemia Babiogórska”	Sucha Beskidzka 34-200ul. Mickiewicza 38
7	Towarzystwo Pomocy Postpenitencjarnej	Sucha Beskidzka 34-200 ul. Mickiewicza 11
8	Stowarzyszenie Przyjaciół Odbudowy Katolickich Kościołów na Ukrainie	Maków Podhalański34-220 ul. 3-go Maja 34
9	Babiogórskie Towarzystwo Regionalne	Maków Podhalański 34-220 ul. Wolności 35
10	Stowarzyszenie „Rodzina Kolpinga”	Maków Podhalański 34-220 ul. Kościelna 14
11	Suskie Stowarzyszenie Klub Abstynentów „Feniks”	Sucha Beskidzka ul. Handlowa 1
12	Stowarzyszenie Osób Prowadzących Działalność Handlową i Usługową	Jachówka 233 34-211Budzów
13	Stowarzyszenie Akademia Europejska w Beskidach	Sucha Beskidzka 34-200 ul. Spółdzielców 1
14	Babiogórskie Towarzystwo Kulturalno-Oświatowe	Zawoja 149 a 34-222
15	Powiatowy Szkolny Związek Sportowy	Sucha Beskidzka 34-200 ul. Mickiewicza 19
16	Gminny Klub Sportowy w Osielcu	Osielec 500 34-234
17	Klub Sportowy „Watra”	Zawoja 1638 34-222
18	Ludowy Klub Sportowy „Garbarz”	Zembrzyce 34-210
19	Ludowy Klub Sportowy „Huragan”	Skawica 15 34-221
20	Ludowy Klub Sportowy „Technik”	Sucha Beskidzka Ul. Spółdzielców 1
21	Miejsko Kolejowy Klub Sportowy „Babia Góra”	Sucha Beskidzka 34-200 Ul. Mickiewicza
22	Miejski Klub Sportowy „Halniak”	Maków Podhalański 34-220 ul. Sportowa 2
23	Ludowy Klub Sportowy „Naroże”	Juszczyn 34-231
24	Beskidzki Klub Karate „Seitedo”	Sucha Beskidzka Oś. Na Stawach 6/24
25	Związek Górali Babiogórskich	Zawoja 1634 34-222
26	Stowarzyszenie Producentów, Handlowców i Usługowców	Białka 286 34-220
27	Małopolskie Stowarzyszenie Promocji i Agroturystyki	Sucha Beskidzka 34-200 ul. Rynek 10
28	Klub Sportowy „UNIA”	Naprawa 477 34-785
29	Powiatowe Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”	Sucha Beskidzka 34-200 ul. 29 Stycznia 2
30	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Grzechyni	Grzechynia 189 34-220
31	Ludowy Klub Sportowy w Bieńkówce	Bieńkówka 34-212

32	Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne „Las”	Wysoka 59 34-785 Jordanów
33	Stowarzyszenie Na Rzecz zrównoważonego Rozwoju „Przysłop”	Zawoja 886 Szkoła Podstawowa nr 4 34-222
34	Łucznicze Towarzystwo Sportowe „Zamek Suski”	Sucha Beskidzka ul. Zamkowa 1
35	Wiejski Klub Sportowy „Grom”	Grzechynia 209 34-220
36	Harcerski Klub Sportowy	Sucha Beskidzka ul. płk. T. Semika
37	Stowarzyszenie Pomocy Młodzieży „Janosik”	Naprawa 381 34-785 Jordanów
38	Jordanowskie Stowarzyszenie Twórców „Pasja”	Jordanów 34-785 ul. Mickiewicza 52
39	Stowarzyszenie Trzeźwości „Dom”	Jordanów 34-785 ul. Kopernika 13
40	Ludowy Klub Sportowy „Strzelec”	Budzów 532 34-211
41	Ludowy Klub Sportowy „Błyskawica”	Marcówka 13434-210 Zembrzyce
42	Stowarzyszenie Powiatowe Forum Przedsiębiorcy	Sucha Beskidzka ul. Mickiewicza 19/2
43	Stowarzyszenie Tradycja i Natura	Bystra Sidzina 373 34-235
44	Stowarzyszenie Sportów Ekstremalnych „Karakorum"	Jordanów 34-240 Oś. Wrzosy 2/3
46	Stowarzyszenie Collegium Iuvenum	Sucha Beskidzka34-200 ul. Sumerówka 2
47	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Mikroregionu „Magurka”	Stryszawa 667/1 34-205
48	Stowarzyszenie Klub Zjednoczonej Europy	Sucha Beskidzka 34-200 ul. Spółdzielców 1
49	Stowarzyszenie Muzycznego „Śleszowice”	Śleszowice 45
50	Orkiestra Dęta „Sygnał”	Budzów 34-211
51	Jordanowskie koło Kultury Ludowej	Jordanów 34-240 ul. 3 Maja 2
52	Lokalna Grupa Działania Podbabiogórze	Sucha Beskidzka ul. Kościelna 5b
53	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju „Źródło”	Jordanów 34-240 ul. Rynek 2
54	Babiogórskie Stowarzyszenie „Zielona Linia”	Stryszawa 263 34-205
55	Stowarzyszenie „Wielka Polana”	Sidzina 131 34-236
56	Stowarzyszenie „Samorządowe Centrum Przedsiębiorczości i Rozwoju	Sucha Beskidzka ul. Mickiewicza 41

57	Wiejski Klub Sportowy „Tempo”	Maków Podhalański 34-220 Białka 464
58	Zawoja Lokalna Organizacja Turystyczna	Zawoja 34-223
59	Stowarzyszenie Kulturalne „Chór Bel Canto”	Jordanów ul. Kolejowa 9
60	MOTOCROSS TEAM RAPACZ KLUB – MTR - OSIELEC	Osielec 34-200
61	Radość w Suchej Beskidzkiej	Sucha Beskidzka ul. Handlowa 2
62	Ludowy Klub Sportowy „Tarnawianka”	Zembrzyce 272 34-210
63	Stowarzyszenie „Dla Natury 2000”	Sucha Beskidzka
64	Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Żaczki spod Babiej Góry”	Zawoja
65	Nowy Juszczyn	
66	Inicjatywa Społeczna	Sidzina
67	Orkiestra Dęta „Rytm”	Zembrzyce
68	Stowarzyszenie Erudio	Osielec Łętownia 707
69	Stowarzyszenie Pszczelarzy „Jodła”	Sucha Beskidzka
70	Stowarzyszenie „Prowincja w Europie”	Sucha Beskidzka
71	Koło Gospodyń Wiejskich „Marcowianki”	
72	Stowarzyszenie „Nasza Skawica”	
73	Zembrzyckie Koło Gospodyń "Mioduszyna”	Zembrzyce
74	Koło Gospodyń	Białka
75	Suskie Stowarzyszenie Kobiet „Samopomoc”	Sucha Beskidzka
76	Stowarzyszenie Gospodyń Sidzianki	Sidzina
77	Zawojskie Stowarzyszenie Przedsiębiorców	Zawoja 3000
78	Stowarzyszenie Kultart	Zawoja
79	Stowarzyszenie Chór Kameralny „VOX ALTISONA”	
80	Stowarzyszenie Pomocy Szkole Podstawowej w Jordanowie „Nasza Szkoła”	Jordanów
81	Bractwo Zbójników Spod Babiej Góry	Marcówka
82	Chrześcijańskie Stowarzyszenie „Wyobraźnia Miłosierdzia”	Budzów
83	Stowarzyszenie ZINTEGROWANI-NIEPOKONANI	Sucha Beskidzka

84	Stowarzyszenie na rzecz Tradycji i Kultury „SZANSA”	Maków Podhalański
85	Stowarzyszenie Ogródków Działkowych Jasień	Sucha Beskidzka
86	Stowarzyszenie Wspierania Mieszkańców DPS w Makowie P. „Przystań”	Maków Podhalański
87	Stowarzyszenie Absolwentów, Nauczycieli i Sympatyków Liceum Ogólnokształcącego im. H. Kołłątaja w Jordanowie „Dla Naszej Szkoły”	Jordanów
88	Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Trzeźwości i Leczenia Osób Uzależnionych i Współuzależnionych „Lepsze Jutro”	
89	Stowarzyszenie „Suscy Seniorzy”	Sucha Beskidzka
90	Stowarzyszenie Moto-Łaje Motocykliści Dzieciom	Sucha Beskidzka
991	Babiogórskie Stowarzyszenie Emerytów Rencistów i Inwalidów w Zawoi	Zawoja
92	Stowarzyszenie Pralnia Kultury	Jordanów
93	Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich „Siedlisko - Stryszawa Górna”	Stryszawa 73. a
94	Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Makowskiej	Maków Podhalański
95	Stowarzyszenie Dziecięcego Zespołu Regionalnego „Malikowski Groń”	Grzechynia 314
96	Stowarzyszenie Ogrodowe „Jasień”	Sucha Beskidzka
97	Stowarzyszenie: Koło Gospodyń Wiejskich Niezłe Zioła	Toporzysko
98	Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Makowie Podhalańskim	Maków Podhalański
99	Stowarzyszenie Między narodowych Inicjatyw kulturalnych ekonomicznych i Oświatowych	Zawoja
100	Stowarzyszenie Europejski Instytut Rozwoju Regionalnego w Suchej Beskidzkiej	Sucha Beskidzka
101	Stowarzyszenie „Nasza Skawica”	Skawica

102	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Regionów w Suchej Beskidzkiej	Sucha Beskidzka
103	Stowarzyszenie „Sportowe Nadzieje Młody Jordan”	Jordanów
104	Stowarzyszenie Strzelecki Pododdział Obrony Narodowej Sucha Beskidzka	Sucha Beskidzka
105	Stowarzyszenie Rodzin Nadzieja w Juszczynie	Juszczyn
106	Stowarzyszenie Nasza Wieś Śleszowice	Śleszowice
107	Stowarzyszenie Centrum Aktywności i Rozwoju w Suchej Beskidzkiej	Sucha Beskidzka
108	Polskie Towarzystwo Podkuwacze w Toporzysku	Toporzysko
109	Stowarzyszenie Przyjaciół Miast Partnerskich	Sucha Beskidzka
110	Stowarzyszenie Inicjatywa Beskidzka	Sucha Beskidzka
111	Stowarzyszenie „Kawaleria”	Toporzysko
112	Stowarzyszenie Aktywizacji Społecznej Inspiracja	Jordanów
113	Stowarzyszenie Śleboda	Osielec
114	Stowarzyszenie Lions Club Wysoka	Wysoka
115	Stowarzyszenie Szansa dla Edukacji	Jordanów
116	Jednostka Strzelecka 3031 Sucha Beskidzka im. I Brygady Górskiej Korpusu obrony pogranicza	Białka
117	Babiogórskie Centrum Sportu w Zawoi	Zawoja
118	Ochotnicza Straż Pożarna w Palczy	Palcza
119	Stowarzyszenie Miłośników Regionu Suskiego – SKARBIEC SUSKI	Sucha Beskidzka
120	Stowarzyszenie LUX NOCTIS	Zawoja
121	Stowarzyszenie MOCNI POMOCNI	Lachowice 232 B
122	Stowarzyszenie Klub Aktywnych Mam	Zawoja 2075
123	Stowarzyszenie „POLISH FOOTBALL TALENT”	Budzów 35 Budzów 34-211

124	Stowarzyszenie Skowronkowy Jarzmin	34-222 Zawoja 2075
125	Ochotnicza Straż Pożarna w Osielcu Górnym	34-234 Osielec 821
126	Stowarzyszenie Gmin Babiogórskich	34-200 Sucha Beskidzka, ul Mickiewicza 19
127	Stowarzyszenie Wiejskie Klub Sportowy „Tempo”	Białka 558
128	Stowarzyszenie Narodu Cygańskiego ART LOVARA	Sucha Beskidzka ul. Zasypnica 27
129	Klub Sportowy SPORTUP	34-200S Sucha Beskidzka, ul. Nad Stawami 14B
130	Stowarzyszenie KRUCAFUX CYRCHEL TEAM	34-210 Tarnawa Dolna 189 e
131	Ochotnicza Grupa Ratownicza w Rabce - Zdroju	34-240 Wysoka 244
132	Związek Podhalan w Polsce Oddział w Jordanowie	Jordanów
133	Stowarzyszenie Babiogórska Orkiestra Dęta z siedzibą w Zawoi	34-222 Zawoja 1307
134	Stowarzyszenie MELOARTE	34-200 Sucha Beskidzka, ul. Błądzonka 34
135	Suski Klub Lekkoatletyczny	34-200 Sucha Beskidzka, ul. Płk. Tadeusza Semika 2

Źródło: BIP Starostwa Powiatowego w Suchej Beskidzkiej

Ilość i różnorodność działających na terenie powiatu organizacji świadczy o tym, że społeczność tej małej ojczyzny jest aktywna i skłonna po podejmowania różnych działań na jej rzecz. Bardzo ważną rolę w procesie pomocy osobom niepełnosprawnym zajmuje Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Zawoi z siedzibą w Juszczynie nr 542B, które skupia w swych szeregach dzieci i osoby dorosłe z niepełnosprawnością intelektualną, a także ich rodziców i opiekunów. Stowarzyszenie to było inicjatorem powstania Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno- Wychowawczego w Juszczynie z filią w Tarnawie Górnej, który wspaniale wpisał się w potrzeby tej części społeczności lokalnej.2

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Juszczynie został stworzony dla 59 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie w stopniu znacznym i głębokim, a także umiarkowanym przy jednoczesnym współistnieniu sprzężonych niepełnosprawności. Ośrodek zapewnia kompleksową rehabilitację i edukację dla dzieci i młodzieży w wieku od trzech do dwudziestu pięciu lat.3 Ośrodek ten zapewnia także bardzo ważną kwestię, to znaczy umożliwia rodzicom i opiekunom dzieci niepełnosprawnych min. podjęcie zatrudnienia, czy też zajęcie się innymi sprawami w poczuciu, że ich dziecko jest w tym czasie bardzo dobrze zaopiekowane. Od 2014 roku działa filia placówki w Tarnawie Górnej.

Zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej wynikające z ustawy o pomocy społecznej wykonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej.

2 Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej.

3 Informacje uzyskano w Ośrodku Rehabilitacyjno -Edukacyjno-Wychowawczym w Juszczynie

W roku 2019 z pomocy tejże jednostki skorzystało około 256 osób. Była to między innymi pomoc świadczona rodzinom zastępczym (52 rodziny zastępcze na terenie powiatu), pomoc na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki dla wychowanków rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych i innych (łącznie 24 osoby) oraz pomoc w ramach wsparcia z zakresu interwencji kryzysowej (180 osób)
Kolejną grupą zadań realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie są zadania wynikające z ustawy o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a są to dofinansowanie do wyjazdu na turnusy rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom, pomoc finansowa w zakupie sprzętów ortopedycznych i pomocniczych środków leczniczych, likwidacja barier w komunikowaniu się dla osób z dysfunkcją narządu słuchu lub wzroku i likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej z dysfunkcją narządu ruchu. Działalność ta zostanie szczegółowo opisana w kolejnych podrozdziałach tej pracy.
Od października 2016 roku działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej została rozszerzona o sprawy związane z interwencją kryzysową. W swojej ofercie posiada pomoc psychologiczną, pedagogiczną dla osób potrzebujących wsparcia w związku z przeżywaniem trudnej sytuacji życiowej. Tutaj także osoby niepełnosprawne, niejednokrotnie będące po wypadkach komunikacyjnych mogą skorzystać z pomocy. W ciągu roku przez zespół interwencji kryzysowej przewijają się setki osób z różnymi problemami życiowymi. Liczę osób objętych wsparciem przez pracowników Zespołu Interwencji Kryzysowej przedstawia poniższa tabela:

Tabela 2 Liczba osób objętych wsparciem Zespołu Interwencji Kryzysowej

Lata	**Liczba osób objętych pomocą**
2017	**378**
2018	**370**
2019	**304**
2020	**180**

Źródło: opracowanie własne PCPR

Powiat Suski dysponuje następującymi instytucjami działającymi dla i na rzecz osób niepełnosprawnych:
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych w Makowie Podhalańskim (75 miejsca dla kobiet i mężczyzn)
- Dom Pomocy Społecznej osób starych w Łętowni (51 miejsc) i dla osób niepełnosprawnych fizycznie (15 miejsc)

- Dom Pomocy Społecznej dla niepełnosprawnych intelektualnie dziewczynek w Jordanowie (50 miejsc). Dom ten jest prowadzony na zlecenie powiatu przez Zgromadzenie Panien Ofiarowania Najświętszej Maryi Panny.

W tym miejscu należy dodać, że kierowanie do domów pomocy społecznej należy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do zadań własnych gminy. To gmina właśnie rozeznaje sytuację społeczną, zdrowotną i materialną osoby ubiegającej się o skierowanie jej do domu pomocy społecznej. Powiat natomiast w kwestii domów pomocy społecznej zajmuje się prowadzeniem oraz rozwojem infrastruktury domów oraz umieszczaniem w nich skierowanych przez gminy osób4. Dokumentację wraz z decyzją kierującą do odpowiedniego ze względu na stan zdrowia osoby dps gmina przesyła do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, które dysponuje miejscami w domu o odpowiednim profilu.

Kolejnym ośrodkiem zapewniającym pomoc i rehabilitację osobom niepełnosprawnym – tym razem niepełnosprawnym intelektualnie oraz przewlekle psychicznie chorym jest Środowiskowy Dom Samopomocy. Jego działalność jest odpowiedzią na zapis kolejnego artykułu ustawy o pomocy społecznej, tym razem dotyczącego realizowania zadań z zakresu administracji rządowej.

Realizując zapisy ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, która jako zadanie zlecone realizowane przez powiat wskazuje prowadzenie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie powiatu suskiego powstała taka placówka.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Jordanowie to Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla 30 osób przewlekle psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie Dom ten działa w oparciu o przygotowany przez kierownika Program działalności oraz corocznie opracowywane plany pracy z uczestnikami. Dokumenty te są zatwierdzane przez Zarząd Powiatu Suskiego. Środowiskowy Dom Samopomocy przy Stowarzyszeniu Trzeźwości "Dom" utworzony został w 2002 roku. ŚDS jest powiatowym, dziennym ośrodkiem wsparcia dla trzydziestu osób niepełnosprawnych intelektualnie oraz przewlekle psychicznie chorych. ŚDS prowadzi terapię zajęciową wśród swoich podopiecznych w oparciu o plany terapii grupowej, jak też indywidualne plany terapeutyczne. Decyzje o skierowaniu na pobyt w Środowiskowym Domu są wydawane na podstawie wywiadu środowiskowego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej. Środowiskowy Dom Samopomocy oferuje swoim podopiecznym udział w terapii prowadzonej w pracowniach stolarsko-rzeźbiarskiej, artystycznej, komputerowej, kulinarnej.

Możliwość przyjazdu na zajęcia prowadzone w ŚDS są niejednokrotnie jedyną szansą osób niepełnosprawnych na wyjście z domu rodzinnego i nawiązanie znajomości z innymi osobami o podobnych problemach, ale także z osobami pełnosprawnymi, pracującymi w tej czy innej jednostce. Uczestniczenie w terapii daje możliwość podopiecznym uzyskania umiejętności samoobsługi, funkcjonowania w grupie, poczucie wyższego poziomu własnej wartości, lepsze poznanie zwyczajów dnia codziennego.

W powiecie suskim działalność swoją prowadzą również Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Są to:

- Warsztaty Terapii Zajęciowej Caritas Archidiecezji Krakowskiej dla 40 osób w Zembrzycach wraz z Domem Wczasów Rehabilitacyjnym;
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Kukowie dla 40 osób prowadzony przez samorząd gminny
- Warsztat Terapii Zajęciowej dla 41 osób w Juszczynie prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelektualnie.

Te jednostki podstawę swojej działalności znajdują w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Zgodnie z tą ustawą uczestnictwo w Warsztacie Terapii Zajęciowej należy do podstawowych

4 Art. 19 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej

form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Warsztat oznacza wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia pracy.

Pomoc społeczna w Powiecie Suskim

Według ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2.1). Pomoc społeczna jest realizowana na poszczególnych szczeblach samorządowych przez jednostki organizacyjne samorządu.
Struktura pomocy społecznej w Polsce przedstawia się następująco:

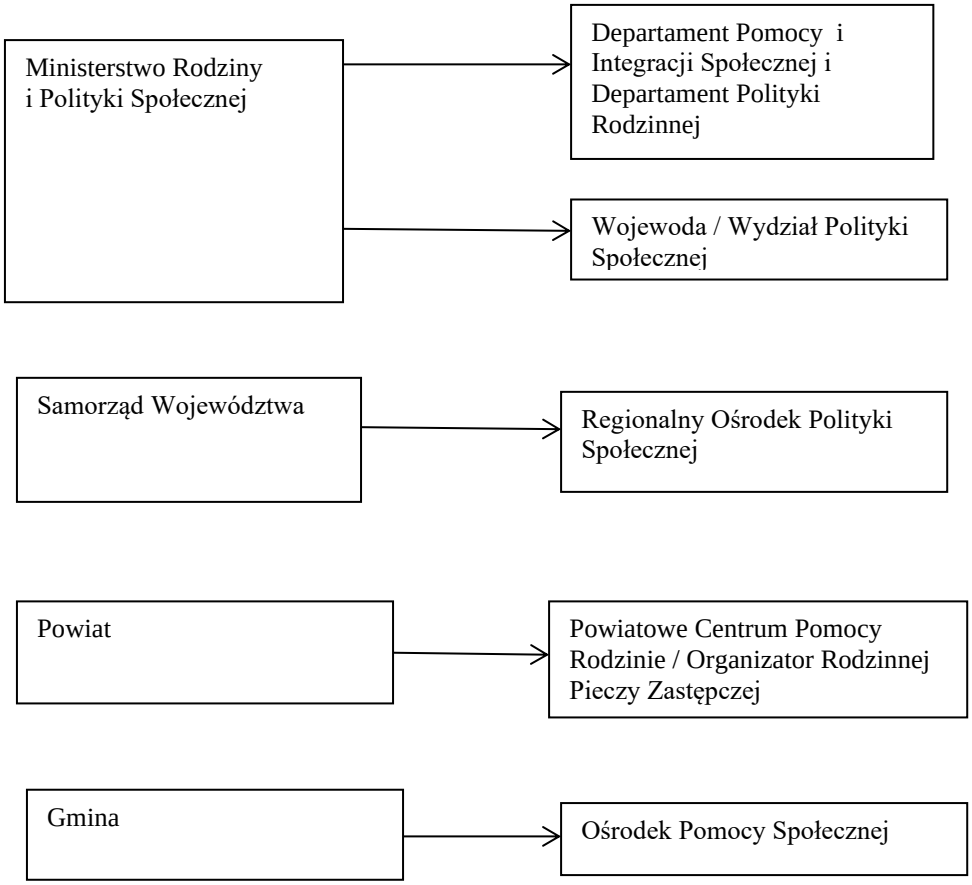

Na szczeblu powiatowym zadania z zakresu pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. PCPR został wyznaczony na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Powiecie Suskiem i realizuje te zadania w oparciu o 3-letni Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Suskim. Aktualny Program został opracowany na lata 2019-2021. Zadania własne powiatu w zakresie w/w ustaw obejmują miedzy innymi:

- opracowanie i realizację powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, - prowadzenie specjalistycznego poradnictwa,
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych
- prowadzenie grupy wsparcia dla rodziców zastępczych oraz udzielanie wsparcia psychologicznego dla dzieci z rodzin zastępczych
- badanie motywacji i predyspozycji kandydatów na rodziny zastępcze oraz rodzin zastępczych do dalszej pracy.
- udzielanie świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych dzieci umieszczonych w pieczy
- wypłacanie wynagrodzenia z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka albo świadczonej opieki i wychowania zawodowym rodzinom zastępczym,
- pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych również na terenie innych powiatów,
- przyznawanie pomocy na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki osobom opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę, młodzieżowe ośrodki wychowawcze i rodziny zastępcze,
- pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę, młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali status uchodźcy, mającym trudności w integracji ze środowiskiem,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób,
- prowadzenie mieszkań chronionych,
- powiatowych ośrodków wsparcia,
- działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach,
- szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu, doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu,
- kierowanie do zajęć w środowiskowym domu samopomocy,
- prowadzenie hostelu dla ofiar przemocy
- podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie programów osłonowych,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego,
- sporządzanie bilansu potrzeb powiatu w zakresie pomocy społecznej,
- sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej.

Powiat realizuje również zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, które obejmują pomoc uchodźcom w zakresie indywidualnego programu integracji, w tym opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne, prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia, udzielanie pomocy cudzoziemcom.

W zakresie wspierania osób niepełnosprawnych PCPR zajmuje się pomocą w zakresie codziennego funkcjonowania tychże osób oraz realizacją programów PFRON (Aktywny Samorząd, Wyrównywanie Różnic Między Regionami) a także nadzorem nad działalnością Warsztatów Terapii Zajęciowej.
Rodziny zastępcze zajmują ważną część zadań wykonywanych przez pracowników PCPR. Do szeregu zadań oprócz umieszczania w nich dzieci finansowania ich pobytu w tych rodzinach PCPR jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej działa na płaszczyźnie szeroko udzielanego wsparcia. W 2020 roku PCPR pozyskał środki zewnętrze z budżetu Wojewody Małopolskiego oraz z Europejskiego Funduszu Społecznego na zakup komputerów umożliwiających naukę zdalną dzieciom w rodzinach zastępczych. Dodatkowo środki te zostały przeznaczone na wyposażenie miejsc w rodzinach zastępczych na ewentualną kwarantannę na łączną kwotę około 180 000,00 zł. Cyklicznie PCPR organizuje wycieczkę integracyjną dla dzieci i rodzin zastępczych w ramach obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego. Takie wyjazdy są okazją do lepszego poznania się, zawiązania nici przyjaźni wśród dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. W 2020 roku z uwagi na epidemię Covid-19 zorganizowano konkurs plastyczny dla dzieci z rodzin zastępczych. Prace te zostały wykorzystane do stworzenia plakatu promującego ideę rodzicielstwa zastępczego.
Do realizacji wyżej wymienionych działań ustawodawca przewidział utworzenie i utrzymywanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Instytucja ta zajmuje się bezpośrednim udzielaniem świadczeń dla uprawnionych osób, prowadzeniem pracy socjalnej, monitorowaniem sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, realizowaniem postanowień Sądu w zakresie umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych, bezpośrednią pracą z wychowankami rodzin zastępczych, ustalaniem odpłatności dla rodziców biologicznych za pobyt ich dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych, sprawami dotyczącymi domów pomocy społecznej oraz środowiskowego domu samopomocy współpracą z innymi instytucjami w zakresie wynikającym z wykonywanych zadań.
PCPR jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Powiecie Suskim realizuje zatem zadania Powiatu z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, min. wspieranie rodzin zastępczych opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, umożliwienie wsparcia psychologicznego, poradnictwa pedagogicznego, organizowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych, współpraca z ośrodkiem adopcyjnym w zakresie gromadzenia dokumentacji dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.
Jak już było wspomniane PCPR zajmuje się również pomocą i wsparciem osób niepełnosprawnych mieszkających w Powiecie Suskim. Osoby niepełnosprawne korzystają ze wsparcia w następujących dziedzinach:
- dofinansowanie do wyjazdu na turnusy rehabilitacyjne osób niepełnosprawnych i ich opiekunów,
- pomoc w zakupie sprzętu do rehabilitacji w warunkach domowych,
- refundacja zakupu sprzętu ortopedycznego i pomocniczego,
- likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się,
- realizacja programu „Aktywny Samorząd”,
- realizacja Programu WRR

Od 2020 roku PCPR przystąpił do obsługi systemu SOW, który umożliwia składanie wniosków przez osoby niepełnosprawne za pomocą systemu informatycznego. Pozyskano na ten cel 3 tablety i 3 skanery.

Organizacja systemu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest rozdzielona między poszczególne organy zajmujące się szeroko rozumianym wsparciem i pracą z rodziną.

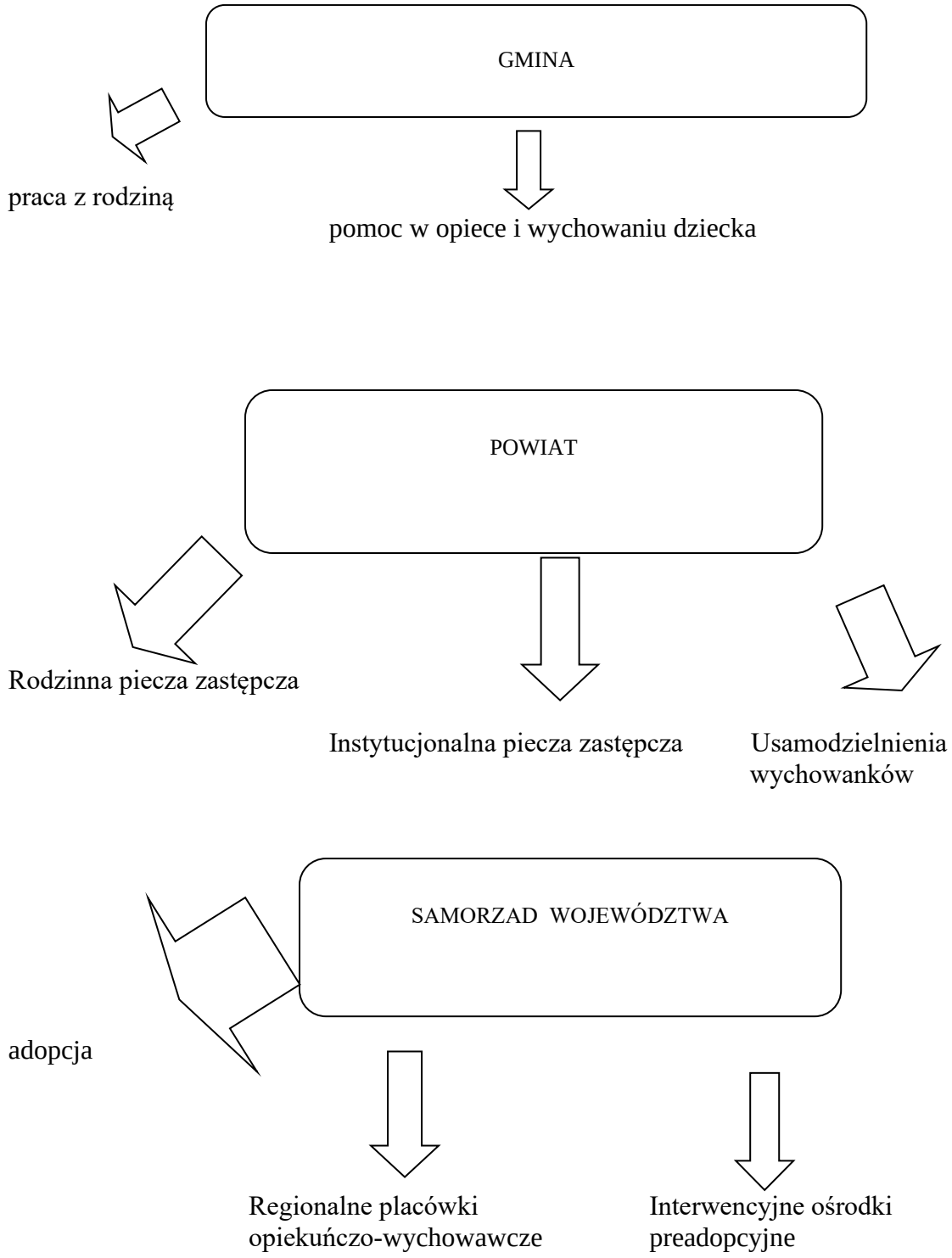
GMINA
praca z rodziną
pomoc w opiece i wychowaniu dziecka
POWIAT
Rodzinna piecza zastępcza
Instytucjonalna piecza zastępcza
Usamodzielnienia wychowanków
SAMORZAD WOJEWÓDZTWA
adopcja
Regionalne placówki opiekuńczo-wychowawcze
Interwencyjne ośrodki preadopcyjne

Rodzaje udzielanej pomocy w latach 2017-2020

Tabela 3. Rodziny zastępcze spokrewnione

Rok	Rodziny zastępcze			
	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Kwota w złotych	Liczba umieszczonych dzieci
2017	25	473	347135	42
2018	26	425	304415	33
2019	29	326	320529	35
2020	30	472	353672	40

Opracowanie własne PCPR

Tabela 4. Rodziny zastępcze niezawodowe

Rok	Rodziny zastępcze			
	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Kwota w złotych	Liczba umieszczonych dzieci
2017	21	309	274614	25
2018	18	327	310667	22
2019	17	303	212877	19
2020	12	184	162529	14

Opracowanie własne PCPR

Tabela 5. Rodziny zastępcze zawodowe

Rok	Rodziny zastępcze			
	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Kwota w złotych	Liczba umieszczonych dzieci
2017	7	265	199192	17
2018	7	306	225371	14
2019	7	306	224448	16
2020	7	339	247227	17

Opracowanie własne PCPR

Tabela 6. Rodzinny dom dziecka

Rok	Rodziny zastępcze			
	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Kwota w złotych	Liczba umieszczonych dzieci
2017	1	118	127138	11
2018	1	148	163090	10
2019	2	133	139766	10
2020	2	172	164813	13

Opracowanie własne PCPR

Tabela 7. Rodziny zastępcze zawodowe ogółem (wynagrodzenie)

Rok	Rodziny zastępcze		
	Liczba rodzin	Kwota w złotych	Liczba umieszczonych dzieci
2017	7	161905	17
2018	7	222690	14
2019	7	213153	16
2020	7	243631	17

Opracowanie własne PCPR

Tabela 8 Rodzinny Dom Dziecka (wynagrodzenie)

Rok	Rodziny zastępcze		
	Liczba rodzin	Kwota w złotych	Liczba umieszczonych dzieci
2017	1	30144	11
2018	2	40482	10
2019	2	35244	10
2020	2	43589	13

Opracowanie własne PCPR

Tabela 9 Wychowankowie rodziny zastępczej spokrewnionej

Rok	Usamodzielnienie		Kontynuowanie nauki		Zagospodarowanie	
	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota
2017	2	8241	14	76227	4	10500
2018	3	10240	12	72333	3	6154
2019	2	6940	9	54333	4	12000
2020	0	0	12	67837	1	5000

Opracowanie własne PCPR

Tabela 10 Wychowankowie rodziny zastępczej niezawodowej oraz zawodowej

Rok	Usamodzielnienie		Kontynuowanie nauki		Zagospodarowanie	
	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota
2017	0	0,00	4	18177	2	6000
2018	0	0,00	5	29120	3	9154
2019	2	13878	6	34982	2	6000
2020	2	10409	5	29982	1	5000

Opracowanie własne PCPR

Tabela 11 Wychowankowie placówki opiekuńczo wychowawczej typu rodzinnego oraz rodzinnego domu dziecka

Rok	Usamodzielnienie		Kontynuowanie nauki		Zagospodarowanie	
	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota
2017	1	4950	3	14339	1	1500
2018	1	6600	3	18546	0	0,00
2019	1	1735	4	26300	2	3154
2020	1	6939	4	21040	3	8154

Opracowanie własne PCPR

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej obejmuje opieką rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz przebywające w nich dzieci. Jest to forma wsparcia w formie niepieniężnej, którą w poszczególnych latach zostały objęte następujące ilości rodzin:

Tabela 12 Liczba rodzin objętych opieką koordynatora

Rok	Liczba rodzin objętych opieką koordynatora	Liczba dzieci w rodzinie
2017	55	94
2018	53	93
2019	52	84
2020	53	94

Opracowanie własne PCPR

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka w celu ustalania aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka, analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną, modyfikowania planu pomocy dziecku, monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie, oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb, oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.), przepisów o działalności leczniczej lub o pomocy społecznej

.Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy także:

1)sporządzanie opinii o zasadności przysposobienia dziecka;
2) sporządzanie opinii o kontaktach dziecka z rodziną biologiczną i wpływie tych kontaktów na dziecko;
3) sporządzanie opinii o zasadności przysposobienia związanego ze zmianą miejsca zamieszkania dziecka na miejsce zamieszkania poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej mającej na celu stwierdzenie, że przysposobienie to leży w jego najlepszym interesie;
4) sporządzanie opinii o zasadności wspólnego umieszczenia rodzeństwa w rodzinie przysposabiającej;
5) sporządzanie opinii o możliwości nieumieszczenia wspólnie rodzeństwa w rodzinie przysposabiającej z powodu nieznalezienia kandydata do przysposobienia rodzeństwa;
6) przekazywanie właściwemu ośrodkowi adopcyjnemu informacji i dokumentacji, o których mowa w art. 38a ust. 1, oraz informacji o przebiegu pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
7)udzielanie wsparcia psychologicznego rodzinom zastępczym oraz dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej.

Tabela 13: Ilość rodzin objętych wsparciem psychologicznym przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej

Rok	Liczba rodzin	Liczba udzielonych porad
2017	**9**	**104**
2018	**11**	**109**
2019	**8**	**85**
2020	**11**	**55**

Opracowanie własne PCPR

Pomoc społeczna na szczeblu gminnym realizowana jest przez Miejskie/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej. Utrzymanie ośrodków pomocy społecznej należy do zadań własnych gminy z zakresu pomocy społecznej.

Tabela 14: Ogółem Osoby korzystające z pomocy społecznej oraz świadczenia z pomocy społecznej wg stanu na dzień 31.12.2019r.

Gmina	Osoby objęte pomocą	Świadczenia pomocy społecznej	
		Ogółem w zł.	Z budżetu gminy w zł.
Budzów	132	396308	211689
Bystra – Sidzina	168	343058	100098,28
Jordanów gmina	511	607207	170753
Jordanów miasto	354	509680,10	247764,46
Maków Podh.	597	1309325	535794
Stryszawa	415	579000	193000
Sucha Besk.	365	635000	330000
Zawoja	388	1025876	404589
Zembrzyce	473	436583,96	203899
Ogółem liczba osób	3403		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z OPS.

Tabela 15: Osoby niepełnosprawne korzystające z pomocy społecznej oraz świadczenia z pomocy społecznej wg stanu na dzień 31.12.2019 r.

Gmina	Osoby objęte pomocą	Świadczenia pomocy społecznej	
		Ogółem w zł.	Z budżetu gminy w zł.
Budzów	23	177539	28601
Bystra – Sidzina	53	197518	19960
Jordanów gmina	140	438681	158081
Jordanów miasto	138	357359	139975
Maków Podh.	158	970447	396514
Stryszawa	148	329000	112000
Sucha Besk.	208	362000	182000
Zawoja	79	366221	101912
Zembrzyce	33	201641	42727

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z OPS.

Tabela 16: Osoby niepełnosprawne korzystające z pomocy społecznej wg rodzaju przyznanej pomocy wg stanu na dzień 31.12.2019 r.

Gmina	Ilość osób ogółem	Rodzaj Świadczenia			
		Zasiłek stały	Zasiłek celowy	Zasiłek pielę.	Wyłącznie praca socjalna
Budzów	23	17	19	2420	16
Bystra – Sidzina	53	25	28	146	2
Jordanów gmina	140	51	96	290	240
Jordanów miasto	36	36	6	131	8
Maków Podh.	158	84	115	53	4
Stryszawa	148	47	90	52	0
Sucha Besk.	208	29	178	218	80
Zawoja	79	49	70	190	5
Zembrzyce	33	18	6	0	37

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z OPS.

Tabela 17: Osoby korzystające z pomocy społecznej wg przyczyny jej udzielenia na dzień 31.12.2019 r.

Powody udzielania pomocy	Ilość osób ogółem	Rodzaj Świadczenia			
		Zasiłek stały	Zasiłek celowy	Zasiłek pielęgnacyjny lub okresowy	Wyłącznie praca socjalna
Ubóstwo	1279	272	542	432	241
Sieroctwo	3	3	0	0	0
Bezdomność	41	3	11	11	16
Bezrobocie	526	3	206	229	60
Niepełnosprawność	942	238	320	145	51
Długotrwała lub ciężka choroba	1048	175	453	212	26
Przemoc rodzinie	42	0	8	5	25
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	452	0	132	74	18
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	361	7	120	91	20
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	29	10	13	9	5
Alkoholizm lub narkomania	180	25	103	54	12
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z OPS

Wszystkie instytucje zajmujące się świadczeniem pomocy dla osób znajdujących się trudnej sytuacji życiowej z różnorakich powodów. Instytucje te współpracują ze sobą w celu osiągnięcia jak najlepszych rezultatów w pomocy człowiekowi potrzebującemu. Jednostki tworzące system pomocy społecznej w Powiecie Suskim przedstawia schemat znajdujący się na następnej stronie.

System Pomocy Społecznej w Powiecie Suskim

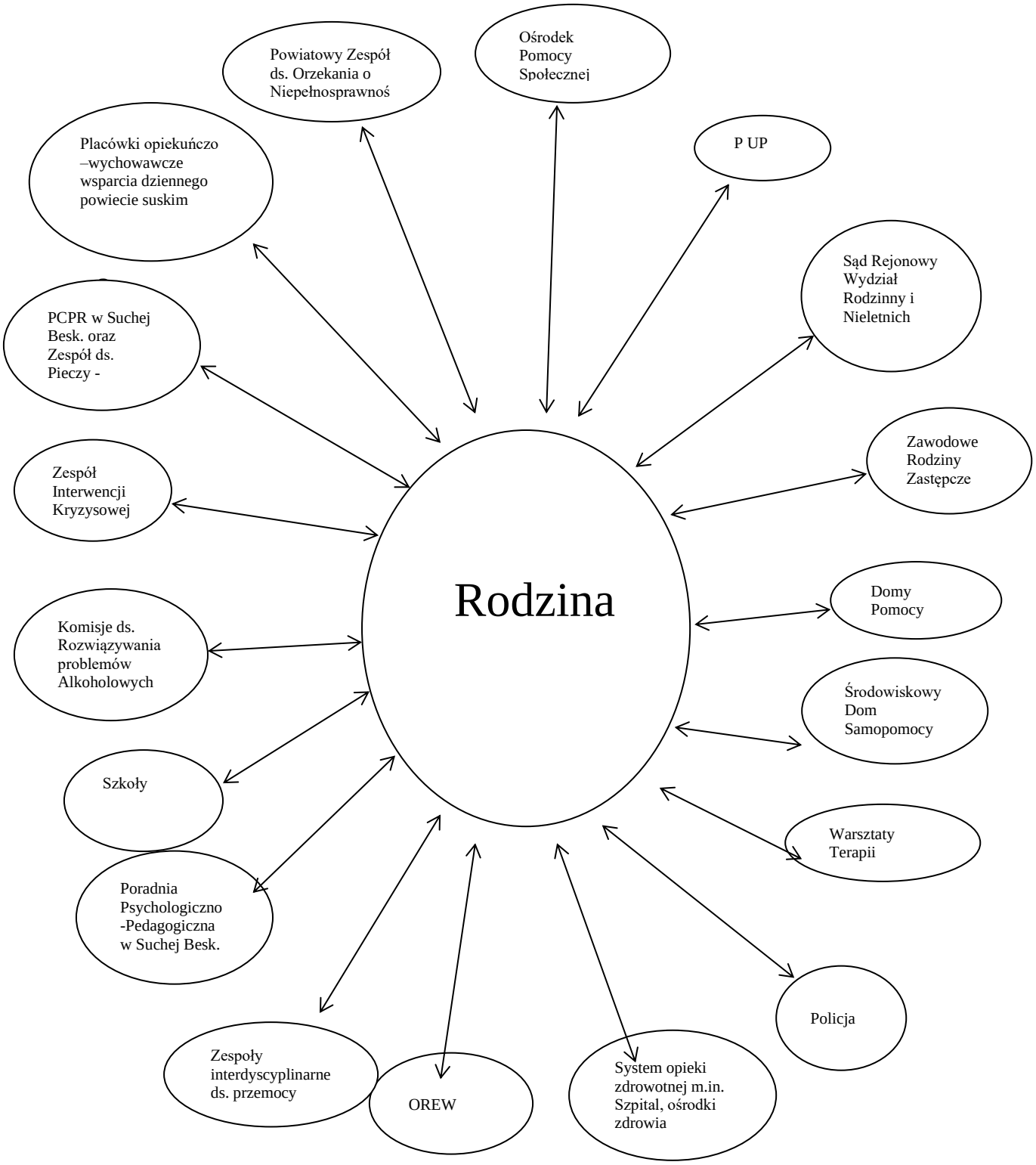

Ochrona Zdrowia w powiecie suskim

Priorytetem władz powiatu są działania na rzecz poprawy dostępności, zakresu i jakości usług medycznych. Jednym z tych działań jest zbudowanie silnej pozycji wielospecjalistycznego szpitala, cieszącego się dobrą renomą z racji kompleksowości i jakości udzielanych świadczeń medycznych.

I. Placówki służby zdrowia

Na terenie powiatu suskiego znajduje się jeden szpital wielospecjalistyczny **– Zespół Opieki Zdrowotnej w Suchej Beskidzkiej**, w strukturę którego wchodzą: Szpital Rejonowy w Suchej Beskidzkiej, im. dr Jana Gawlika 34-200 Sucha Beskidzka, ul. Szpitalna 22 oraz Szpital im. ks. Stanisława Czartoryskiego 34-220 Maków Podhalański, al. Kasztanowa 17.
Przeciętne zatrudnienie etatowe wynosi **632 oraz 268** umów cywilnoprawnych**.** Największą grupę zawodową stanowią pielęgniarki i położne – ok. **300** etatów**, 40** umów cywilnoprawnych**.** Zespół Opieki Zdrowotnej dysponuje **446** łóżkami: w szpitalu w Makowie Podhalański: **100** łóżek, w szpitalu w Suchej Beskidzkiej: **346** łóżek (w tym **12** stanowisk w Stacji Dializ).

Tabela nr 18 Placówki Podstawowej Opieki Zdrowotnej z terenu powiatu suskiego

Lp.	Jednostka ochrony zdrowia	Adres
1.	Miejska Przychodnie Zdrowia w Suchej Beskidzkiej	Sucha Beskidzka Handlowa 1
2.	Miejska Przychodnia Zdrowia w Makowie Podhalańskim	Maków Podhalański Kościuszki 1
3.	NZOZ Przychodnia w Jordanowie	Jordanów 3 Maja 2a
4.	SPZOZ w Naprawie	Naprawa 477
5.	NZOZ w Łętowni	Łętownia 269
6.	NZOZ SANUS w Toporzysku	Toporzysko 250
7.	NZOZ w Osielcu	Osielec 540
8.	Wiejski Ośrodek Zdrowia w Juszczynie	Juszczyn 542
9.	Przychodnia Zdrowia w Stryszawie	Stryszawa 277a
10.	NZOZ Przychodnia Zdrowia w Lachowicach	Lachowice – Hucisko 195b
11.	Przychodnia Zdrowia w Krzeszowie	Krzeszów 217a
12.	NZOZ ZDROWIE w Zawoi	Zawoja 1580
13.	Ośrodek Zdrowia w Skawicy	Skawica 448
14.	Samodzielny Gminny ZOZ w Zembrzycach	Zembrzyce 541
15.	Samodzielny Gminny ZOZ w Zembrzycach Przychodnia Zdrowia w Śleszowicach	Śleszowice 162
16.	NZOZ Ośrodek Zdrowia w Budzowie	Budzów 460
17.	SP ZOZ Ośrodek Zdrowia w Bieńkówce	Bieńkówka 410
18.	NZOZ Medicus – Kulka – Holding w Bystrej	Bystra 467
19.	NZOZ Ośrodek Zdrowia w Sidzinie	Sidzina 721
20.	NZOZ „MEDYK”	Sucha Beskidzka ul. Mickiewicza 56

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Bezpieczeństwa, Administracji i Spraw Obywatelskich.

3. Zakład Opieki Długoterminowej 34-220 Maków Podhalański, ul. Mickiewicza 7.

Struktura organizacyjna Zespołu Opieki Zdrowotnej, kierunki działania:
Szpital – w obrębie którego działają oddziały: anestezjologii i intensywnej terapii, reumatologiczny, pediatryczny, kardiologiczny, wewnętrzny - pododdział nefrologiczny, urologiczny, neurologiczny – pododdział udarowy, ginekologiczno-położniczy, neonatologiczny, chirurgiczny – pododdział chirurgii onkologicznej, urazowo – ortopedyczny, dzienny chemioterapii onkologicznej, szpitalny oddział ratunkowy, blok operacyjny, stacja dializ, apteka szpitalna, dzienny oddział rehabilitacyjny.
Przychodnia specjalistyczna – w obrębie której działają poradnie: alergologiczna, onkologiczna i chemioterapii onkologicznej, chirurgiczna, chirurgii onkologicznej, chorób płuc i gruźlicy, chorób zakaźnych, endokrynologiczna, kardiologiczna, ginekologiczno – położnicza, laktacyjna, laryngologiczna, medycyny pracy, medycyny szkolnej, nefrologiczna, neurologiczna dla dorosłych, okulistyczna, ortopedyczna, patologii noworodka, psychologii klinicznej, reumatologiczna i leczenia osteoporozy, rehabilitacyjna, urologiczna, zdrowia psychicznego, szkoła rodzenia, zespół domowego leczenia tlenem, dział rehabilitacji, logopedyczna, anestezjologiczna, gabinety diagnostyczno – zabiegowe przy poradniach.
Zakłady i pracownie diagnostyczno – zabiegowe: zakład diagnostyki laboratoryjnej, zakład diagnostyki obrazowej (RTG, USG, TK), pracownia endoskopii przewodu pokarmowego, pracownia spirometrii, pracownia EEG, pracownia elektrokardiologii nieinwazyjnej, pracownia ultrasonografii dopplerowskiej, pracownia cytologiczna, pracownia EMG.
Dział pomocy doraźnej: zespoły wyjazdowe, nocna i świąteczna opieka zdrowotna, zespół transportu sanitarnego.
Opieka długoterminowa: zakład opiekuńczo – leczniczy, oddział medycyny paliatywnej.

W roku 2019 liczba pacjentów hospitalizowanych wynosiła **16 195**, w tym 5286 w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym. Liczba udzielonych porad w przychodni specjalistycznej to **109 504.** W roku 2019 urodziło się **1079** dzieci, w tym odnotowano **9** urodzeń bliźniaczych.

Przeciętne wykorzystanie łóżek szpitalnych:
- Oddział Wewnętrzny – 83,75%
- Oddział Kardiologiczny – 78,86%
- Oddział Reumatologiczny – 65,06%
- Oddział Ginekologiczno – Położniczy – 50,95%
- Oddział Urologiczny – 59,33%
- Oddział Neurologiczny – 78,75%
- Pododdział Udarowy – 73,39%
- Oddział Chirurgiczny – 58,54%
- Oddział Urazowo – Ortopedyczny – 67,14%
- Oddział Pediatryczny – 44,39%
- Oddział Neonatologiczny – 52,18%
- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii – 88,96%
- Szpitalny Oddział Ratunkowy (obszar łóżkowy) – 39,60%
- Oddział Medycyny Paliatywnej – 101,71%
- Zakład Opiekuńczo – Leczniczy – 100,73%
- Oddział Obserwacyjno – Zakaźny – 75,76% (do dnia zakończenie działalności oddziału – 31.07.2019 r.)

Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej – badań analityczne
Zakład Diagnostyki Obrazowej:

- badania RTG
- badania mammograficzne
- badania USG
- badania TK

Zespół Opieki Zdrowotnej w Suchej Beskidzkiej posiada certyfikaty:

- Certyfikat Akredytacyjny od 14 listopada 2000 roku nadawany przez Ministra Zdrowia
- Certyfikat Systemu Zarządzania Jakością ISO 9001:2015 (od 2003 roku) 24 września 2018 roku nadany przez firmę DNV GL Business Assurance Poland Sp. z o.o.
- Certyfikat Zarządzania Środowiskowego ISO 14001:2015 (od 2003 roku) 24 września 2018 roku nadany przez firmę DNV GL Business Assurance Poland Sp. z o.o.
- Certyfikat „Ranking Szpitali 2019" – 7 miejsce w Małopolsce i 58 miejsce w Polsce
- Certyfikat „Szpital Przyjazny Dziecku" od 1996 roku nadany przez Komitet Upowszechniania Karmienia Piersią
- Certyfikat „Szpital Bez Bólu" od 27 kwietnia 2010 roku nadany przez Polskie Towarzystwo Badania Bólu

Duży obszar powiatowej polityki zdrowotnej dotyczy wychowania społeczeństwa w trosce o zdrowie – zwiększenie wiedzy o zdrowiu i kultury zdrowotnej mieszkańców. Realizowane przez Zespół Opieki Zdrowotnej w Suchej Beskidzkiej programy polityki zdrowotnej skierowane do różnych środowisk i grup wiekowych zmniejszają ryzyko występowania chorób cywilizacyjnych i popularyzacji zdrowego stylu życia. Wspieranie działań profilaktycznych zmierzających do ograniczenia czynników sprzyjających powstawaniu chorób stanowiących największe zagrożenie zdrowotne.

Programy profilaktyczne realizowane w Zespole Opieki Zdrowotnej:

1.Populacyjny Program Wczesnego Wykrywania Raka Piersi. Program profilaktyki raka piersi skierowany jest do grupy kobiet najbardziej zagrożonych rakiem piersi – **w wieku od 50 do 69 lat** (w tym przedziale wiekowym choroba występuje najczęściej). Badanie wykonywane jest okresowo:

co 24 miesiące u kobiet w wieku od 50 do 69 lat;

co 12 miesięcy u kobiet w wieku od 50 do 69 lat, u których wystąpił rak piersi wśród członków rodziny (u matki, siostry lub córki) lub mutacje w obrębie genów BRCA 1 lub BRCA.

W większości przypadków (około 95% badanej populacji) wynik badania jest prawidłowy, to znaczy, że na zdjęciach mammograficznych nie uwidoczniono niepokojących objawów.

W przypadku, gdy wynik badania mammograficznego jest nieprawidłowy, kobieta zostaje skierowana do kolejnego etapu programu, w którym dokonuje się pogłębionej diagnostyki zmian, zauważonych na zdjęciach mammograficznych. Badania przesiewowe skierowane są do osób zdrowych, niemających objawów choroby. Ich celem jest wykrycie najwcześniejszych oznak nowotworu lub stanu przednowotworowego, możliwych do ujawnienia przy pomocy testu przesiewowego (w tym wypadku mammografii), zanim pojawią się kliniczne symptomy choroby.

2.Program Profilaktyki Raka Szyjki Macicy. Program profilaktyki raka szyjki macicy adresowany jest do kobiet w wieku **25-59 lat**, które nie wykonały badania cytologicznego w ciągu ostatnich 3 lat. U kobiet obciążonych czynnikami ryzyka: zakażonych wirusem HIV, przyjmujących leki immunosupresyjne, zakażonych HPV - typem wysokiego ryzyka, badanie jest wykonywane co 12 miesięcy.

3. Realizacja ogólnopolskiego programu wczesnego wykrywania wirusa HCV.

Oprócz ww. w szpitalu zaktualizowano plan strategiczny Zespołu Opieki Zdrowotnej w Suchej Beskidzkiej na lata 2018 – 2020 oraz zintensyfikowano prace związane z ***działalnością marketingową w mediach społecznościowych*** (tj.: portal Facebook) poprzez prowadzenie fanpage:
Zespół Opieki Zdrowotnej w Suchej Beskidzkiej (oficjalny profil podmiotu)
Maluszki z Suchej Beskidzkiej (informacje o działalności Oddziału Ginekologiczno-Położniczego, w szczególności organizowanych Dniach Otwartych; promocja świadomego rodzicielstwa)
Kocham swoją mamę (uświadamianie i przekazywanie informacji związanych z rakiem piersi; dedykowany dla dorosłych dzieci kobiet z grupy docelowej mammograficznych badań przesiewowych, dotarcie do których w założeniu miało zwiększyć poziom rozpowszechnienia informacji o programie pn.: „Populacyjny Program Wczesnego Wykrywania Raka Piersi").

W kolejnych latach kontynuowana będzie Strategia Rozwoju Zespołu Opieki Zdrowotnej w Suchej Beskidzkiej poprzez wdrażanie i prowadzenie projektów inwestycyjnych oraz prowadzone modernizacje.
Działania inwestycyjne i restrukturyzacyjne prowadzone w Zespole Opieki Zdrowotnej w Suchej Beskidzkiej:

1. Modernizacja i wyposażenie oddziałów Neonatologicznego, Ginekologiczno – Położniczego, oraz Bloku Porodowego w ramach projektu „Kompleksowa modernizacja i wyposażenie oddziałów szpitalnych ZOZ Sucha Beskidzka – Dziennego Chemioterapii Onkologicznej, Neonatologicznego oraz Ginekologiczno – Położniczego wraz z Blokiem Porodowym – wartość projektu 13 477 779 zł.
2. Małopolski System Informacji Medycznej – wartość projektu 3 872 764 zł.
3. Projekt pn. „Poprawa bilansu energetycznego budynków Szpitala w Suchej Beskidzkiej poprzez modernizację źródła ciepła wraz z wymianą instalacji sanitarnych".
4. Modernizacja Oddziału Urologicznego oraz Pracowni Endoskopii Urologicznej związanej z zakupem wyposażenia i sprzętu medycznego – planowana wartość projektu 1 433 000 zł.
5. Pozostałe modernizacje: m.in. zadania p/poż, alejki ogrodowe, drogi wewnętrzne, parkingi, pomieszczenia Ambulatoryjnej Opieki Całodobowej w Jordanowie, modernizacja urządzeń stacji trafo w Makowie Podhalańskim.
6. Zakup sprzętu medycznego (tester widzenia, aparat Holter, lampa operacyjna, videokolonoskop, kardiomonitor, zestaw do prób wysiłkowych, ambulans i inne).
7. Zakup sprzętu niemedycznego (kocioł warzelny, miernik bezpieczeństwa energetycznego).

W ramach projektu „Małopolska Tarcza Antykryzysowa" został złożony wniosek na zakup tomografu komputerowego – wartość projektu 1 800 000 zł.

II. Apteki

Na terenie powiatu suskiego znajduje się 27 aptek ogólnodostępnych i 5 punktów aptecznych. W celu zapewnienia mieszkańcom powiatu suskiego możliwości zaopatrzenia w leki w porze nocnej, niedziela, święta i inne dni wolne od pracy, rada powiatu corocznie określa uchwałą rozkład godzin pracy i harmonogram dyżurów całodobowych aptek ogólnodostępnych na terenie powiatu suskiego.

Szkoły i placówki oświatowe prowadzone przez powiat suski - (ANALIZA STANU OBECNEGO - PAŹDZIERNIK 2020)

Tabela nr 19 LICZBA UCZNIÓW I ODDZIAŁÓW OGÓŁEM – 2020/2021

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
1.	Liceum Ogólnokształcące nr I im. M. Skłodowskiej-Curie w Suchej Beskidzkiej	**23**	**621**
2.	Zespół Szkół im. W. Goetla w Suchej Beskidzkiej	**46**	**1201**
3.	Zespół Szkół im. W. Witosa w Suchej Beskidzkiej	**41**	**972**
4.	Zespół Szkół im. H. Kołłątaja w Jordanowie	**14**	**381**
5.	Zespół Szkół im. bł. ks. P. Dańkowskiego w Jordanowie	**17**	**382**
Ogółem:		**141**	**3 557**
6.	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Makowie Podhalańskim	**Szkoła Podstawowa Specjalna + uczestnicy zajęć rewalidacyjno-wychowawczych**	**33+3**
		Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka	**2**
		Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy	**26**

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Edukacji.

Oprócz szkół i placówek ujętych w tabeli powiat suski prowadzi także:

- Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Makowie Podhalańskim z oddziałem w Jordanowie, w której przyjmuje się rocznie około 1 500 dzieci i młodzieży objętych pomocą psychologiczno – pedagogiczną oraz wczesnym wspomaganiem rozwoju,
- placówkę zapewniającą opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania – Dom Wczasów Dziecięcych, w którym w okresie roku szkolnego przebywa średnio około 2 000 do 3 000 dzieci i młodzieży
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe przy Zespole Szkół im. W. Witosa w Suchej Beskidzkiej (całoroczne) oraz Szkolne Schronisko Młodzieżowe „Chrobacze" działające sezonowo w miesiącach wakacyjnych przy ZS im. bł. ks. P. Dańkowskiego w Jordanowie.

Tabela nr 20 Uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych wg niepełnosprawności – stan na 30.09.2020 r.

Nazwa szkoły	*Z niepełn. sprzężonymi*	*Słabosłyszący*	*Słabowidzący*	*Z niepełn. ruchową, w tym z afazją*	*Z niepełn. intelektualną w st. lekkim*	*Z niepełn. Intelektualną w st. umiarkow.*	*Z niepełn. Intelektualną w st. znacznym*	*Z niepełn. Intelektualną w st. głębokim*	*Z autyzmem w tym z zespołem Aspergera*
LO	**0**	**2**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**
ZSWW	**0**	**1**	**1**	**3**	**11**	**0**	**0**	**0**	**0**
ZSWG	**1**	**2**	**0**	**1**	**13**	**0**	**0**	**0**	**1**
ZSPD	**1**	**1**	**2**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
ZSHK	**0**	**0**	**0**	**0**	**5**	**0**	**0**	**0**	**1**
SOSW	**30**	**0**	**0**	**0**	**5**	**30**	**1**	**5**	**0**
Ogółem:	**32**	**6**	**3**	**4**	**34**	**30**	**1**	**5**	**3**

Nazwa szkoły	*Uczniowie zagrożeni niedostosowaniem społecznym*
ZSWW	**1**
ZSWG	**2**
Ogółem	**3**

Używane skróty:
LO – Liceum Ogólnokształcące nr I im. M. Skłodowskiej – Curie w Suchej Beskidzkiej
ZSWW – ZS im. W. Witosa w Suchej Beskidzkiej
ZSWG – ZS im. W. Goetla w Suchej Beskidzkiej
ZSPD – ZS im. bł. ks. P. Dańkowskiego w Jordanowie
ZSHK – ZS im. H. Kołłątaja w Jordanowie
SOSW – Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Makowie Podhalańskim

Znaczna część uczniów szkół ponadpodstawowych posiada opinie w sprawie w objęcia pomocą psychologiczno – pedagogiczną ze względu na różnorakie problemy związane z funkcjonowaniem emocjonalnym i społecznym oraz wynikające z trudności edukacyjnych.

Tabela nr 21 Typy szkół oraz kierunki kształcenia w szkołach ponadpodstawowych prowadzonych przez powiat suski

Typy szkół ponadpodstawowych prowadzonych przez powiat suski:
- liceum ogólnokształcące
- technikum
- branżowa szkoła I stopnia (BSIs)

Lp	Nazwa Szkoły	Przedmioty rozszerzone / kierunki kształcenia / zawody
1.	**LO nr I im. M. Skłodowskiej – Curie w Suchej Beskidzkiej**	matematyka - fizyka
		biologia - j. polski
		j. obcy - geografia
		biologia -chemia
		j. polski - wos
		j. polski-historia
		matematyka -j. obcy
2.	**ZS im. W. Witosa w Suchej Beskidzkiej**	technik informatyk
		technik ekonomista
		technik żywienia i usł. gastr.
		technik hotelarstwa
		technik reklamy
		technik fotografii i multimediów
		technik organizacji turystyki
		technik logistyk
		(*BSIs*) kucharz
		(BSIs) logistyk-magaynier
		(*BSIs*) cukiernik
		technik informatyk

3.	**ZS im. W. Goetla W Suchej Beskidzkiej**	technik programista
		technik mechatronik
		technik budownictwa
		technik elektryk
		technik pojazdów samochodowych
		technik usług fryzjerskich
		(BSIs) wielozawodowa
		(BSIs) kierowca- mechanik
		(BS) mechanik - monter
		(BS) fryzjer
4.	**ZS im. H. Kołłątaja w Jordanowie**	humanistyczna
		psychologiczno - pedagogiczna
		matematyczno - językowa
		biologiczno - chemiczna
		(BSIs) wielozawodowa
5.	**ZS im. bł. ks. P. Dańkowskiego w Jordanowie**	technik jeździectwa – kier. eksperymentalny
		technik org. turystyki
		t. ekonomista
		technik budownictwa
		technik architektury krajobrazu

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Edukacji.

Nauczane języki obce w szkołach ponadpodstawowych:

- ✓ JĘZYK ANGIELSKI
- ✓ JĘZYK NIEMIECKI
- ✓ JĘZYK FRANCUSKI
- ✓ JĘZYK ROSYJSKI
- ✓ JĘZYK ŁACIŃSKI

Uzupełnienie sieci publicznych szkół ponadpodstawowych oraz specjalnych prowadzonych przez powiat suski i Gminę Zawoja stanowią szkoły niepubliczne wpisane do ewidencji prowadzonej przez Starostę Suskiego:

Lp.	Nazwa szkoły	Siedziba	Organ prowadzący
1.	**Beskidzka Szkoła Policealna:** ➢ Technik informatyk ➢ Technik teleinformatyk ➢ Technik transportu drogowego **Liceum Ogólnokształcące** dla dorosłych na podbudowie szkoły podstawowej **Szkoła Ochrony Fizycznej Osób i Mienia**: ➢ Technik ochrony fizycznej osób i mienia **Beskidzka Medyczna Szkoła Policealna w Suchej Beskidzkiej** szkoła policealna dla młodzieży ➢ Technik farmaceutyczny ➢ Asystentka stomatologiczna ➢ Technik usług kosmetycznych ➢ Higienistka stomatologiczna **Beskidzka Branżowa Szkoła II Stopnia:** ➢ Technik budownictwa ➢ Technik robót wykończeniowych w budownictwie ➢ Technik elektryk ➢ Technik handlowiec ➢ Technik technologii drewna ➢ Technik technologii żywności ➢ Technik mechanik ➢ Technik pojazdów samochodowych ➢ Technik usług fryzjerskich ➢ Technik transportu drogowego	ul. Kościelna 5 Sucha Beskidzka	mgr inż. Tomasz Prokop Sucha Beskidzka

2.	**Zespół Szkół w Suchej Beskidzkiej Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Katowicach w składzie:** **Niepubliczne Medyczne Studium Zawodowe w Suchej Beskidzkiej ZDZ w Katowicach**: ➢ technik masażysta ➢ opiekun medyczny ➢ technik farmaceutyczny ➢ technik sterylizacji medycznej ➢ technik elektroradiolog ➢ opiekunka dziecięca ➢ terapeuta zajęciowy **Policealne Studium Zawodowe w Suchej Beskidzkiej ZDZ w Katowicach** ➢ florysta ➢ opiekun w domu pomocy społecznej ➢ technik ochrony fizycznej osób i mienia ➢ technik bezpieczeństwa i higieny pracy ➢ technik administracji ➢ technik usług kosmetycznych **Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Suchej Beskidzkiej ZDZ w Katowicach** **Niepubliczna Policealna Szkoła Medyczna w Suchej Beskidzkiej ZDZ w Katowicach** ➢ Technik farmaceutyczny	ul. Rynek 16 Sucha Beskidzka	Zakład Doskonalenia Zawodowego w Katowicach
3.	**Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno - Wychowawczy w Juszczynie**	Juszczyn 542b	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Zawoi
4.	**Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno -Wychowawczy w Tarnawie Górnej**	Tarnawa Górna 61	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Zawoi
5.	**LOBUS Pracownia Diagnozy i Terapii Dziecka Specjalistyczna Niepubliczna Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna**	ul. Billy Wildera 14 Sucha Beskidzka	mgr Grażyna Kryjak – Lenart Sucha Beskidzka
6.	**Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „Centrum Terapii”**	Naprawa 541	Aneta Tempka Rabka Zdrój

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Edukacji.

Tabela nr 22 Stan zatrudnienia kadry pedagogicznej w szkołach i placówkach prowadzonych przez powiat suski:

Lp.	Nazwa szkoły / placówki	Suma etatów	Bez stopnia	Stażysta	Kontra-ktowy	Miano-wany	Dyplomo-wany
1.	LO nr I im. M. Skłodowskiej-Curie w Suchej Beskidzkiej	**48,74**	0	0	1	3,5	44,24
2.	ZS im. W. Goetla w Suchej Beskidzkiej	**98,69**	2	5,49	14,98	12,72	63,50
3.	ZS im. W. Witosa w Suchej Beskidzkiej	**96,63**	0	2,28	14,03	9,11	71,21
4.	ZS im. H. Kołłątaja w Jordanowie	**31,70**	0	0	2	2,61	27,09
5.	ZS im. bł. ks. P. Dańkowskiego w Jordanowie	**49,89**	5,4	1	14,49	2,76	26,24
6.	SOSW w Makowie Podhalańskim	**25,86**	0,56	0,22	4,5	7,5	13,08
7.	PPP w Makowie Podhalańskim	**23,20**	0	0	4,2	6,85	12,15
8.	Dom Wczasów Dziecięcych nr 2 w Sidzinie	**10**	0	0	0	2	8
SUMA		**384,71**	**7,96**	**8,99**	**55,2**	**47,05**	**265,51**

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Edukacji.

6. BAZA I WYPOSAŻENIE SZKÓŁ DO KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO I ZAWODOWEGO – REALIZOWANE PROJEKTY EDUKACYJNE

W ramach poprawy warunków kształcenia oraz modernizacji bazy szkół prowadzone są inwestycje i konieczne remonty bieżące.
Oprócz bazy dydaktycznej służącej do nauczania przedmiotów ogólnokształcących, szkoły posiadają również coraz lepiej wyposażone pracownie do kształcenia zawodowego. W zależności od poszczególnych zawodów praktyczna nauka zawodu odbywa się w szkole lub u pracodawcy. Od kilku lat z powodzeniem realizowane są projekty edukacyjne z udziałem środków zewnętrznych mające na celu modernizację kształcenia zawodowego.

Projekty te adresowane są do uczniów kształcących się zawodowo w czterech zespołach szkół prowadzonych przez powiat: ZS im. Wincentego Witosa oraz ZS im. Walerego Goetla w Suchej Beskidzkiej, ZS im. Hugona Kołłątaja oraz ZS im. bł. ks. Piotra Dańkowskiego w Jordanowie.
Rozpoczęte w 2017 r. projekty „Kreatywny uczeń – profesjonalista w zawodzie" oraz „Wzmocnienie konkurencyjności uczniów na rynku pracy" zakończą się w 2021 r., a ich łączna wartość to prawie 6,4 mln zł. Współfinansowane są ze środków Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Społecznego, przy wkładzie własnym powiatu w wysokości 638 tys. zł.
Ich głównym celem jest poprawa sytuacji na rynku pracy uczniów kończących edukację ponadgimnazjalną/ponadpodstawową – zwiększenie ich szans na zatrudnienie i dalszy rozwój zawodowy.
Mają temu służyć przede wszystkim organizowane dla uczniów kursy zawodowe dające dodatkowe uprawnienia i umiejętności, nawiązanie współpracy szkół z przedsiębiorcami umożliwiającej uczniom w okresie wakacyjnym odbywanie płatnych staży/praktyk zawodowych w warunkach zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy, czy też dyżury w szkołach doradców zawodowych dla uczniów – służące pomocy w podejmowaniu właściwych wyborów co do dalszej ścieżki edukacyjnej i zawodowej.
Aby zapewnić trwałe możliwości wspierania edukacji zawodowej w powiecie, na bazie suskich zespołów szkół utworzone zostały dwa Centra Kompetencji Zawodowych: w branży turystyczno-gastronomicznej (ZS im. W. Witosa) oraz w branży elektryczno – elektronicznej (ZS im. W. Goetla). Centra te, jak i pozostałe szkoły uczestniczące w projektach, doposażono w nowoczesny sprzęt dydaktyczny służący podniesieniu jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego, a także jeśli było to uzasadnione, wykonano prace remontowe w posiadanych pomieszczeniach szkolnych w celu ich adaptacji na potrzeby pracowni zawodowych.

Przykłady zmodernizowanych pracowni do kształcenia zawodowego pozyskanych w ramach realizowanych projektów.

„KREATYWNY UCZEŃ - PROFESJONALISTA W ZAWODZIE"

ZS im. W. Witosa w Suchej Beskidzkiej

1) przebudowa istniejącej pracowni na pracownię cukierniczą dla zawodu cukiernik,
2) adaptacja pracowni dla zawodu technika hotelarstwa i technika obsługi turystycznej,
3) doposażenie pracowni technik organizacji reklamy,
4) doposażenie pracowni technik żywienia i usług gastronomicznych,
5) doposażenie pracowni technik hotelarstwa, technik obsługi turystycznej,
6) doposażenie pracowni kelnerskiej, dla zawodu technik hotelarstwa oraz technik obsługi turystycznej,
7) doposażenie pracowni kelnerskiej, dla zawodu technik hotelarstwa oraz technik obsługi turystycznej,
8) doposażenie 5 pracowni gastronomicznych i wyposażenia nowej pracowni dla zawodu cukiernik,
9) doposażenie pracowni dla zawodu technik informatyk

ZS im. bł. ks. P. Dańkowskiego w Jordanowie

1) adaptacja pracowni zawodowych dla zawodu technik ekonomista oraz dla zawodu technik obsługi turystycznej,

2) adaptacja pracowni na laboratorium językowe dla technikum obsługi turystycznej - remont parkiety,
3) wyposażenie Laboratorium językowego dla zawodu technik obsługi turystycznej,
4) oprogramowanie do nauki przedmiotów zawodowych,

ZS im. Hugona Kołłątaja w Jordanowie

1) doposażenie pracowni komputerowej

ZS im. W. Goetla (budynek w Makowie Podhalańskim)

1) doposażenie pracowni fryzjerskiej

„WZMOCNIENIE KONKURENCYJNOŚCI UCZNIÓW NA RYNKU PRACY"

ZS im. W. Goetla w Suchej Beskidzkiej

1) adaptacja i doposażenie pracowni elektronicznej dla zawodu technik elektronik,
2) remont, prace adaptacyjno – modernizacyjne istniejącej pracowni stolarskiej (warsztatu stolarskiego) w budynku ZS im. Walerego Goetla w Suchej Beskidzkiej na dwie pracownie elektroniczne (pracownie układów elektronicznych i instalacji elektrycznych) dla zawodu technik elektronik,
3) doposażenie pracowni pomiarów elektrycznych i elektronicznych, układów elektronicznych,
4) doposażenie pracowni instalacji i eksploatacji urządzeń elektronicznych dla zawodu technik elektronik - 4 stanowiska do realizacji technik audiowizualnych,
5) doposażenie do pracowni CNC i układów pneumatycznych i elektropneumatycznych,
6) wyposażenie pracowni technik łączenia oraz pracowni samochodowej dla zawodów ślusarz i mechanik pojazdów samochodowych,
7) wyposażenie pracowni informatycznej dla zawodu technik informatyk

BAZA I WYPOSAZENIE SZKÓŁ	**LO nr I im. M. Skłodowskiej - Curie w Suchej Beskidzkiej**	**ZS im. H. Kołłątaja w Jordanowie**	**ZS im. W. Witosa w Suchej Beskidzkiej**	**ZS im. W. Goetla w Suchej Beskidzkiej**	**ZS im. bł. ks. P. Dańkowskiego w Jordanowie**	**SOSW w Makowie Podhalańskim**
Liczba sal lekcyjnych	22	22	23	23	21	6
Sala gimnastyczna *(pełnowymiarowa, niepełnowymiarowa, inne pomieszczenia)*	3 sale gimnastycze oraz siłownia	2 sale gimnastyczne oraz siłownia	2 sale gimnastyczne oraz siłownia	1 hala sportowa 2 sale gimnastyczne	1 sala gimnastyczna oraz siłownia	mała sala gimnastyczna
Pracownie przedmiotowe, komputerowe, językowe	9	3	5	15	3	-
Pracownie do prowadzenia praktycznej nauki zawodu	-	-	7	14	3	-
Liczba komputerów do użytku uczniów *(w tym z dostępem do internetu)*	91 /wszystkie z dostępem do internetu/	35 /wszystkie z dostępem do internetu/	148 /wszystkie z dostępem do internetu/	302 /wszyskie z dostępem do internetu/	68 /wszystkie z dostępem do internetu/	25 /13 z dostępem do internetu/

Sprzęt multimedialny	projektory multimedialne, tablice interaktywne	projektory multimedialne, tablice interaktywne, głośniki do projektorów	projektor multimedialny, tablica interaktywna, radio, głośniki	tablica interaktywna, telewizory, projektory multimedialne, sprzęt nagłaśniający, odtwarzacze dwd, głośniki, ekran projekcyjny	projektory multimedialne, tablice interaktywne, sprzęt nagłaśniający, zestawy do nauki języków obcych	tablice interaktywne, monitory interaktywne, urządzenie multimedialne Sky-Fly – podłoga multiinteraktywna, projektory

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Edukacji.

W zakresie dostosowania bazy budynków do potrzeb dzieci i młodzieży niepełnosprawnych ruchowo, została zamontowana winda w dwóch placówkach: Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Makowie Podhalański m oraz w Liceum Ogólnokształcącym nr I w Suchej Beskidzkiej.

II. PLAN DZIAŁAŃ NA LATA 2021 – 2026

OGÓLNE ZAŁOŻENIA:

1. Zapewnienie właściwych warunków i efektów kształcenia, opieki i wychowania dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół prowadzonych przez powiat suski
2. Utrzymywanie istniejącej sieci publicznych szkół specjalnych i ponadpodstawowych oraz dostosowywanie oferty kształcenia w zależności od zainteresowania młodzieży oraz potrzeb lokalnego rynku.
3. Rozwijanie Centrów Kompetencji Zawodowych oraz modernizacja kształcenia zawodwego.
4. Modernizacja zaplecza sportowego szkół służącego promowaniu zdrowego stylu życia.
5. Dostosowywanie bazy do potrzeb osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem możliwości kształcenia zawodowego uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w prowadzonych oddziałach ogólnodostępnych oraz integracyjnych.
6. Poszerzenie i wzmocnienie działań z zakresu pomocy psychologiczno – pedagogicznej udzielanej dzieciom i młodzieży z różnorakimi deficytami rozwojowymi oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

A. KSZTAŁCENIE DZIECI I MŁODZIEŻY

- **Kształcenie ogólne** będzie nadal prowadzone w samodzielnym Liceum

Ogólnokształcącym nr I im. M. Skłodowskiej – Curie w Suchej Beskidzkiej oraz w Liceum Ogólnokształcącym w Zespole Szkół im. H. Kołłątaja w Jordanowie. Oferta klas ogólnokształcących zawiera naukę dwóch obowiązkowych języków obcych – nowożytnych przedmioty rozszerzone tzn. realizowane w zwiększonej ilości godzin, które pozwalają uczniowi na ukierunkowanie się pod kątem wyboru dalszego etapu kształcenia na poziomie studiów wyższych. W obu szkołach, dla zainteresowanych uczniów, prowadzone są oddziały z rozszerzoną liczbą obowiązkowych zajęć z wychowania fizycznego realizowanych w ramach godzin organu prowadzącego.

Uczniowie liceum ogólnokształcącego oprócz reazliacji podstawy programowej mają możliwość uczestnictwa w zajęciach rozwijających kompetencje ogólne oraz umiejętności i uzdolnienia sportowe lub artystyczne. Dla uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi organizowane są w zależoności od posiadania orzeczenia lub opinii właściwej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej zajęcia rewalidacyjne lub dodatkowe zajęcia korekcyjne, wyrównawcze realizowane w grupach lub indywidualnie.

W ramach szkolnictwa ogólnokształcącego planuje się dostosowywanie oferty kształcenia w zakresie przedmiotów rozszerzonych oraz dodatkowych w zależności od preferencji absolwentów szkół podstawowych oraz możliwości kadrowych i bazowych szkoły. W celu poprawy jakości kształcenia podejmowane będą następujace działania:

- doskonalenie kadry pedagogicznej,
- doposażanie i modernizacja bazy szkoły w nowoczesny sprzęt informatyczny, multimedialny, pomoce dydaktyczne i sprzęt szkolny,
- zapewnienie szybkich łaczy internetowych,
- dbałość o zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków do pracy nauki,

- dbałość o rozwój i doskonalenie kompetencji językowych i ogólnych młodzieży poprzez udział w projektach edukacyjnych realziowanych z udziałem funduszy unujnych (np. Erasmus, POWER i inne),
- doskonalenie umiejętności kadry pedagogicznej w zakresie prowadzenia kształcenia na odległość,
- zapewnienie uczniom możliwości uzyskania dodatkowych umiejętności zawodowych poprzez udział w kursach oraz praktykach / stażach zawodowych u pracodawców w ramach realizowanych projektów edukacyjnych z zakresu modernizacji kształcenia zawodwego.

- **W zakresie szkolnictwa zawodowego** planowana jest kontynuacja nauczania w czterech podległych powiatowi zespołach szkół, w ramach których funkcjonują różne kierunki i zawody w dwóch typach szkół dla młodzieży: technikum oraz branżowej szkoły I stopnia utworzonej w związku z prowadzoną reformą systemu edukacji od 2017 roku. Bogata oferta kształcenia zawodowego pozwala uczniom na dokonywanie wyboru szkoły zgodnie z preferencjami w odpowiedzi na zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy.

W kolejnych latach planowana jest kontynuacja kształcenia w branżach:
elektryczno – elektronicznej, mechanicznej i informatycznej oraz turystyczno – gastronomicznej i administracyjno – usługowej oraz wzbogacanie oferty o nowe kierunki i zawody zgodnie z aktualnym rynkowym zapotrzebowaniem z uwzględnieniem możliwości bazowych szkół i kadrowych w zakresie kształcenia zawodowego.
Przykładem nowych kierunków wprowadzanych z sukcesem do oferty edukacyjnej na przestrzeni ostatnich kilku lat jest technik budownictwa, technik mechatronik, technik fotografii i multimediów, technik informatyk oraz technik programista. Działaniem innowacyjnym jest prowadzenie elitarnego kierunku w charakterze eksperymentu o nazwie technik jeździectwa w ZS im. bł. ks. P.Dańkowskiego w Jordanowie.

Mając na względzie zapewnienie oferty kształcenia dla uczniów, którzy zamierzają w krótszym czasie zdobyć szczególnie praktyczne umiejętności wykonywania konkretnego zawodu i podjęcie pracy, kontynuowane będzie kształcenie w klasach tzw. wielozawodowych dla młodocianych pracujących z praktyczną nauką zawodu u pracodawcy. Są to m.in. zawody tj. ślusarz, murarz, mechanik pojazdów samochodowych, kierowca mechanik, stolarz, fryzjer, piekarz, rzeźnik, cukiernik i inne zależne od aktualnego zapotrzebowania rynku pracy.
Dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z orzeczoną niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim w ofercie wprowadzane są corocznie oddziały integracyjne. O zawodach, w jakich mogą kształcić się uczniowie z orzeczoną niepełnosprawnością decyduje lekarz medycyny pracy.
W celu poprawy jakości kształcenia zawodowego od 2007 roku realizowane są projekty z udziałem środków zewnętrznych mające na celu modernizację kształcenia zawodowego. Aktualnie, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego, prowadzone są dwa duże projekty adresowane do uczniów szkół zawodowych oraz mające na celu poprawę bazy do kształcenia zawodowego w nowoutworzonych Centrach Kompetencji Zawodowych. Wartość kończących się projektów wynosi **6 383 228,33 zł.**, natomiast równocześnie rozpoczęła się realizacja dwóch kolejnych projektów będących kontynuacją działań z zakresu modernizacji kształcenia zawodowego. Wartość kolejnych projektów wynosi ogółem: **9 434 623,62 zł,** których głównym celem jest dalszy rozwój utworzonych Centrów Kompetencji Zawodowych i wzmacnianie umiejętności i kwalifikacji zawodowych uczniów. W nowych projekach przewidziane są dwie nowe formy wsparcia uczniów tj. stypendia dla najzdolniejszych oraz możliwość udziału w kursach zawodowych oraz stażach i praktykach zawodowych uczniów liceów ogólnokształcących.

B. KSZTAŁCENIE UCZNIÓW Z ORZECZONĄ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

- **Dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi**

kontynuowane będzie kształcenie na poziomie specjalnej szkoły podstawowej oraz ponadpodstawowej szkoły przysposabiającej do pracy wchodzących w skład Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego. Placówka ta organizuje kształcenie (w formie zajęć lekcyjnych lub zajęć rewalidacyjno – wychowawczych) dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim jak również dla dzieci ze sprzężonymi niepełnosprawnościami w tym z cechami autyzmu. W zależności od potrzeb, dzieci uczestniczą w zajęciach stymulacyjnych, logopedycznych, z gimnastyki korekcyjnej oraz rewalidacji indywidualnej i zespołowej. W placówce prowadzone są także zajęcia z wczesnego wspomagania rozwoju dziecka. Dla wychowanków Ośrodka funkcjonuje całodobowy internat. Działania planowane na kolejne lata to głównie:

1) udoskonalanie opieki dydaktycznej, wychowawczej i rewalidacyjnej poprzez doskonalenie zawodowe nauczycieli,
2) poszerzenie opieki rehabilitacyjnej,
3) uruchomienie oddziałów odpowiadających spełczemu zapotrzebowaniu m.in. oddziałów dla dzieci z autyzmem,
4) ścisła współpraca z rodzicami oraz ze środowiskiem lokalnym w celu tworzenia przyjaznego klimatu wokół aktywizacji zawodowej naszych wychowanków,
5) współpraca z instytucjami pozarządowymi w celu pozyskiwania partnerów do projektów pomocowych na rzecz naszych uczniów oraz
6) modernizacja Ośrodka poprzez rozbudowę szkoły i budowę inatrnatu, stworzenie nowych gabinetów dedykowanych do terapii specjalistycznych odpowiadających specjalnym potrzebom naszych uczniów.

W ofercie kształcenia ponadpodstawowych szkół ogólnodostępnych proponowane będą w dalszym ciągu oddziały integracyjne w typie branżowej szkoły I stopnia dla zawodów m.in. tj. kucharz, cukiernik, pomoc hotelowa oraz innych w zależności od potrzeb oraz od możliwości kształcenia w danym zawodzie osób posiadających orzeczenie o ptrzebie kształcenia specjalnego.

C. KSZTAŁCENIE UCZNIÓW SZCZEGÓLNIE UZDOLNIONYCH

Uczniowie przejawiający szczególne uzdolnienia powinni być objęci indywidualną opieką i zainteresowaniem ze strony szkoły. W tym zakresie powinna następować indywidualizacja procesu nauczania jak również poszerzanie wiedzy i umiejętności poprzez aktywizacje kół zainteresowań, realizację projektów edukacyjnych, współpracę z wyższymi uczelniami oraz dostępność tej młodzieży do udziału w różnego rodzaju konkursach, turniejach oraz olimpiadach przedmiotowych.
Mając na uwadze uczniów szczególnie uzdolnionych należy pamiętać, że nie są to tylko ci, którzy osiągają wysoką średnią ocen ale również uczniowie wykazujący szczególne zainteresowania w różnych dziedzinach takich jak np. sport, aktorstwo, literatura, informatyka, nauki ścisłe itp.
Podkreślić należy, że młodzież osiągająca bardzo dobre wyniki w nauce lub w zawodach sportowych może otrzymać wypłacane jednorazowo w semestrze stypendium przyznawane przez komisję stypendialną w szkole.

D. POMOC PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA

W ramach poszerzenia i wzmocnienia pomocy psychologiczno – pedagogicznej cały czas wzbogacana jest oferta prowadzonej przez Powiat Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w różne formy terapii psychologicznej, pedagogicznej jak i logopedycznej. W roku 2016 Poradnia została przeniesiona do nowej siedziby w byłym budynku szkolnym w Makowie Podhalańskim, dzięki czemu zyskała dużo lepsze warunki lokalowe wraz z dostosowaniem budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo dzięki wybudowanej nowej windzie. W Poradni od ponad 10 lat prowadzone są także zajęcia z zakresu wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, a od 2018 roku Poradnia pełni funkcję wiodącego Ośrodka Koordynacyjno – Rehabilitacyjno – Opiekuńczego (OKRO) powołanego w związku z realizacją rządowego programu „Za życiem". Zadaniem OKRO jest wsparcie rodzin dzieci niepełnosprawnych lub zagrożonych niepełnosprawnością w zakresie specjalistycznej diagnozy, terapii oraz realizacji zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dzieci.
W ramach poszerzenia działalności, od września 2020 r. Małopolski Kurator Oświaty wyznaczył Poradnię jako placówkę, w której będą działały zespoły orzekające dla dzieci i uczniów niesłyszących, słabosłyszących, niewidomych i słabowidzących oraz z autyzmem, w tym z zespołe Aspergera.

W kolejnych latach planuje się w szczególności:
- kontynuację diagnozy i terapii psychologiczno – pedagogicznej,
- realizację zajęć z wczesnego wspomagania rozwoju dzieci z uwzględnieniem wczesnej interwencji i wspierania rozwoju małego dziecka,
- prowadzenie działań w ramach wiodącego OKRO,
- realizacja specjalistycznego orzekania zgodnie z decyzją kuratora oświaty,
- prowadzenie działań z zakresu profikatyki i psychoedukacji uczniów, nauczycieli i rodziców oraz działalność informacyjno – szkoleniowa.
- podnoszenie jakości pracy placówki poprzez modernizację jej bazy i wyposażenia służącego do realizacji zadań z zakresu prowadzonych badań i terapii.

E. PODSUMOWANIE

Szkoły i placówki oświatowe to instytucje będące istotnym elementem polityki społecznej, odgrywające znaczącą rolę zarówno w życiu każdej społeczności lokalnej jak i całego społeczeństwa. Zadania z zakresu edukacji, wychowania oraz opieki jak również zadania diagnostyczne i terapeutyczne jakie realizują mają znaczący wpływ na rozwój dzieci i młodzieży i kształtowanie postaw kolejnych pokoleń oraz ich funkcjonowanie w społeczeństwie. Dobra szkoła opiera swą działalność przede wszystkim na zasobach ludzkich czyli nauczycielach i innych specjalistach pracujących bezpośrednio z dziećmi i młodzieżą. Ważne jest więc podnoszenie jakości pracy nauczycieli i całego personelu poprzez szczególny nacisk na doskonalenie kompetencji zawodowych. Drugim elementem służącym do osiągnięcia zamierzonych celów edukacyjno – wychowawczych jest zapewnienie uczniom i nauczycielom bezpiecznych i odpowiednich warunków do realizacji procesu dydaktycznego jak również stworzenie dobrej i przyjaznej atmosfery w szkole. Należy zatem podejmować ciągle działania mające na celu doskonalenie bazy szkół i placówek poprzez jej modernizację, bieżące remonty, inwestycje, doposażenie oraz działania mające na celu podniesienie stanu bezpieczeństwa w szkołach i placówkach. Przykładem tych ostatnich działań może być kontynuowanie zadania związanego z całościowym objęciem podległych placówek systemem monitoringu wizyjnego.

Wobec aktualnej sytuacji epidemiologicznej związanej z koniecznością prowadzenia kształcenia na odległość, bardzo istotnym działaniem jest doskonalenie kadry pedagogicznej w tym zakresie oraz uzupełnianie bazy w potrzebny sprzęt informatyczny i mulitimedialny posiadający dostęp do Internetu.
Bardzo ważne jest uzupełnianie braków bazy dydaktycznej i szkolnej zarówno do kształcenia ogólnego jak i zawodowego oraz informatycznego, od którego zależy jakość kształcenia oraz poziom zdawalności na egzaminach zewnętrznych. Szczególnie jest to istotne w przypadku kształcenia zawodowego, które przynosi właściwe efekty wówczas, gdy nauka odbywa się w warunkach jak najbardziej zbliżonych do naturalnego środowiska pracy, aby zapewnić jak najlepsze przygotowanie młodzieży do wejścia na rynek pracy.
Podkreślić należy także szczególną dbałość o modernizację zaplecza sportowego podległych szkół, z której korzystać mogą uczniowie z terenu powiatu suskiego. Wszystkie szkoły posiadają nowowybudowane lub zmodernizowane sale gimnastyczne oraz inne pomieszczenia do zajęć sportowych typu siłownia, sale fittnes itp. W najbliższym czasie planuje się realizację inwestycji w zakresie modernizacji zaplecza sportowego w postaci budowy boisk przyszkolnych.

W zakresie poprawy kształcenia osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi planowane są także działania w zakresie dostosowania bazy szkolnej do potrzeb takich uczniów ze szczególnym uwzględnieniem usuwania barier architektonicznych będących przeszkodą dla osób z niepełnosprawnością ruchową.

Reasumując, należy dążyć do budowania systemu jakości pracy szkół zapewniającego zaspokojenie potrzeb uczniów, rodziców i nauczycieli oraz lokalnego środowiska w zakresie kształcenia, wychowania, opieki i rozwoju zawodowego poprzez motywację kadry do doskonalenia zawodowego, modernizację bazy szkół, poprawę efektywności kształcenia i wychowania, promowanie w działaniu zdrowego i proekologicznego stylu życia oraz podejmowanie działań zapobiegających zjawiskom patologii społecznej.

III. SKALA I JAKOŚĆ ZJAWISK PATOLOGICZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH W SZKOŁACH PODLEGŁYCH POWIATOWI SUSKIEMU ORAZ SPOSOBY ICH ZAPOBIEGANIA

Skalę zjawisk patologicznych w szkołach ponadpodstawowych określono na podstawie diagnozy środowiska szkolnego opracowanej w oparciu o analizę:
- rozmów z uczniami, wychowawcami, pedagogami, rodzicami,
- wyników badań ankietowych przeprowadzanych w ostatnich latach,
- zachowań uczniów na zajęciach dydaktycznych, pozalekcyjnych, na korytarzach w czasie przerw, w szkole i poza nią,
- dokumentacji szkolnej (m.in. dokumentacji prowadzonej przez pedagogów szkolnych i wychowawców klas, dzienników lekcyjnych)

Najczęściej występujące zagrożenia i zachowania patologiczne to:

1) lekceważący stosunek uczniów do obowiązków szkolnych przejawiający się m.in. niską frekwencją młodzieży na zajęciach, opuszczaniem pojedynczych lekcji i spóźnieniami (wagary),

2) zachowania agresywne wśród uczniów z przejawami przemocy, przemoc psychiczna i agresja słowna (poniżanie, zastraszanie, wyśmiewanie, używanie wulgarnych słów),

3) niszczenie mienia szkoły,

4) podejmowanie przez młodzież zachowań ryzykownych (cyberprzemoc, palenie paierosów, spożywanie alkoholu, eksperymentowanie ze środkami psychoaktywnymi),

5) uzależnienie od nikotyny, łatwość sięgania po alkohol jak również niewielki ale pojawiający się problem kontaktu uczniów z narkotykami,

5) niska kultura języka,

6)bierne sposoby spędzania czasu wolnego, gry komputerowe, korzystanie z portali społecznościowych, surfowanie po Internecie,

7)trudności szkolne, które jeśli nie są w odpowiednim czasie zidentyfikowane i objęte odpowiednimi formami pomocy mogą skutkować nawarstwiającymi się trudnościami, a także zaburzeniami emocjonalnymi.

Ponadto zwrócić należy uwagę na inne, znaczące problemy, które w przyszłości mogą doprowadzić do zachowań patologicznych. Można tu wymienić: zaburzenia emocjonalne, nerwice, małą odporność młodzieży na stres, nieprawidłowe środowisko rodzinne (rozbite rodziny, przemoc w rodzinie, alkoholizm rodziców, niewydolność wychowawcza, problem eurosieroctwa itp.) oraz brak właściwej współpracy na linii szkoła – rodzice.

Działania podejmowane przez szkoły w ramach przeciwdziałania patologiom wśród młodzieży:

1. Diagnoza występujących w środowisku szkolnym zachowań patologicznych jak również zjawisk mogących doprowadzić do takich zachowań.

2. Objęcie pomocą psychologiczno – pedagogiczną uczniów i ich rodziców poprzez zatrudnienie w szkołach pedagogów i psychologów jak również bieżąca współpraca z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną (w tym w miarę możliwości objęcie indywidualną opieką uczniów m.in. dotkniętych problemem eurosieroctwa, mających problemy emocjonalne, stany depresyjne, trudności adaptacyjne w klasie, przejawiającymi zachowania agresywne, autoagresywne i mającymi trudną sytuację materialną i społeczną).
3. Udzielanie wsparcia uczniom w związku z trudną sytuacją spowodowaną stanem edpiedemii w kraju oraz konieczności prowadzenia w obecnej sytuacji kształcenia w systemie zdalnym.

4. Poprawa stanu bezpieczeństwa w szkole oraz relacji interpersonalnych i klimatu społecznego w szkole w tym zapobieganie agresji, przemocy i przestępczości realizowana poprzez:

- działanie systemu monitoringu wizyjnego w szkołach,
- organizację dyżurów nauczycieli oraz personelu administracyjnego,
- cykle lekcji wychowawczych poświęconych profilaktyce agresji, przemocy i przestępczości,
- prelekcje poświęcone profilaktyce tychże zjawisk,
- organizację zajęć pozalekcyjnych ze szczególnym uwzględnieniem zajęć sportowych oraz wycieczek turystyczno – krajoznawczych,
- współpracę z innymi instytucjami działającymi w środowisku na rzecz zapobiegania patologiom społecznym.

5. Stała i systematyczna współpraca nauczycieli, wychowawców klas z rodzicami, aktywny udział rodziców w życiu szkolnym.

6. Udzielanie wsparcia młodzieży w sytuacji rozłąki z rodzicami, eliminowanie negatywnych skutków eurosieroctwa poprzez:

- diagnozę środowiska ucznia,
- pomoc w nauce,
- zapewnienie stałej opieki psychologicznej / pedagogicznej,
- współpracę z ośrodkami pomocy społecznej / pomocy rodzinie.

7. Motywowanie uczniów do przestrzegania obowiązków szkolnych poprzez:

- systematyczne monitorowanie frekwencji przez wychowawców,
- rozliczanie uczniów z nieobecności oraz konsekwentne stosowanie kar statutowych.

8. Działania profilaktyczne w zakresie zwalczania nałogów: tytoniowego, alkoholowego oraz narkotykowego oraz zapobiegania innym zjawiskom patologii społecznej podejmowane poprzez:

- kształtowanie postaw i norm przeciwnych negatywnym zachowaniom poprzez lekcje wychowawcze poświęcone profilaktyce nałogów, realizację profesjonalnych programów profilaktycznych, organizację przedstawień teatralnych z udziałem uczniów,
- rozpowszechnianie dostępnych broszur, ulotek i materiałów promujących zdrowy styl życia, wychowanie w trzeźwości,
- kierowanie uczniów na zajęcia terapeutyczne,
- organizację spotkań młodzieży i nauczycieli z przedstawicielami sądu, policji i prokuratury,

9. Kształtowanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach oraz eliminowanie przyczyn niedostosowania społecznego i ochrona przed demoralizacją poprzez:

- rozmowy indywidualne,
- rozpoznawanie problemów wychowawczych podczas zebrań klasowych,
- diagnozę środowiska ucznia przejawiającego zachowania agresywne,
- organizowanie zajęć doskonalących umiejętność radzenia sobie z agresją,
- realizację programów profilaktycznych, organizację prelekcji,
- wdrażanie uczniów do samooceny zachowań.

10. Wzbogacanie ofert zajęć pozalekcyjnych, w tym sportowych oraz działalności kół i organizacji szkolnych celem organizowania wolnego czasu młodzieży, rozwijania własnych zainteresowań, kształtowania postaw prospołecznych oraz poszukiwania własnego miejsca we współczesnym świecie.

11. Doskonalenie kadry pedagogicznej.

12. Organizowanie zajęć wychowania prawnego /spotkanie z przedstawicielem sądu, policji/.

13. Organizacja miejsc w szkole, w których uczniowie mogą odpocząć w przerwach lub po zajęciach szkolnych, spotkać się z rówieśnikami, odrobić lekcje w oczekiwaniu na dojazd do miejsca zamieszkania.

14. Organizowanie pomocy materialnej dla uczniów znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji finansowej /współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, fundusze stypendialne/.

Opracowanie przygotowano na podstawie informacji uzyskanych od dyrektorów szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez powiat suski.

Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacja rynku pracy w powiecie suskim.

Sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu

Ludność powiatu suskiego na koniec roku 2018 wyniosła 84.255 (wobec 84.317 w 2017r.) osób co stanowiło 2,47% populacji województwa małopolskiego. Liczba osób w wieku:

- przedprodukcyjnym wynosi - 16720 (2,6 gdy województwo =100),
- produkcyjnym - 51918 (2,5),
- poprodukcyjnym - 15 617(2,3).

W roku 2018, w województwie małopolskim liczba podmiotów gospodarki narodowej wzrosła w ujęciu rocznym, zwłaszcza w sektorze prywatnym.

Najwięcej podmiotów prowadziło działalność w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych. Rozwojowi przedsiębiorczości towarzyszył wzrost liczby zarówno osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, jak i spółek handlowych, fundacji i stowarzyszeń.

Na dzień 31.12.2019r. w krajowym rejestrze tzw. REGON wpisanych było 409,8tys. podmiotów z terenu województwa małopolskiego, tj. o 4,7% więcej niż przed rokiem.

W powiecie suskim było to odpowiednio 8.320 podmiotów, co stanowiło w porównaniu do roku ubiegłego wzrost o 3,2%, z czego 6.834 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Wykres nr 1 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności.

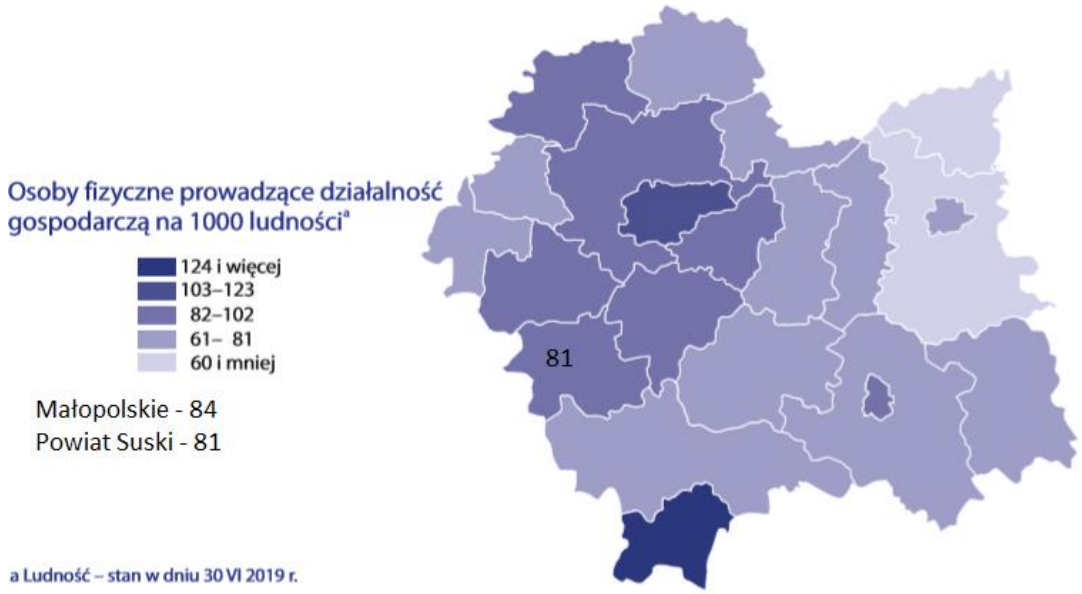

/źródło: krakow.stat.gov.pl/

O poziomie przedsiębiorczości świadczy również liczba podmiotów na 1000 ludności zamieszkałej na danym terenie. W 2019 r. na 1000 mieszkańców województwa (ludność według stanu w dniu 30 czerwca) przypadało 120 podmiotów gospodarki narodowej (115 rok wcześniej).

Najwyższy wskaźnik przedsiębiorczości odnotowano w Krakowie (190), a w dalszej kolejności w powiecie tatrzańskim (164), głównie ze względu na rozwój turystyki, oraz wielickim (127).

Najmniej podmiotów na 1000 ludności zarejestrowano w powiecie dąbrowskim (64), a następnie tarnowskim (71) i gorlickim (78). Terytorialne rozmieszczenie podmiotów potwierdza, że przedsiębiorczość rozwija się przede wszystkim na obszarach zurbanizowanych, dysponujących dobrą infrastrukturą i dużymi zasobami kapitału ludzkiego.

Wykres nr 2 Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności.

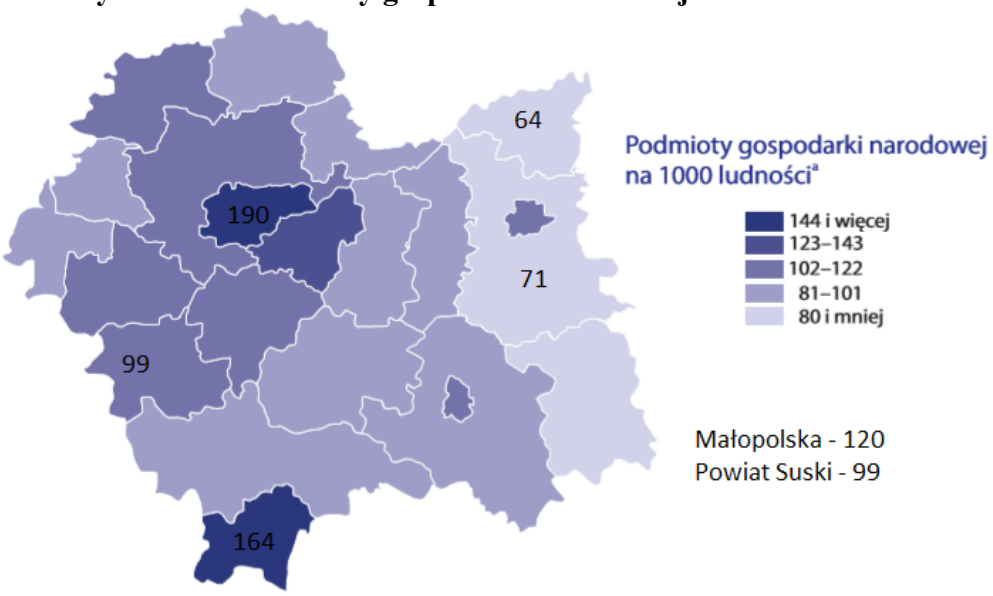

/źródło: krakow.stat.gov.pl/

Jeżeli chodzi o rozkład podmiotów gospodarczych w obrębie powiatu to jest on nierównomierny.

Największa koncentracja podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1km^2 obserwowana jest w gminie Sucha Beskidzka. Najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych jest w gminie miejsko-wiejskiej Maków Podhalański.

Tabela nr 23 Liczba podmiotów gospodarczych w podziale na gminy w 2017-2018r.

Lp.	Wyszczególnienie	2017	2018
1	2	4	5
1.	Jordanów miasto	660	680
2.	Sucha Beskidzka	1326	1336
3.	Budzów	650	688
4.	Bystra-Sidzina	569	599
5.	Jordanów g.wiejska	872	929
6.	Maków Podh.	1864	1885
7.	Stryszawa	821	851
8	Zawoja	829	859
9.	Zembrzyce	470	493
	Powiat	**8061**	**8320**

/źródło: krakow.stat.gov.pl/

Powyższe ma swoje odzwierciedlenie m. in. w zgłaszanych do tut. urzędu ofertach pracy.

Na terenie powiatu suskiego przeważają mikro podmioty (zatrudniające do 9 pracowników – 96,5%) i małe przedsiębiorstwa (zatrudniające od 10 - 49 pracowników – 2,9%). Przedsiębiorstwa, które zatrudniają powyżej 50 pracowników stanowią 0,55% ogółu zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

Dane dotyczące liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych według klasy wielkości podmiotów w powiecie suskim w latach 2015 do 2018 ilustruje tabela nr 2.

Tabela nr 24 Podmioty gospodarcze w zarejestrowane w systemie Regon w powiecie suskim wg wielkości w latach 2015 do 2018.

lata	ogółem	0 - 9	10 - 49	50 - 249	250 - 999
2018	8320	8031	242	43	4
2017	8061	7768	244	45	4
2016	7947	7638	260	45	4
2015	7812	7504	257	47	4

/źródło: krakow.stat.gov.pl/

Stan i struktura bezrobotnych

Na koniec 2018 roku w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Suchej Beskidzkiej było 1560 osób bezrobotnych, a wskaźnik bezrobocia wynosił 4,7% przy średniej wojewódzkiej 4,7% i krajowej 5,8%.

W ciągu całego 2019 roku w tutejszym Urzędzie zarejestrowało się 3108 bezrobotnych, w tym 732 osoby (tj. 23,5%) po raz pierwszy.

W tym samym okresie wyłączono z ewidencji 3092 osoby, w tym z powodu:

- niepotwierdzenia gotowości 315 (10,2%),
- dobrowolnej rezygnacji 535 (17,3%),
- podjęcia pracy 1563 (50,5%).

Z powyższego wynika, że w 2019 roku ilość bezrobotnych zwiększyła się o 16 osób tj. o 1,0% w stosunku do grudnia 2018 roku. W poprzednim okresie 2018/2017 r. odnotowano spadek o 1,2%.

Na koniec 2019 roku ilość bezrobotnych zarejestrowanych w tutejszym PUP wynosiła 1576 osób, w tym:

- kobiet 861 osób (54,6%),
- z prawem do zasiłku 277 osób (17,6%),
- ze wsi 1111 osób (70,5%).

Spośród zarejestrowanych bezrobotnych, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, wyszczególnia się osoby:

- do 25 roku życia 317 osób (20,1%),

- długotrwale bezrobotni 582 osoby (36,9%),
- powyżej 50 roku życia 384 osoby (24,4%),
- korzystające ze świadczeń pomocy społecznej 14 osób (0,9%),
- niepełnosprawni 107 osób (6,8%).

Stopa bezrobocia liczona jako iloraz bezrobotnych do czynnych zawodowo na koniec 2019 roku wyniosła 4,7% i była wyższa od średniej wojewódzkiej o 0,6% (4,1%) a niższa od średniej krajowej o 0,5% (5,2%).

Dla zobrazowania sytuacji stanu i stopy bezrobocia w poszczególnych miesiącach zaprezentowano poniższe zestawienie i wykres:

Tabela nr 25 Ilość bezrobotnych i stopa bezrobocia w poszczególnych miesiącach.

Miesiące	Ilość bezrobotnych	Stopa bezrobocia
31.12.2018	1560	4,7
31.01.2019	1679	5,0
28.02.2019	1657	4,9
31.03.2019	1565	4,6
30.04.2019	1536	4,6
31.05.2019	1441	4,3
30.06.2019	1424	4,2
31.07.2019	1452	4,3
31.08.2019	1474	4,4
30.09.2019	1487	4,4
31.10.2019	1472	4,4
30.11.2019	1555	4,6
31.12.2019	1576	4,7

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Wykres nr 3 Stopa bezrobocia w powiecie suskim w 2019 r. (z uwzględnieniem miesiąca XII 2018 r.).

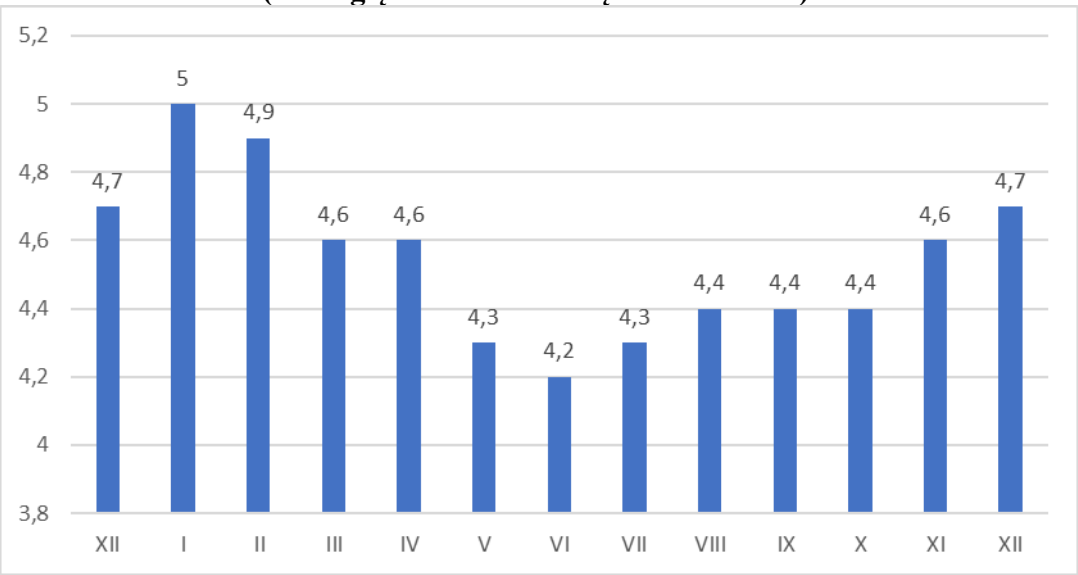

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Ilość bezrobotnych w 2019 roku, z podziałem na gminy i ich procentowy udział w całej populacji bezrobotnych w powiecie oraz szacunkową stopę bezrobocia prezentują poniższe dane.

Tabela nr 26 Ilość bezrobotnych z podziałem na gminy.

Gmina	Ilość bezrobotnych	W tym kobiet	Udział kobiet %	Udział bezrobotnych w całej populacji %
1	2	3	4	5
Budzów	182	102	56,0	11,5
Bystra - Sidzina	89	48	53,9	5,6
Jordanów gmina miejska	86	48	55,8	5,5
Jordanów gmina wiejska	154	90	58,4	9,8
Maków Podhalański	344	190	55,2	21,8
Stryszawa	197	103	52,3	12,5
Sucha Beskidzka	235	123	62,4	14,9
Zawoja	188	101	53,7	11,9
Zembrzyce	101	56	55,4	6,4
RAZEM	**1576**	**861**	**54,6**	**100,0**

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Wykres nr 4 Procentowy udział bezrobotnych z poszczególnych gmin w całej populacji bezrobotnych w powiecie suskim.

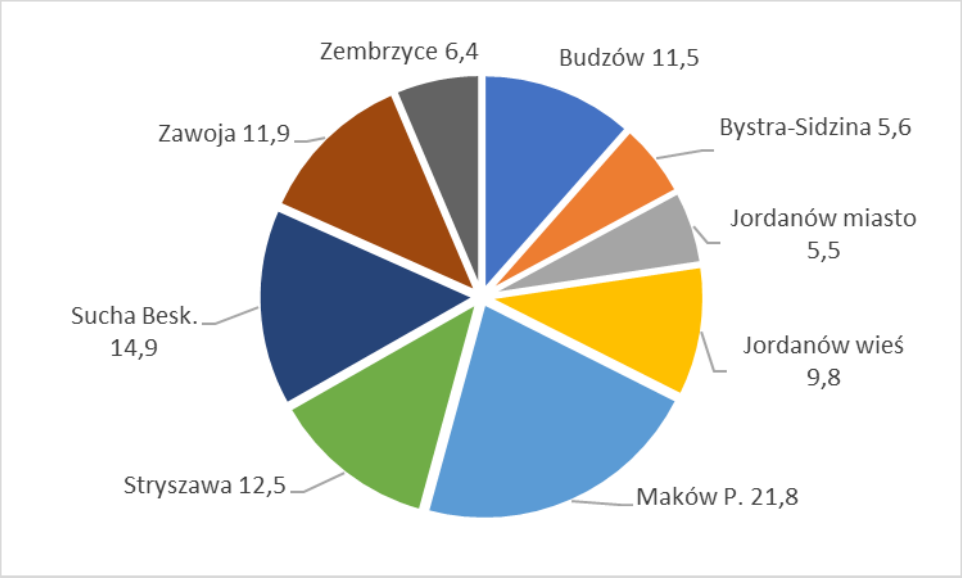

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Tabela nr 27 Szacunkowa stopa bezrobocia w poszczególnych gminach w latach 2018 i 2019.

Gmina	Rok 2019	Rok 2018	Różnica +/- w %
	Szacunkowa stopa bezrobocia %	Szacunkowa stopa bezrobocia %	
Budzów	5,4	6,4	-1,0
Bystra - Sidzina	3,2	3,2	0,0
Jordanów gmina miejska	3,6	4,4	-0,8
Jordanów gmina wiejska	3,6	3,9	-0,3
Maków Podhalański	5,1	5,2	-0,1

Stryszawa	4,2	3,9	0,3
Sucha Beskidzka	5,3	5,0	0,3
Zawoja	5,5	5,0	0,5
Zembrzyce	4,4	5,0	-0,6
Powiat	**4,7**	**4,7**	**0,0**

Wykres nr 5 Szacunkowa stopa bezrobocia dla poszczególnych gmin powiatu suskiego w 2019 r.

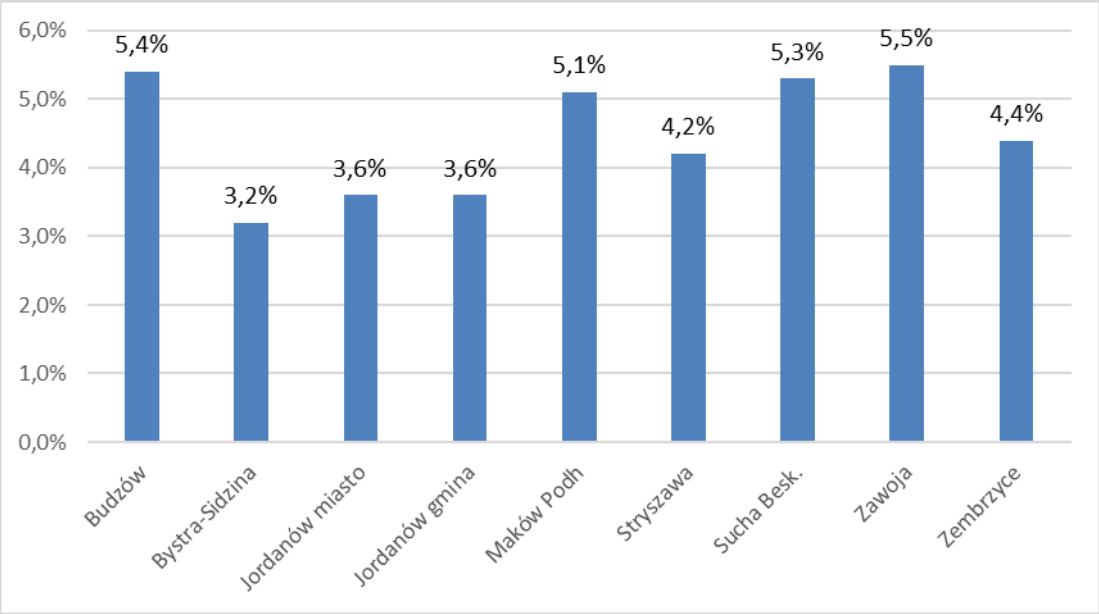

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Uwaga: Wykazane powyżej dane dotyczące poziomu bezrobocia w poszczególnych gminach należy traktować jako szacunkowe, ponieważ Urząd Statystyczny takich danych dla gmin nie podaje.

Z analizy przedstawionych wyników statystycznych dotyczących stanu bezrobocia wynika, że:

1. Sezonowość od lat stanowi podstawową cechę polskiego rynku pracy i oznacza wzrost bezrobocia w miesiącach rozpoczynających i kończących rok. Miesiące wiosenne i letnie są okresami spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych, co wynika m.in. z rozpoczynania prac sezonowych w budownictwie i rolnictwie, początku sezonu turystycznego a także wzmożonej aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych m.in. poprzez subsydia płacowe. Z kolei na przełomie roku z powodu napływu do bezrobocia osób, którym wygasają wówczas umowy o pracę, liczba bezrobotnych wrasta. Równocześnie w miesiącach kończących rok liczba bezrobotnych wyłączanych z ewidencji zmniejsza się.
2. Pierwszy raz od 2013 r. poziom bezrobocia i ilość bezrobotnych zwiększa się. W stosunku do poprzedniego roku zwiększenie wynosiło 16 osób a poziom bezrobocia nie zmienił się.
3. Stopa bezrobocia w powiecie suskim wyniosła 4,7% i była wyższa od stopy wojewódzkiej o 0,6%. W 2018 roku stopa powiatowa była równa wojewódzkiej.
4. W Polsce na wsi mieszka ok 40% ludności a wśród bezrobotnych mieszkańcy wsi stanowią ok 47%. W powiecie suskim udział ludności zamieszkującej wieś stanowi odpowiednio 75,7% a wśród bezrobotnych 70,5%.
5. Poziom bezrobocia w powiecie suskim stawia nas na 11 miejscu w województwie małopolskim wśród wszystkich powiatów licząc od najniższej stopy bezrobocia.

6. Najwięcej bezrobotnych zamieszkuje w gminie Maków Podhalański a najmniej w mieście Jordanów.
7. Najwyższy poziom bezrobocia wystąpił w gminach: Budzów, Maków Podhalański, Sucha Beskidzka i Zawoja; najniższy natomiast w gminach: Bystra-Sidzina, Jordanów i mieście Jordanów
8. W 2019r. odnotowano wzrost stopy bezrobocia w gminach Stryszawa, Zawoja i mieście Sucha Beskidzka.
9. Największą dynamikę spadku stopy bezrobocia odnotowano w gminach: Budzów, Zembrzyce i mieście Jordanów.
10. W 2019r. gminy Budzów, Stryszawa, Maków Podhalański, Zawoja i miasto Sucha Beskidzka odnotowały poziom bezrobocia wyższy niż średnia krajowa. Gminy Bystra-Sidzina, Jordanów i miasto Jordanów odnotowały poziom bezrobocia niższy niż średnia wojewódzka.

Ilość bezrobotnych według wieku

Tabela nr 28 Struktura bezrobotnych według wieku w 2019 i 2018 r.

Przedziały wiekowe	Ilość osób bezrobotnych w 2019	Udział % 2019	Ilość osób bezrobotnych w 2018	Udział % 2018	Różnica +/- w %
Do 24 lat	317	20,1	301	19,3	0,8
25 – 34	447	28,4	487	31,2	-2,8
35 – 44	304	19,3	282	18,1	1,2
45 – 54	255	16,2	257	16,5	-0,3
55 – 59	160	10,1	150	9,6	0,5
60 - 64	93	5,9	83	5,3	0,6
RAZEM	**1576**	**100,0**	**1560**	**100,0**	**0,0**

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Wykres nr 6 Struktura bezrobotnych w powiecie suskim według wieku w 2019 i 2018r.

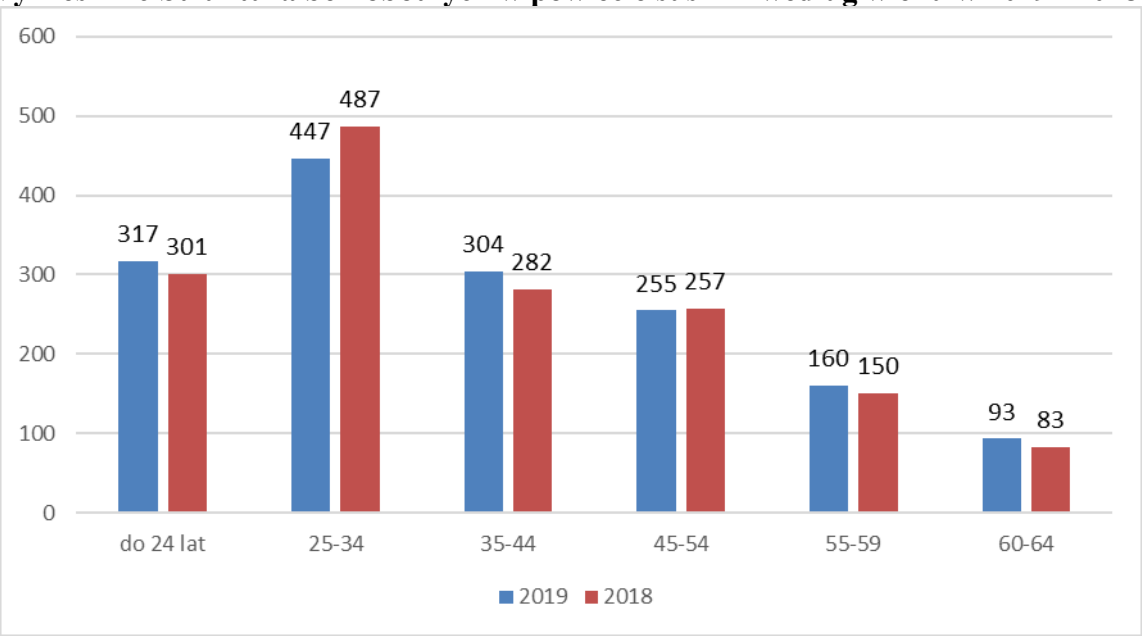

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Ilość bezrobotnych według wykształcenia

Tabela nr 29 Struktura bezrobotnych według wykształcenia w 2019 i 2018 r.

Wykształcenie	Ilość osób bezrobotnych w 2019	Udział % 2019	Ilość osób bezrobotnych w 2018	Udział % 2018	Różnica +/- w %
Wyższe	185	11,7	215	13,8	0,6
Policealne i średnie zawodowe	369	23,4	373	23,9	1,3
Średnie ogólnokształcące	187	11,9	172	11,0	0,1
Zasadnicze zawodowe	467	29,6	439	28,1	-1,5
Gimnazjalne i poniżej	368	23,4	361	23,2	-0,5
RAZEM	**1576**	**100,0**	**1560**	**100,0**	**0,0**

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Wykres nr 7 Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia w 2019 i 2018 r.

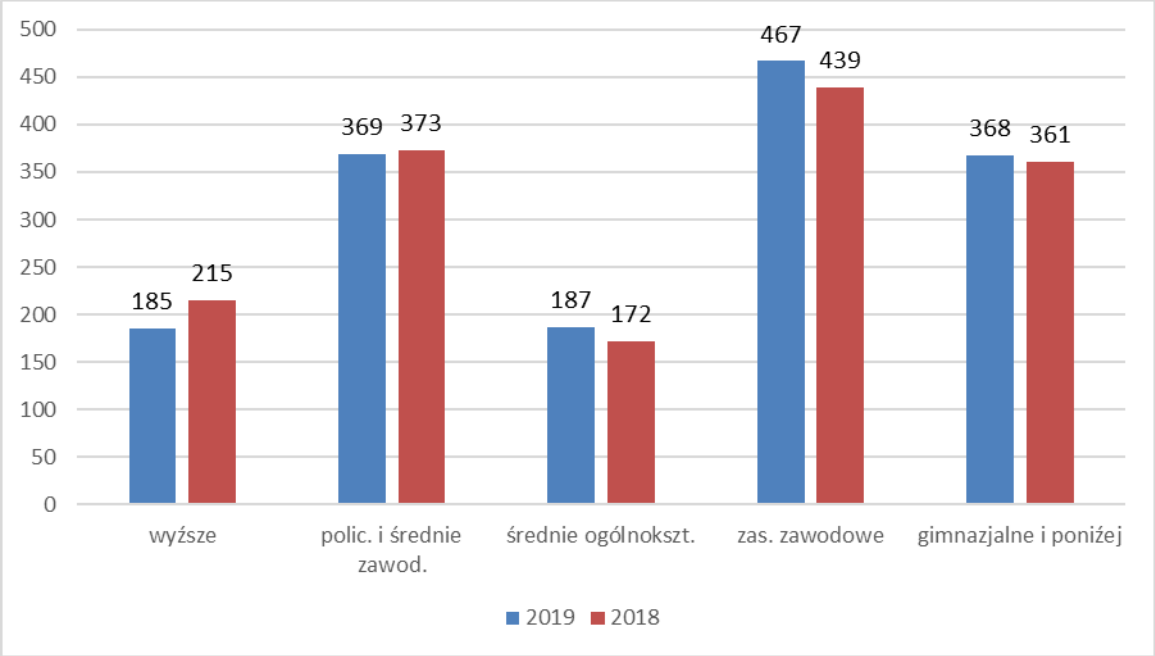

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Bezrobotni według okresu pozostawania w rejestrze bezrobotnych (od ostatniej rejestracji) w 2019 i 2018 roku.

Tabela nr 30 Struktura bezrobotnych w powiecie według czasu pozostawania bez pracy (od ostatniej rejestracji) w 2019 i 2018 r.

Okres pozostawania bez pracy	Ilość osób bezrobotnych w 2019	Udział % 2019	Ilość osób bezrobotnych w 2018	Udział % 2018	Różnica +/- w %
1	2	3	4	5	6
Do 1 miesiąca	170	10,8	205	13,1	-2,3
1	2	3	4	5	6
1 – 3	403	25,6	379	24,3	1,3
3 – 6	314	19,9	297	19,1	0,8
6 – 12	268	17,0	261	16,7	0,3
12 - 24	210	13,3	240	15,4	-2,1
Powyżej 24 miesięcy	211	13,4	178	11,4	2,0
RAZEM	**1576**	**100,0**	**1560**	**100,0**	**0,0**

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Wykres nr 8 Struktura bezrobotnych w powiecie według czasu pozostawania bez pracy (od ostatniej rejestracji) w 2019 i 2018 r.

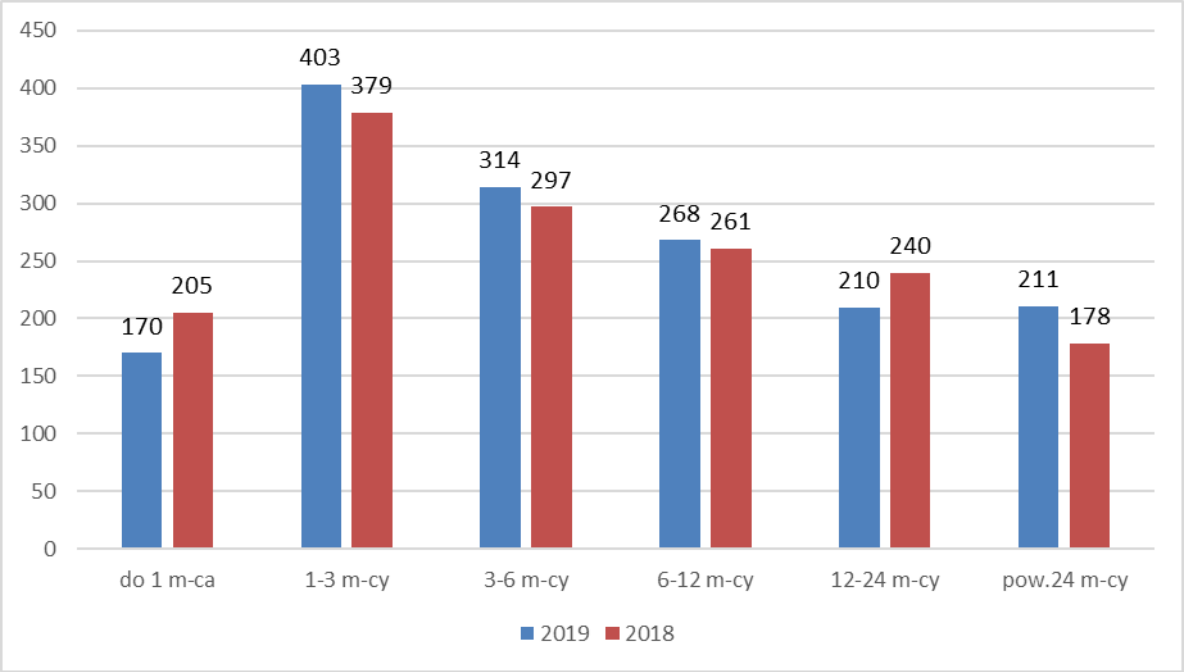

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Bezrobotni według stażu pracy.

Tabela nr 31 Struktura bezrobotnych według stażu pracy w 2019 i 2018 r.

Staż pracy w latach	Ilość osób bezrobotnych w 2019	Udział % 2019	Ilość osób bezrobotnych w 2018	Udział % 2018	Różnica +/- w %
Bez stażu	235	14,9	225	14,4	0,5
Do 1 roku	265	16,8	252	16,2	0,6
1 – 5	432	27,4	427	27,4	0,0
5 – 10	235	14,9	257	16,5	-1,6
10 – 20	233	14,8	223	14,3	0,5
20 - 30	125	7,9	116	7,4	0,5
30 lat i więcej	51	3,2	60	3,8	-0,6
RAZEM	**1576**	**100,0**	**1560**	**100,0**	**0,0**

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Wykres nr 9 Struktura bezrobotnych według stażu pracy w 2019 i 2018 r.

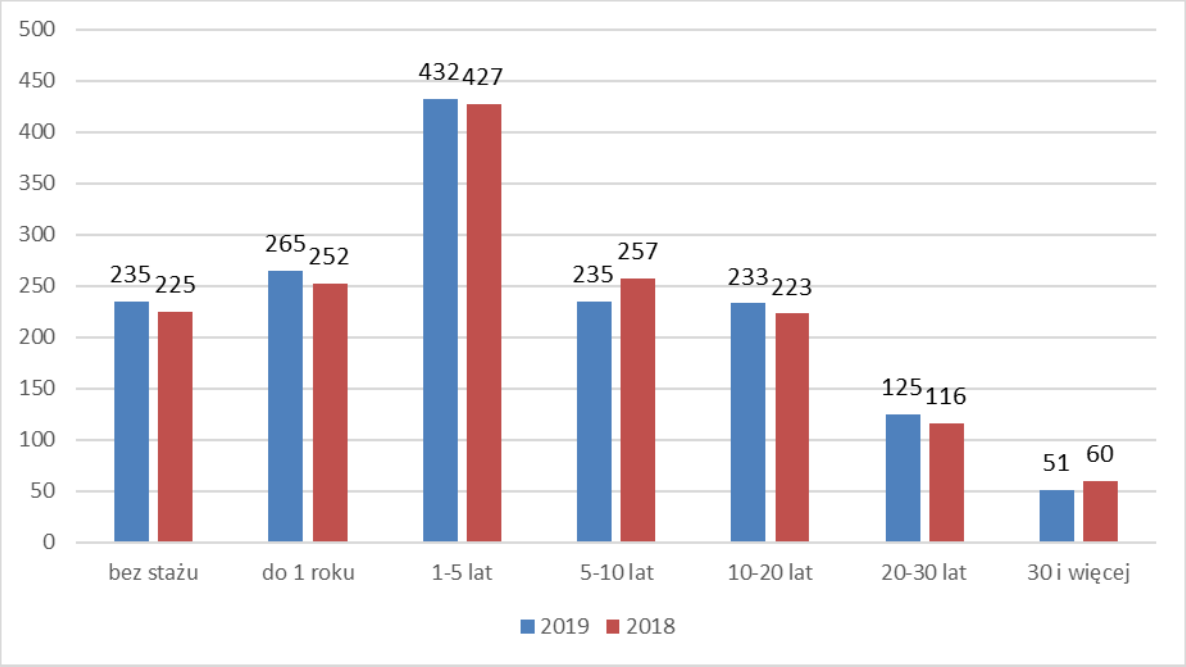

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Tabela nr 32 Liczba osób niepełnosprawnych i poszukujących pracy wg stanu na koniec 2019r.

Gmina	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
Budzów	5	10	15
Bystra - Sidzina	4	1	5
Jordanów (gmina i miasto)	4	10	14
Maków Podhalański	7	13	20
Stryszawa	8	5	13
Sucha Beskidzka	7	9	16
Zawoja	7	10	17
Zembrzyce	4	3	7
Powiat	**46**	**61**	**107**

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Analizując strukturę bezrobotnych zarejestrowanych w tut. PUP w 2019 roku można odnotować następujące wnioski:

1. W roku 2019 najliczniejszą grupę bezrobotnych według wieku stanowią osoby w wieku 25-34 lat. Stanowią one 28,4% ogółu. Drugą najliczniejszą grupą bezrobotnych stanowią osoby w wieku do 24 lat. Obydwie w/w grupy stanowią 48,5% wszystkich bezrobotnych i liczą 764 osoby. W 2018 roku była to grupa wynosząca 788 osób.
2. W bieżącym roku ilość i udział bezrobotnych z wykształceniem wyższym zmniejszył się w stosunku do roku 2018 z poziomu 13,7% do 11,7%.
3. W powiecie suskim udział osób pozostających bez pracy do 6 miesięcy wynosi 56,3% wobec 46,5% w kraju. Natomiast udział osób szukających pracy dłużej niż 6 miesięcy wynosi powiecie 43,7% wobec 53,5% w kraju. Powyższe oznacza, iż powiecie suskim szuka się pracy krócej w porównaniu do średniej krajowej.
4. Liczba osób długotrwale bezrobotnych, tj. bezrobotnych pozostających w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat wynosi 582 osoby, tj. 36,9% ogółu. Udział tej grupy w populacji bezrobotnych w województwie małopolskim i kraju jest znacznie większy i odpowiednio wynosi 49% i 49,9%.
5. Wart odnotowania jest również wskaźnik osób wykluczonych społecznie, tj. osób pozostających bez pracy dłużej niż 24 miesiące. W kraju udział tej grupy wynosi 23% a w powiecie suskim 13,4%.
6. Struktura bezrobotnych według posiadanego stażu pracy przed zarejestrowaniem się wskazuje, że największą grupę osób zarejestrowanych stanowią osoby posiadające doświadczenie od 1 do 5 lat. Grupa ta liczy 432 osoby, a jej udział w ogóle populacji bezrobotnych wynosi 27,4%. Warte odnotowania jest to, że udział dwóch grup, tj. osób bez doświadczenia i osób z doświadczeniem zawodowym do 1 roku zwiększa się. Obecnie wynosi 31,7% wobec 30,6% w roku 2018.
7. W art. 49 ustawy wyszczególnione zostały grupy osób uznanych za będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Na koniec 2019 r. status ten posiadało 1328 osób, tj. 84,3% (o 1,6% mniej niż w 2018r.).
8. Zdecydowana większość bezrobotnych pozostających w ewidencji urzędu to nadal osoby, które wcześniej pracowały zawodowo. W końcu grudnia 2019 r. zbiorowość ta liczyła 1341 osób (85,1% ogółu zarejestrowanych) wobec 1335 osób w grudniu 2018r. (85,6% ogółu). W grupie tej 61 osób (3,9%) utraciło pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy (62 osoby tj. 4,0% w 2018r.).
9. Osoby bez prawa do zasiłku stanowiły w 2019r. 82,4%, wobec 78,8% w 2018r.

Realizacja zadań na rzecz promocji zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu.

Realizując zadania z zakresu promocji zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu tut. urząd realizuje podstawowe usługi rynku pracy oraz wspierające je instrumenty aktywizacyjne, tzw. instrumenty rynku pracy.

Usługi rynku pracy

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy podstawowymi usługami rynku pracy są:

1) pośrednictwo pracy,
2) poradnictwo zawodowe,
3) organizacja szkoleń.

Pośrednictwo pracy

W 2019r. z pośród ogółu 1926 ofert pracy 1869 (tj. 97%) pochodziło od pracodawców mających siedzibę lub prowadzących działalność na terenie powiatu suskiego. Najwięcej ofert pracy pochodziło od pracodawców mających siedzibę na terenie gminy Maków Podhalański i Sucha Beskidzka (odpowiednio 498 i 410).

Wykres nr 10 Ilość zgłoszonych ofert pracy wg gmin 2019/2018r.

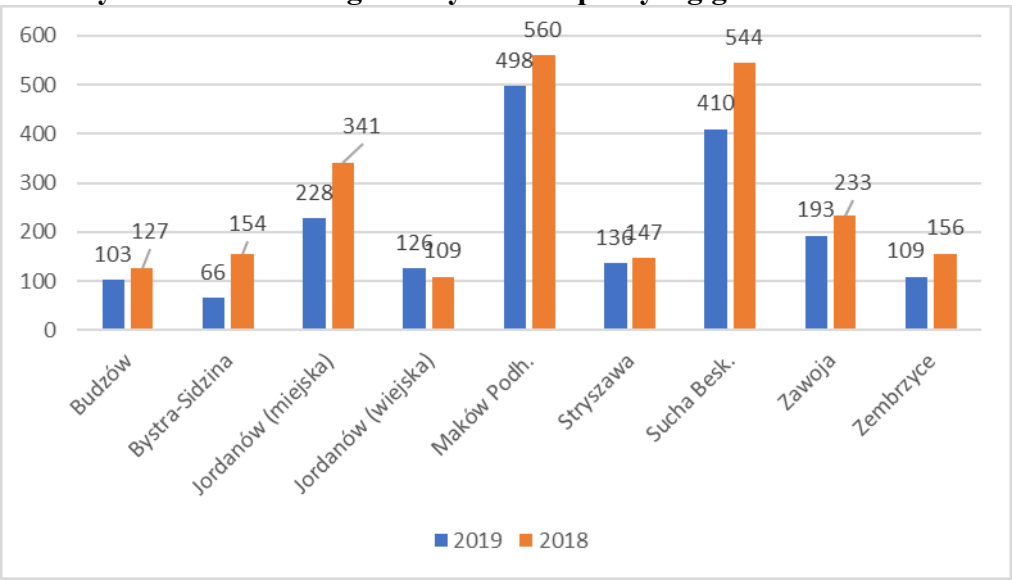

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Z pośród 1926 zgłoszonych ofert pracy w 361 przypadkach (tj. 19%) pracodawcy, jako konieczny warunek zatrudnienia, określili wymagane od kandydatów uprawnienia lub umiejętności.

Do najczęściej występujących uprawnień należały:

- na przewóz rzeczy,

- na przewóz osób,
- prawo jazdy kat. C+E,
- prawo jazdy kat. C
- pilarza,
- koparko-ładowarki wszystkie typu kl. III,
- prawo jazdy kat. D,
- książeczka sanitarno-epidemiologiczna,
- uprawnienia pedagogiczne,
- SEP do 1kV
- do kierowania wózkami jezdniowymi.

Natomiast jako najważniejsze umiejętności pracodawcy wskazywali na:

- prawo jazdy kat. B,
- obsługa kasy fiskalnej,
- obsługa komputera,
- czytanie rysunków technicznych,
- obsługa maszyn stolarskich,
- profesjonalna obsługa klienta,
- znajomość języków obcych.

W roku 2019, w ramach pośrednictwa pracy krajowego pośrednicy pracy tut. PUP pozyskali lub przyjęli do realizacji 1926 ofert pracy, tj. o 22,2% mniej niż w 2018r.

W tym samym okresie pracę podjęły 1563 osoby, tj. o 8,7% mniej niż w 2018r., z czego 850 osób za pośrednictwem urzędu. Wskaźnik skierowanych do pracy za pośrednictwem PUP do ogółu podjęć pracy spadł do poziomu 54,4% i był niższy o 1,0% niż w poprzednim roku.

W poniższej tabeli przedstawiono podział pozyskanych ofert pracy wg poszczególnych rodzajów działalności.

Tabela nr 33 Oferty pracy z poszczególnych rodzajów działalności.

Lp.	Rodzaj działalności gospodarczej	Liczba ofert pracy 2018/2019	Udział % 2018/2019
1	2	3	4
1.	Przetwórstwo przemysłowe	796/520	32,1/27,0
2.	Handel i naprawa	379/286	15,3/14,8
3.	Budownictwo	374/375	15,1/19,5
4.	Administracja publiczna	153/153	6,1/7,9
5.	Transport i gospodarka magazynowa	107/53	4,3/2,7
6.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	106/77	4,3/4,0
7.	Zakwaterowanie i usługi gastronomiczne	91/106	3,7/5,5

8.	Edukacja	76/84	3,1/4,4
9.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	22/15	0,9/0,8
10.	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	67/49	2,7/2,5
11.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię, gaz, wodę, gospodarka ściekowa	16/15	0,6//0,8
12.	Pozostała działalność	263/160	10,8/8,3
13.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo	22/33	0,9/1,7
	Ogółem	**2477/1926**	**100/100**

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Analizując procentowy udział pozyskanych ofert pracy z poszczególnych rodzajów działalności można zauważyć, iż w dalszym ciągu cztery rodzaje działalności gospodarczej przysparzają najwięcej ofert pracy. Są to: przetwórstwo przemysłowe, handel i naprawa, administracja publiczna i budownictwo. Ilość ofert z powyższych działów stanowiła 69,3% wszystkich ofert pracy.

Zauważyć należy, że wśród czterech największych działów udział zgłoszonych ofert pracy w ogóle ofert zmniejszył się w Przetwórstwie przemysłowym oraz Handlu i naprawie, a w Budownictwie i Administracji publicznej zwiększył się.

Eures – europejskie pośrednictwo pracy i zatrudnienie cudzoziemców

Do podstawowych działań urzędu pracy należy pośrednictwo pracy, w tym Europejskie Pośrednictwo Pracy, tzw. EURES.

Sieć EURES świadczy usługi w zakresie unijnego pośrednictwa pracy i informowania w zakresie warunków życia i pracy w państwach członkowskich UE.

Usługi sieci EURES są ogólnodostępne i skierowane do poszukujących pracy, zainteresowanych wyjazdem do innego państwa członkowskiego w celach podjęcia pracy oraz do pracodawców, którzy chcą prowadzić rekrutację pracowników z innego państwa członkowskiego UE.

W 2019 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Suchej Beskidzkiej wpłynęło 402 oferty pracy od pracodawców zagranicznych na 2485 stanowisk.

Tabela nr 34 Ilość zgłoszonych ofert i stanowisk według krajów z jakich wpłynęły w 2019r.

Lp.	Państwo	Ilość zgłoszonych ofert pracy	Ilość zgłoszonych stanowisk
1	**2**	**3**	**4**
1.	Austria	3	6
2.	Belgia	3	7
3.	Bułgaria	3	5
4.	Czechy	13	98
5.	Chorwacja	2	26
6.	Dania	5	9
7.	Estonia	9	45

8.	Finlandia	0	0
9.	Francja	1	1
10.	Grecja	2	30
11.	Hiszpania	11	454
12.	Holandia	66	803
13.	Irlandia	15	126
14.	Islandia	0	0
15.	Lichtenstein	0	0
16.	Litwa	0	0
17.	Łotwa	0	0
18.	Malta	0	0
19.	Niemcy	209	507
20.	Norwegia	51	273
21.	Słowacja	3	6
22.	Słowenia	2	3
23.	Szwecja	2	25
24.	Węgry	0	0
25.	Wielka Brytania	2	61
26.	Włochy	0	0
Razem		**402**	**2485**

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Najwięcej ofert pracy wpłynęło z Niemiec - 209, Holandii – 66, Norwegii – 51 oraz Irlandii - 15. Jeśli chodzi o ilość stanowisk pracy to najwięcej zostało złożonych z Holandii - 803, Niemiec - 507, Hiszpanii – 454 oraz Norwegii - 273.

Pośrednik pracy (asystent EURES) w ranach indywidualnych kontaktów z bezrobotnymi i poszukującymi pracy udzielił:

- 265 informacji ogólnych o pracy w krajach EOG,
- 24 informacji o warunkach życia i pracy w krajach EOG,
- 86 informacji o ofertach pracy za granicą.

W powiecie suskim wciąż istnieje duże zapotrzebowanie na zatrudnianie obcokrajowców.

W ciągu całego 2019 roku zarejestrowano 781 oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcom (dotyczy obywateli: Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii, Ukrainy i Rosji).

Dla obywateli Ukrainy zarejestrowano - 735 oświadczeń, dla obywateli Gruzji – 27, dla obywateli Białorusi – 6, Mołdawii – 12 i Rosji – 1 oświadczenie. Ilość zarejestrowanych oświadczeń z podziałem na gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 35 Zarejestrowane oświadczenia wg gminy pracodawcy:

L.p.	Wyszczególnienie	Ilość
1	2	3
1.	Budzów	21
2.	Bystra Sidzina	62
3.	Jordanów gmina	87
4.	Jordanów miasto	243
5.	Maków Podhalański	132
6.	Stryszawa	6
7.	Sucha Beskidzka	102
8.	Zawoja	103
9.	Zembrzyce	25
	Razem	**781**

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Obcokrajowcy, którym powierzono pracę zatrudniani byli na ogół w sektorze przetwórstwa przemysłowego, transporcie i budownictwie. Tabela nr 16 przedstawia szczegółowy wykaz tych stanowisk wraz z liczbą wolnych miejsc.

W przypadku zatrudniania obcokrajowca na podstawie zezwolenia wydawanego przez wojewodę, PUP w Suchej Beskidzkiej uprzednio wydaje informację o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych na oferowanym stanowisku.

Wykaz stanowisk, na które urząd nie dysponował odpowiednimi kandydatami przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 36 Wykaz stanowisk, na które wydano informację

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość miejsc
1	2	3
1.	Agent i pośrednik handlowy	1
2.	Artysta rzeźbiarz	11
3.	Barman-kelner	4
4.	Kelner	6
5.	Kierowca autobusu-mechanik poj. samochodowych	1
6.	Kierowca samochodu do 3,5 t.	6
7.	Magazynier	2
8.	Masztalerz	2
9.	Młodszy spec. ds. wsparcie sprzedaży	1
10.	Monter	3
11.	Monter konstrukcji aluminiowych	2
12.	Monter mebli	10
13.	Pokojowa i pozostałe sprzątaczki hotelowe	2
14.	Pomoc kuchenna	3
15.	Pomocniczy robotnik w przemyśle przetwórczym	12
16.	Robotnik leśny	2
1	2	3
17.	Sanitariusz-noszowy	1

18.	Sortowacz materiałów drzewnych	71
19.	Sprzedawca	4
20.	Stolarz	7
21.	Tartacznik	3
Razem		**154**

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Powiatowy Urząd Pracy w roku 2019 wydał 154 informacji na temat braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi. Najwięcej informacji wydano pracodawcom z terenu gminy Maków P. (35) i Jordanów miasto (34). Tylko z gminy Budzów żaden z pracodawców nie był zainteresowany otrzymaniem w/w informacji.

Tabela nr 37 Informacje wg. gmin

L.p.	Wyszczególnienie	Ilość
1	2	3
1.	Budzów	0
2.	Bystra Sidzina	27
3.	Jordanów gmina	10
4.	Jordanów miasto	34
5.	Maków Podhalański	35
6.	Stryszawa	19
7.	Sucha Beskidzka	2
8.	Zawoja	26
9.	Zembrzyce	1
	Razem	**154**

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Poradnictwo zawodowe

Równolegle z pośrednictwem pracy, organizacją i realizacją innych aktywnych form pomocy bezrobotnym i pracodawcom, tut. PUP realizował zadania z zakresu poradnictwa zawodowego, które polega na udzielaniu pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu lub miejsca pracy oraz w planowaniu rozwoju kariery zawodowej, a także na przygotowywaniu do lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu pracy.

W 2019 roku z poszczególnych usług poradnictwa zawodowego skorzystało z:

- informacji zawodowej (indywidualnej) - 502 osoby,
- informacji zawodowej (grupowej) - 396 osób,
- poradnictwa zawodowego (indywidualnego) - 475 osób,
- poradnictwa zawodowego (grupowego) - 134 osób,
- szkolenie z zakresu poszukiwania pracy - 12 osób.

Ogółem z powyższych form aktywizacji skorzystało 1.519 bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym osoby, które z w/w form korzystały wielokrotnie, w zależności od potrzeb.

Doradcy zawodowi, jak co roku, angażują się w różne przedsięwzięcia podczas których promują urząd oraz usługę poradnictwa zawodowego. W ubiegłym roku były to:

a) spotkania z młodzieżą uczącą się w Liceum Ogólnokształcącym w Suchej Beskidzkiej (luty, 151 uczestników),
b) Powiatowy Festiwal Nauki – marzec,
c) Dni Przedsiębiorczości (marzec, 22 osób,)
d) spotkania z młodzieżą uczącą się w ZSZ im. W. Witosa (kwiecień, 71osób),
e) spotkania z młodzieżą uczącą się w ZSZ im. W. Goetla (kwiecień, 67 osób),
f) spotkania z młodzieżą uczącą się w ZSZ im. Bł. Ks. Dańkowskiego (kwiecień, 54 os.),
g) Europejskie Dni Pracodawcy (październik, 24 osoby),
h) spotkania z młodzieżą uczącą się w Liceum Ogólnokształcącym w Suchej Beskidzkiej (listopad, 92 osoby),
i) spotkania z młodzieżą uczącą się w Liceum Ogólnokształcącym w Suchej Beskidzkiej (grudzień, 60 osób).

Szkolenia zawodowe

W roku 2019 PUP inicjował i organizował zarówno szkolenia grupowe jak i wskazane. Szkolenia grupowe sfinansowane zostały ze środków Europejskiego Funduszu Szkoleniowego w ramach projektów PO WER oraz PRPO WM i realizowane zgodnie z planem szkoleń opracowywanym przy uwzględnieniu opinii pracodawców i innych partnerów PUP, w tym Ośrodków Pomocy Społecznej.

Plan szkoleń opiniowany jest przez Powiatową Radę Rynku Pracy i udostępniany na stronie internetowej PUP www.suchabeskidzka.praca.gov.pl Na stronie internetowej urzędu w zakładce „Rynek pracy/Statystyki i analizy urzędu" znajdują się również inne dokumenty dotyczące realizacji szkoleń zawodowych w powiecie suskim, tj. „Analiza potrzeb szkoleniowych" oraz „Analiza efektywności zatrudnieniowej szkoleń" przygotowana z podziałem na tematykę szkoleń oraz źródła finansowania szkoleń.

Szkolenia bezrobotnych organizuje się w szczególności w sytuacji:
a) braku kwalifikacji,
b) konieczności zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji,
c) utraty zdolności do wykonywania pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie,
d) braku umiejętności aktywnego poszukiwania pracy.

W ubiegłym roku zrealizowano szkolenia grupowe dla 25 osób:
a) szkolenie z zakresu umiejętności aktywnego poszukiwania pracy dla 12 osób,
b) operator koparko-ładowarki wszystkie kl. III – 11 osób,
c) operator wózka jezdniowego z napędem silnikowym – 2 osoby.

Skierowanie bezrobotnego na szkolenie wskazane tzw. indywidualne, może nastąpić jeżeli uzasadni on celowość tego szkolenia. Do najczęściej występujących uzasadnień bezrobotnych należy pisemne uprawdopodobnienie zatrudnienia po szkoleniu wystawiane przez potencjalnego pracodawcę.

W roku 2019 realizowanych było 80 szkoleń indywidualnych. Do najczęstszych należały:
a) kwalifikacja wstępna przyśpieszona,
b) prawo jazdy kat. C, C+E,
c) operator koparko-ładowarki,
d) szkolenie kandydatów na maszynistów,
e) trener personalny fitnes,
f) Java Script,
g) operator/Programista CNC,
h) spawanie metodą TIG/MAG.

Instrumenty rynku pracy

W 2019 roku na aktywne formy wspierania zatrudnienia bezrobotnych Powiatowy Urząd Pracy w Suchej Beskidzkiej otrzymał środki finansowe w ramach algorytmu powiatowego w wysokości 992.051,8zł tj. o 6,5% więcej niż w roku 2018.

Wobec powyższego tutejszy urząd podjął działania dla pozyskania dodatkowych środków tak z Funduszu Pracy, jak i projektów w ramach programów PO WER i RPO WM.

W wyniku składanych dodatkowych projektów pozyskaliśmy:

- 2.102.112,32zł – na realizację projektu w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój;
- 853.035,86zł – na realizację projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego;
- 36.000,00zł. – Program Regionalny „Konserwator";
- 130 000,00zł. – Program Regionalny „Firma +1";
- 359.000,00zł. – Krajowy Fundusz Szkoleniowy.

Łącznie na aktywizację dodatkowo pozyskaliśmy 3.480.148,18zł. tj. o 285% więcej w stosunku do otrzymanych środków finansowych w ramach algorytmu.

Razem na formy aktywizacyjne tut. PUP miał w 2019 roku do dyspozycji 4.472.200,00zł, tj. o 28% mniej niż w 2018r., a wskaźnik na 1 osobę (liczony jako stosunek posiadanych środków do stanu osób bezrobotnych na koniec ubiegłego roku i ich napływu w roku 2019) wyniósł w 2019r. – 958,00zł. wobec 1.300,00zł w 2018r.

Realizacja planu finansowego w minionym roku wyniosła 4.428.900,00zł tj. 99,0%. Na niewykorzystanie wszystkich środków w dyspozycji tut. Urzędu Pracy miały wpływ:

- niespełnianie przez pracodawców warunków koniecznych do otrzymania refundacji w ramach zawartych umów, w szczególności refundacji części kosztów ZUS,
- nieobsadzenie wakatów powstałych na skutek rotacji pracowników w ramach zawartych umów,
- niezłożenie wniosków przez pracodawców o refundacje w terminie.

W 2019 roku środki ogółem, którymi dysponował urząd wyniosły 8.371.300,00zł, tj. o 14,8%% mniej niż w 2018 roku.

Tabela nr 38 Wykonanie dostępnych środków z podziałem na poszczególne zadania zrealizowane w 2019 i 2018r.

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2019		Rok 2018		dynamika
		PLN	%	PLN	%	
1	2	3	4	5	6	7
1.	zasiłki dla bezrobotnych i dodatki	3 635 300,00 zł	43,43	3 437 872,00 zł	35,00	105,74
2.	programy na rzecz promocji	4 428 900,00 zł	52,91	6 092 277,00 zł	62,03	72,70
3.	koszty systemu informatycznego	73 200,00 zł	0,87	55 717,81 zł	0,57	131,38
1	2	3	4	5	6	7
4.	koszty wezwań zawiadomień,	50 500,00 zł	0,60	52 887,81 zł	0,54	95,49

5.	dodatki do wynagrodzeń pracowników	72 100,00 zł	0,86	79 842,00 zł	0,81	90,30
6.	informacja zawodowa, poradnictwo i pośrednictwo	5 700,00 zł	0,07	3 342,38 zł	0,03	170,54
7.	Koszty pośrednie	87 700,00 zł	1,05	86 766,96 zł	0,88	101,08
8.	Koszty szkolenia kadry pup	17 900,00 zł	0,21	13 345,00 zł	0,14	134,13
9.	**ogółem**	**8 371 300,00 zł**	**100,00**	**9 822 050,96 zł**	**100,00**	**85,23**

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Wykres nr 11 Udział środków na politykę pasywną i aktywną w latach 2018 i 2019.

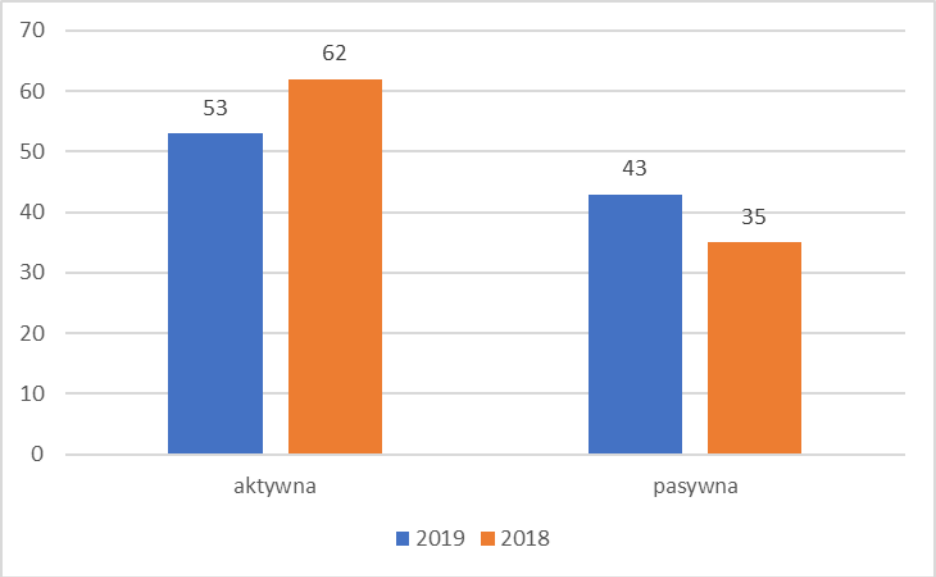

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Powyższe dane wskazują, iż relacja środków finansowych wydatkowanych na aktywną i pasywną politykę rynku pracy, nieznacznie zmieniła się na niekorzyść aktywnej polityki, której udział zmniejszył się o 3%.

Tabela nr 39 Realizacja zadań w zakresie aktywizacji bezrobotnych ze środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego.

REALIZACJA FP I EFS		2019		2018		dynamika	
		PLN	osób	PLN	osób	PLN	osób
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	szkolenia	247 600,00 zł	80	209 511,19 zł	67	118,2	119,4
2.	prace interwencyjne	22 100,00 zł	6	28 686,42 zł	13	77,0	46,2
3.	staże	1 922 400,00 zł	339	1 998 811,42 zł	439	96,2	77,2
4.	refundacja ZUS	278 900,00 zł	61	241 876,90 zł	54	115,3	113,0
5.	prace społecznie-użyteczne	73 500,00 zł	66	86 377,60 zł	73	85,1	90,4
6.	roboty publiczne	125 500,00 zł	7	128 376,68 zł	10	97,8	70,0
7.	dotacje	1 133 100,00 zł	51	1 268 676,98 zł	61	89,3	83,6
7.	studia podyplomowe	12 200,00 zł	4	11 238,66 zł	3	108,6	133,3
8.	bon stażowy	- zł	0	1 513,50 zł	1	0,0	0,0
10.	bon zasiedleniowy	190 700,00 zł	25	99 800,00 zł	13	191,1	192,3

11.	refu. Do 30 roku życia	- zł	0	1 689 336,75 zł	125	0,0	0,0
1	2	3	4	5	6	7	8
12.	doposażenie	40 000,00 zł	2	48 000,00 zł	2	83,3	100,0
14.	Inne (badania, k. przejazdu)	25 600,00 zł	0	18 578,50 zł	0	137,8	0,0
15.	**Ogółem**	**4 071 600,00 zł**	**641**	**5 830 784,60 zł**	**861**	69,8	74,4

/źródło: dane własne PUP w Suchej Beskidzkiej/

Z tabeli nr 17 wynika, iż w ubiegłym roku na aktywizację zawodową osób bezrobotnych, urząd dysponował kwotą o 21,7% mniejszą niż w 2018r. za którą zaktywizował 641 osoby bezrobotnych, tj. o 25,6% mniej niż w 2018r.

Analogicznie jak w poprzednich latach największym zainteresowaniem pracodawców i bezrobotnych cieszyły się staże, szkolenia zawodowe, refundacje części składki ZUS oraz dotacje na uruchomienie działalności gospodarczej.

W 2018r. ilość samorządów gminnych, którzy włączyli się do organizacji prac społecznie użytecznych nie zwiększyła się. Z tej formy skorzystało 6 gmin – Sucha Beskidzka, Stryszawa, Maków Podhalański, Zawoja, Zembrzyce i Budzów.

W dalszym ciągu efektywność instrumentów aktywizacyjnych realizowanych w samorządach i ich jednostkach, a także innych zakładkach sfery budżetowej jest krótkotrwała (w porównaniu z prywatnymi przedsiębiorcami) lecz realizowana jest ze względu na aktywizację bezrobotnych, którzy na wolnym rynku nie mieliby szans podjąć pracy.

Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej bezrobotnych PUP w Suchej Beskidzkiej (obliczana i podawana w połowie roku za rok poprzedni przez MRPiPS) przedstawia tabela nr 18.

Tabela nr 40 Efektywność kosztowa i zatrudnieniowa instrumentów 2016/2017/2018r.

Lp.	Efektywność zatrudnieniowa	2016	2017	2018
1.	Powiat suski	77,9	83,94	89,24
2.	Kraj	78,74	81,98	84,96
Lp.	Efektywność kosztowa	2016	2017	2018
1.	Powiat suski	10 153	9 389	8.118
2.	Kraj	11 291	11 520	10.286

/źródło: dane MRPiPS/

Z powyższego wynika, iż w porównaniu do roku 2017 efektywność zatrudnieniowa (liczona jako stosunek liczby osób, które zostały zatrudnione do liczby osób, które zakończyły udział w danej formie aktywizacji) w powiecie suskim w roku 2018 uległa poprawie o 2,98% a w kraju o 5,3%.

Efektywność kosztowa w powiecie (liczona jako stosunek wydatków Funduszu Pracy do liczby osób, które zostały zatrudnione) również się poprawiła, tj. uległa zmniejszeniu o 1.271zł. w kraju natomiast o 1.234zł.

Cele i zadania PUP na lata 2021-2026

Lp.	Cele	Zadania służące realizacji	Nazwa miernika
1	2	3	4
1.	**Wzrost aktywności zawodowej bezrobotnych i poszukujących pracy**	Realizacja programów aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych obejmujących usługi i instrumenty aktywizacyjne.	Ilość osób podejmujących pracę
			Ilość osób podejmujących pracę za pośrednictwem PUP
			Ilość zgłoszonych ofert pracy
			Ilość osób korzystająca usług rynku pracy tzw. miękkie działania
			Ilość osób objętych instrumentów rynku pracy, tzw. twarde działania
2.	**Zwiększenie szans na zatrudnienie osób do 30-to roku życia**	Realizacja programów aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych obejmujących usługi i instrumenty aktywizacyjne, działania partnerskie na rzecz osób młodych (planowana wartość uwzględnia % udział wskazanej grupy w populacji bezrobotnych).	Ilość osób wyłączonych z ewidencji
			Wyłączeni z powodu podjęcia pracy niesubsydiowanej
			Wyłączeni z powodu podjęcia pracy subysydiowanej
			Ilość osób które skorzystały z poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej
3.	**Wspieranie osób długotrwale bezrobotnych**	Realizacja usług i instrumentów dedykowanych osobom długotrwale bezrobotnym (planowana wartość uwzględnia % udział wskazanej grupy w populacji bezrobotnych).	Ilość osób wyłączonych z ewidencji
			Wyłączeni z powodu podjęcia pracy niesubsydiowanej
			Wyłączeni z powodu podjęcia pracy subysydiowanej
			Ilość osób które skorzystały z poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej
4.	**Wspieranie zatrudnienia osób niepełnosprawnych**	Realizacja usług i instrumentów kierowana do osób niepełnosprawnych finansowanych z PFRON oraz FP (planowana wartość uwzględnia % udział wskazanej grupy w populacji bezrobotnych).	Ilość osób, które skorzystały z instrumentów finansowanych z FP
			Ilość bz. osób niepełnosprawnych które skorzystały poradnictwa zawodowego
			Ilość osób pp. które skorzystały z instrumentów fin. z PFRON
5.	**Współpraca z partnerami rynku pracy**	Działania skierowane do partnerów urzędu w zakresie kreowania nowych rozwiązań dla tworzenia i utrzymania istniejących miejsc pracy	Ilość nawiązanych kontaktów z pracodawcami
			Ilość projektów realizowanych w partnerstwie
			Ilość osób korzystających ze wsparcia w ramach KFS

			Ilość wakatów niemożliwych do obsadzenia na lokalnym rynku pracy (tzw. test rynku pracy)
			Ilość zarejestrowanych oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcowi
			Ilość przedsięwzięć, działań, eventów, targów realizowanych wespół z partnerami

Analiza SWOT pomocy społecznej w powiecie suskim

W celu stworzenia skutecznego systemu wsparcia dla osób korzystających z pomocy społecznej w powiecie suskim niezbędne jest dokonanie analizy czynników, które mogą wpłynąć na sukces strategii. Analiza ta będzie określeniem mocnych i słabych stron systemu pomocy społecznej, którego podstawę stanowi PCPR. Pozwoli również na określenie szans i zagrożeń płynących z zewnątrz, na które system nie ma wpływu. Przeprowadzenie analizy SWOT pozwoli zdiagnozować wszystkie zasoby i przewidzieć zagrożenia, na które będzie można napotkać podczas realizacji strategii. Analiza SWOT dotyczy jedynie danych dotyczących pomocy społecznej.

MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
• Wykwalifikowana kadra • Współpraca z instytucjami działającymi w obszarze pomocy społecznej; • Istnienie placówek pomocy społecznej oraz instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie powiatu; • Funkcjonowanie domów pomocy społecznej; • Istnienie sieci świetlic środowiskowych dla dzieci; • Istnienie Klubów Seniora • Istnienie szpitala przyjaznego matce i dziecku; • Funkcjonowanie przeszkolonych zawodowych rodzin zastępczych; • Funkcjonowanie Zespołu Interwencji Kryzysowej jako instytucji wspierającej rodziny w sytuacjach kryzysowych; • Rządowa i lokalne karty dużej rodziny • Programy Rządowe 500+ i Dobry Start, • Działalność Funduszu Sprawiedliwości – powiatowy punkt pomocy dla ofiar przemocy;	• Duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej; • Brak jasnych regulacji prawnych w niektórych obszarach polityki społecznej; • Niewystarczająca integracja osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną spowodowana barierami architektonicznymi; • Niska świadomość społeczna związana z zatrudnieniem osób niepełnosprawnych; • Utrudniona możliwość przewozu osób niepełnosprawnych w istniejących środkach komunikacji publicznej; • Brak prowadzenia jednolitej polityki prorodzinnej w każdej gminie; • Mała ilość mieszkań chronionych i socjalnych; • Narastający problem uzależnień dotykający coraz młodsze grupy społeczeństwa • Mała liczba osób chętnych do pełnienia funkcji rodzin zastępczych
Szanse	**Zagrożenia**
• Funkcjonowanie ulgi podatkowej oraz pomoc dla rodzin; • Dążenie do zapewnienia dzieciom rodzinnych form opieki; • Wzmożona polityka państwa ukierunkowana na problemy osób niepełnosprawnych; • Istnienie stowarzyszeń działających na rzecz osób niepełnosprawnych.	• Niewystarczające środki finansowe przekazywane na realizacje polityki społecznej; • Zjawisko bezrobocia prowadzące do ubóstwa rodzin i występowania uzależnień; • Przepisy nakładające na instytucje polityki społecznej sformalizowany

• Możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na dofinansowanie różnorodnych zadań z zakresu polityki społecznej	sposób działalności (nadmierna biurokracja); • Zobojętnienie na problemy przemocy w rodzinie • Bezradność wśród klientów pomocy społecznej • Niski prestiż zawodowy kadr służb społecznych

Cele i zadania stawiane przed pomocą społeczną na najbliższe lata

Wizja polityki społecznej, cele i kierunki działań.

Podczas opracowywania Strategii, na podstawie przeprowadzonej diagnozy i analizy SWOT oraz współpracy z instytucjami polityki społecznej został opracowany nadrzędny cel - wizja rozwoju polityki społecznej:

Powiat suski obszarem wspierającym rodzinę, oferującym swoim mieszkańcom kompleksową i różnorodną pomoc w sytuacjach kryzysowych, integrującym i motywującym do działania społeczno-zawodowego, zwłaszcza osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

Wizja ta wyraża priorytety w działaniach na rzecz mieszkańców powiatu suskiego na okres kolejnych 6 lat. W toku prac nad Strategią wyodrębniono następujące obszary polityki społecznej, które zdaniem autorów w największym stopniu odpowiadają na potrzeby mieszkańców:

- Wsparcie systemu opieki nad dzieckiem,
- Wsparcie osób niepełnosprawnych,
- Rozwój sieci domów pomocy społecznej i ośrodków dla osób niepełnosprawnych,
- Przeciwdziałanie dysfunkcjom wychowawczym i kryzysowym w rodzinach.

Cel główny Strategii:

Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez profesjonalne wsparcie gwarantujące właściwe funkcjonowanie społeczności powiatu suskiego.

OBSZAR 1: Wsparcie systemu opieki nad dzieckiem.

CEL STRATEGICZNY: Stworzenie profesjonalnego systemu opieki nad dzieckiem.

UZASADNIENIE: Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na powiat obowiązki w tym zakresie. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym rodzin własnych jest jednym z ważniejszych zadań ciążących na samorządzie powiatowym. Istnieją dwie formy takiej opieki: pobyt w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub umieszczenie w rodzinie zastępczej. Zarządzeniem Starosty Suskiego Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej zostało wyznaczone na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu suskiego. Ustawa nakłada również na powiat obowiązek opracowywania i realizacji 3-letnich programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej. Program ten jest tworzony przez Zespół ds. Pieczy Zastępczej i określa on kierunki podejmowania niezbędnych działań zmierzających do rozwoju rodzicielstwa zastępczego.

OBSZAR 1: Wsparcie systemu opieki nad dzieckiem

lp	Kierunki działań	Zadania		Okres realizacji	Realizator	Wskaźniki
1.1	Promowanie i rozwój różnych form pieczy zastępczej	1.1.1	Promowanie różnych form rodzicielstwa zastępczego oraz pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub rodzinnych domów dziecka	Zadanie ciągłe	PCPR	-Liczba przeprowadzonych akcji informacyjnych, -Liczba pozyskanych kandydatów
		1.1.2	Kwalifikowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej			-Liczba osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
		1.1.3	Tworzenie rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych i rodzinnych domów dziecka			-Liczba nowoutworzonych rodzin zastępczych, -Liczba zawartych umów o pełnienie funkcji zawodowych rodzin zastępczych
		1.1.4	Utworzenie mieszkań chronionych dla wychowanków pieczy zastępczej	2021-2022	PCPR	-Liczba utworzonych mieszkań chronionych

		1.1.5	Dalsze prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego w Łętowni	Zadanie ciągłe	PCPR	- Liczba umieszczonych dzieci - Liczba usamodzielnionych wychowanków

OBSZAR 2: Wsparcie osób niepełnosprawnych

CEL STRATEGICZNY: Wsparcie osób niepełnosprawnych w podejmowaniu aktywności społecznej i zawodowej.

UZASADNIENIE: Niepełnosprawność jest problemem społecznym wymagającym zarówno działań mających na celu udzielanie pomocy osobom niepełnosprawnym jak i działań zapobiegających niepełnosprawności w przyszłości. Zadania z zakresu wspierania osób niepełnosprawnych nakłada na samorząd powiatowy ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Dzięki temu osoby z niepełnosprawnościami mogą liczyć na wsparcie w codziennym funkcjonowaniu.

lp	Kierunki działań	Zadania		Okres realizacji	Realizator	Wskaźniki
2.1	Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych	2.1.1	Zwiększenie dostępności do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i lecznicze oraz sprzęt rehabilitacyjny	Zadanie ciągłe	PCPR, PFRON	-Liczba rozpatrzonych wniosków w sprzęt ortopedyczny -Liczba podpisanych umów o dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego

		2.1.2	Likwidacja barier technicznych, architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych i w komunikowaniu się,		PCPR, PFRON	-Liczba złożonych wniosków, - Liczba podpisanych umów
		2.1.3	Likwidacja barier transportowych, architektonicznych i w komunikowaniu się w ramach programu WRR	Zadanie ciągłe	PCPR, PFRON, Gminy	-Liczba złożonych wniosków, -Liczba zawartych umów.
		2.1.4	Organizowanie imprez integracyjnych oraz dofinansowanie sportu, kultury i turystyki osób niepełnosprawnych	Zadanie ciągłe	PCPR, PFRON, GMINY, Organizacje pozarządowe	-Liczba złożonych wniosków, - Liczba podpisanych umów, -Liczba uczestników
		2.1.5	Dofinansowanie do wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne	Zadanie ciągłe	PCPR	-Liczba złożonych wniosków, Liczba uczestników
		2.1.6	Realizacja programu Aktywny Samorząd	Zadanie ciągłe	PCPR	-Liczba złożonych wniosków, Liczba uczestników
2.2	Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych	2.2.1	Rozszerzenie usług związanych z profesjonalnym poradnictwem pracy dla osób niepełnosprawnych	Zadanie ciągłe	PUP, PCPR	-Liczba zarejestrowanych osób niepełnosprawnych

		2.2.2	Szkolenia i przekwalifikowania osób niepełnosprawnych	Zadanie ciągłe	PUP, PIP, PFRON	-Liczba złożonych wniosków, - Liczba szkoleń
		2.2.3	Informowanie pracodawców o korzyściach i możliwościach zatrudniania osób niepełnosprawnych	Zadanie ciągłe	PUP, PIP, PFRON	-Liczba nowych miejsc pracy
2.3	Likwidacja barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych	2.3.1	Opracowanie powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2024-2029 w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej	Do stycznia 2024	PUP, PCPR	-Liczba opracowanych programów.

OBSZAR 3: Rozwój sieci domów pomocy społecznej, ośrodków dla osób niepełnosprawnych

CEL STRATEGICZNY: Domy pomocy społecznej, ośrodki dla osób niepełnosprawnych jako instytucje całodobowe i dziennej opieki dla osób niepełnosprawnych.

UZASADNIENIE: Na terenie Powiatu funkcjonują trzy Domy Pomocy Społecznej o następujących profilach: Dom Pomocy Społecznej w Łętowni dla osób w podeszłym wieku 51 miejsc i 15 dla osób niepełnosprawnych fizycznie, Dom Pomocy Społecznej w Makowie Podhalańskim dla przewlekle psychicznie chorych kobiet i mężczyzn – 75 miejsca, Dom Pomocy Społecznej w Jordanowie dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie – 50 miejsc.

Domy te zapewniają całodobową opiekę przebywającym w nich mieszkańcom poprzez zatrudnianie personelu zajmującego się bezpośrednią pomocą i wspieraniem mieszkańców. W placówkach tych świadczona jest pomoc w formie terapii zajęciowej i rehabilitacji. Głównym celem Domów jest zaspakajanie świadczenie usług w zakresie potrzeb bytowych zapewniając miejsce zamieszkania, wyżywienie, udzielanie pomocy w podstawowych czynnościach, usługi opiekuńcze i wspomagające. Na terenie powiatu suskiego działają trzy Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kukowie, Juszczynie i Zembrzycach dla dorosłych osób niepełnosprawnych dla 121 osób oraz jeden Środowiskowy Dom Samopomocy dla 30 dorosłych osób niepełnosprawnych intelektualnie i psychicznie chorych.

lp	Kierunki działań	Zadania		Okres realizacji	Realizator	Wskaźniki
3.1	Podnoszenie standardów usług w DPS	3.1.1	Zakup/wymiana wyposażenia podnoszącego jakość świadczonych usług dla mieszkańców	Zadanie ciągłe	DPS-y, samorząd powiatowy	-Liczba Dps, w których dokonano wymiany/zakupu sprzętu,
		3.1.2	Poprawa warunków lokalowych, stanu technicznego i wizualnego budynków DPS oraz ich otoczenia	Zadanie ciągłe	DPS-y, samorząd powiatowy	-liczba zrealizowanych inwestycji w Dps
		3.1.3	Organizacja imprez integracyjnych dla mieszkańców Domów	Zadanie ciągłe	DPS-y, samorząd powiatowy	-Liczba zorganizowanych imprez
3.2.	Wzbogacenie oferty ośrodków dla osób	3.2.1	Zwiększenie liczby wychowanków Ośrodka Rehabilitacyjno-	Zadanie ciągłe	PSONI, Starostwo, PCPR	- liczba nowych miejsc

	niepełnosprawnych w powiecie suskim		Edukacyjno-Wychowawczego w Juszczynie oraz Tarnawie Górnej			
		3.2.2	Zwiększenie liczby miejsc Środowiskowego Domu Samopomocy w Jordanowie oraz poszerzenie działalności w miarę potrzeb	Zadanie ciągłe	ST Dom, MUW, PCPR	-liczba nowych miejsc
		3.2.3	Rozszerzenie działalności istniejących WTZ	Zadanie ciągłe	PCPR, organizacje pozarządowe, PFRON, jst	-liczba nowych miejsc

OBSZAR 4: Przeciwdziałanie dysfunkcjom wychowawczym i kryzysom w rodzinach

CEL STRATEGICZNY: Rozwój profilaktyki oraz systemu wsparcia dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej

UZASADNIENIE: Z roku na rok obserwuje się narastanie zjawisk dysfunkcyjnych w rodzinach, coraz większa liczba rodzin i osób wymaga objęcia wielowymiarową pomocą świadczoną przez zespół specjalistów. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej w ramach swoich działań udziela informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych, a także innych o możliwości uzyskania wsparcia z pomocy społecznej. W chwili obecnej na terenie powiatu suskiego funkcjonuje Zespół Interwencji Kryzysowej działający w strukturach PCPR. Zespół ten zapewnia kompleksową pomoc osobom dotkniętym przemocą. Realizowane są również programy pracy z osobami stosującymi przemoc w swoich rodzinach. Działa również hostel dla osób i rodzin wymagających odizolowania od swojego dotychczasowego miejsca zamieszkania.

lp	Kierunki działań	Zadania		Okres realizacji	Realizator	Wskaźniki
4.1	Zapewnienie osobom/rodzinom pomocy w sytuacjach kryzysowych	4.1.1	Dalszy rozwój Zespołu Interwencji Kryzysowej	Zadanie ciągłe	PCPR, samorząd powiatowy	-liczba specjalistów -liczba osób korzystający ze wsparcia
		4.1.2	Udzielanie osobom fachowej pomocy psychologicznej w sytuacjach kryzysowych	Zadanie ciągłe	PCPR, samorząd powiatowy,	- liczba udzielonych porad
		4.1.3	Udzielanie możliwości schronienia poprzez prowadzenie hostelu	Zadanie ciągłe	PCPR, samorząd powiatowy,	- liczba miejsc hostelowych - liczba osób wymagających wsparcia w tym zakresie
		4.1.4	Dalsza współpraca z Funduszem sprawiedliwości	Zadanie ciągłe	PCPR, samorząd powiatowy, organizacje pozarządowe	- liczba udzielonych porad
4.2	Rozwój pomocy oraz działań wspierających osoby dotknięte problemem przemocy	4.2.1	Zwiększenie skuteczności i dostępności do profesjonalnej pomocy osobom dotkniętym przemocą poprzez min. Udzielanie specjalistycznego poradnictwa, prowadzenie grup wsparcia, zapewnienie dostępu do dyżuru	Zadanie ciągłe	PCPR, samorząd powiatowy, kuratorzy, PPP	-liczba prelekcji, - liczba rozmów/ udzielonego wsparcia

			telefonicznego, opracowanie informatora dot. oferowanej pomocy			
		4.2.2	Zintensyfikowanie oddziaływań na rzecz osób stosujących przemoc: - opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych, - specjalistyczne wsparcie	Zadanie ciągłe	PCPR, samorząd powiatowy,	- liczba zorganizowanych spotkań -liczba uczestników szkoleń/spotkań
4.3	Przeciwdziałanie uzależnieniom	4.3.1	Prowadzenie działań profilaktycznych i informacyjno-edukacyjnych	Zadanie ciągłe	PCPR, samorząd powiatowy,	- liczba zorganizowanych spotkań -liczba uczestników szkoleń/spotkań
		4.3.2	Realizacja działań szkoleniowych dla wychowawców i nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień	Zadanie ciągłe	PCPR, samorząd powiatowy,	- liczba zorganizowanych spotkań -liczba uczestników szkoleń/spotkań

Źródła finansowania:

-środki własne powiatu i gmin

-środki budżetu państwa

-fundusze europejskie

Ramy finansowe Strategii

Warunkiem skutecznej realizacji zadań określonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przez powiat suski jest zabezpieczenie niezbędnych zasobów, w tym środków finansowych. Zapewnienie mieszkańcom pomocy oraz wsparcia w zakresie rozwiązywania problemów społecznych wymaga znacznych nakładów – wysokość wydatków ponoszonych na cele społeczne przez powiat w ciągu ostatnich sześciu lat zwiększyła się z poziomu ok. 10,6 mln zł w 2015 roku do około 15,7 mln. zł w 2020 roku (wzrost o 48%).

Tabela 41 Struktura wydatków budżetu powiatu suskiego przeznaczonych na realizację celów społecznych w latach 2015-2020

Rok	Wysokość wydatków ujętych w budżecie powiatu suskiego na realizację celów społecznych	% wydatków na cele społeczne w ogóle wydatków budżetu powiatu suskiego
2015	10 566 652	13,09
2016	12 399 699	15,23
2017	13 433 690	15,26
2018	13 717 383	15,22
2019	14 801 964	14,48
2020	15 675 922	12,3
suma	80 595 310	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z wykonania budżetu powiatu suskiego za lata 2015-2020

Środki finansowe ujęte w budżecie powiatu suskiego przeznaczone na realizację zadań z zakresu szeroko rozumianej pomocy i polityki społecznej pochodziły z różnych źródeł – dochodów własnych powiatu, dotacji z budżetu państwa oraz środków pozyskanych w ramach realizowanych projektów.

Na zadania związane z rehabilitacją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych oraz dofinansowanie kosztów działalności warsztatów terapii zajęciowej (WTZ) powiat suski wydatkował środki pozabudżetowe, otrzymywane corocznie według algorytmu z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Ponadto ze środków PFRON realizowano program Wyrównywanie Różnic między Regionami (WRR), Aktywny Samorząd (AS). W latach 2015-2020 na powyższe działania wydatkowano środki PFRON w wysokości około 16,6 mln. złotych , co zostało szczegółowo zobrazowane w poniższej tabeli.

Tabela 42 Struktura środków PFRON wydatkowanych przez powiat suski w latach 2015-2020

Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych					
rok	Rehabilitacja				
	Społeczna i zawodowa	WTZ	WRR	AS	Razem
2015	546 135	1 109 700	-	105 293	1 761 128
2016	569 699	1 759 560	101 378	138 286	2 568 923
2017	467 998	1 759 560	51 445	150 649	2 429 652
2018	504 431	2 008 116	-	218 753	2 731 300
2019	587 809	2 153 316	80 000	248 854	3 155 604
2020	637 134	2 189 616	446 044	283 594	3 926 973
suma	3 442 716	11 306 568	678 867	1 145 429	16 573 580

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR za lata 2015-2020

Prognoza finansowa na lata 2021-2026

Biorąc pod uwagę zauważalną tendencję wzrostu wydatków w ostatnich latach na zadania polityki społecznej oszacowano przewidywane wydatki na ten cel na lata 2021-2026. Wykazane w formie tabeli kwoty uwzględniają koszty planowanych w tym okresie działań. Należy zauważyć, że w latach 2021-2022 kwota zaplanowanych wydatków wzrasta, a w 2023 roku następuje ich spadek. Wynika to z faktu, iż w latach 2021-2022 planuje się wykonanie rozbudowy DPS Łętownia w ramach środków otrzymanych z Krajowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.

Z uwagi na ograniczone środki, jakie powiat suski może przeznaczyć na finansowanie polityki społecznej, bardzo ważnym elementem Strategii będzie pozyskanie środków zewnętrznych zarówno ze środków krajowych jak i Unii Europejskiej. Przewidywane wydatki budżetu powiatu związane z działaniami ujętymi w Strategii przedstawia Tabela 43

Tabela 43 Przewidywane wydatki budżetu powiatu suskiego na realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2026

Wydatki budżetu powiatu suskiego na realizację Strategii						
rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026
kwota	16 700 000	17 000 000	16 5000 000	17 000 000	17 000 000	17 500 000
suma	101 700 000					

Źródło: opracowanie własne PCPR

Ponadto działania zaplanowane w obszarze 2 Strategii będą częściowo finansowane środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Przewiduje się, że kwota środków PFRON jaka zostanie przekazana powiatowi suskiemu w kolejnych latach będzie oscylować w przedziale 3,8 -4,3 mln. zł.

Należy zaznaczyć, że ramy finansowe przyjęte w Strategii mogą ulegać zmianom w kolejnych latach, w zależności od wysokości środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych na realizację określonych zadań oraz możliwości finansowych powiatu suskiego.

Prognoza zmian w zakresie problemów społecznych w powiecie suskim.

Przeprowadzona analiza sytuacji społecznej mieszkańców powiatu suskiego pozwoliła na wyodrębnienie obszarów, które w najbliższym okresie mogą skutkować wzrostem występowania problemów społecznych w powiecie suskim. Analizując dostępne dane statystyczne można wysunąć wniosek, że nie bez wpływu na jakość i sposób życia mieszkańców powiatu suskiego będą miały następujące czynniki:

- wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym wśród ogólnej liczby mieszkańców powiatu;

- niepełnosprawność lub długotrwała choroba jako czynnik determinujący jakość życia osób i ich rodzin;

- utrzymywanie się na stałym poziomie lub wzrost ilości rodzin borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi z dziećmi;

- utrzymywanie się problemów związanych z uzależnieniem wśród mieszkańców powiatu;

Analizując dostępne dane statystyczne dotyczące sytuacji demograficznej mieszkańców powiatu suskiego można dojść do wniosku, że w populacji mieszkańców naszego powiatu może przybywać osób w wieku poprodukcyjnym. Poparciem tego stwierdzenia jest analiza liczby mieszkańców oraz prognozy liczby mieszkańców powiatu suskiego na przyszłe lata. Widać z niej jasno, że populacja mieszkańców powiatu suskiego ulega sukcesywnemu zmniejszeniu i zapewne zmieniać się będzie również struktura ludności z tendencją do wzrostu liczebności grupy osób w wieku poprodukcyjnym

Tabela nr 44 Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym powiatu suskiego na lata 2018-2020

Powiat	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym		
suski	2018 rok	2019 rok	2020 rok
	15617	15984	15984

Źródło: dane GUS

Tabela nr 45 Prognozowana liczba mieszkańców powiatu suskiego na lata 2017-2050

Powiat		**Liczba mieszkańców ogółem**							
	2017	2018	2019	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Powiat suski	84317	84255	84232	84812	84684	84222	83431	82367	81075

Źródło: dane GUS

Kolejnym wskaźnikiem, który mówi o sytuacji demograficznej w powiecie suskim jest wskaźnik obciążenia demograficznego. Wskaźnik ten określa ilość osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

Tabela nr 46 Wskaźnik obciążenia demograficznego

Obszar	rok				
	2015	2016	2017	2019	2019
Polska	31,4	32,7	34,0	35,0	37,0
powiat suski	28,0	28,7	29,5	30,1	31,0

Źródło: dane GUS

Wskaźnik ten stopniowo rośnie, ale jest jeszcze niższy w Polsce. Wskazuje on jednak jasno, że obserwowana tendencja jest wzrostowa ilości osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku produkcyjnym. W związku z tym należy stwierdzić, że z roku na rok coraz większa liczba mieszkańców powiatu suskiego może oczekiwać pomocy i wsparcia w codziennym życiu z uwagi na ograniczenia, jakie pociąga za osobą wiek podeszły (usługi opiekuńcze, dostosowanie mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych czy też pobyt w dziennych czy całodobowych placówkach).
Problem starzenia się społeczeństwa bez wątpienia wpływa na skalę umieszczeń w domach pomocy społecznej prowadzonych na terenie powiatu suskiego. Skalę zjawiska przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 47 Ilość osób umieszczonych w dps prowadzonych przez powiat suski w latach 2016-2020

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość osób	20	24	23	15	24

Źródło: opracowanie własne PCPR.

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że ilość osób wzrasta. Wyjątkiem w umieszczeniach w dps na ternie powiatu suskiego był rok 2019, kiedy umieszczono 15 osób. W miesiącach styczeń - maj 2021 roku umieszczono już 14 osoby, jeśli więc tendencja się utrzyma w skali całego roku to może on okazać się rekordowy pod względem umieszczeń w domach pomocy społecznej.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Jordanowie jest prowadzony przez Stowarzyszenie Trzeźwości Dom dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i przewlekle psychicznie chorych. Jest to zadanie z ustawy o pomocy społecznej w formie zleconej finansowane w całości przez

Wojewodę. Na przestrzeni ostatnich lat ilość osób korzystających z uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez ŚDS przestawiała się następująco:

Tabela nr 48 Średnia ilość osób uczestniczących w zajęciach prowadzonych przez ŚDS w latach 2016-2020

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość osób	31,08	31,75	31,66	31,83	31,17

Źródło: opracowanie własne PCPR na podstawie informacji z ŚDS.

W związku z niesłabnącym zainteresowaniem wśród mieszkańców powiatu suskiego taka formą wsparcia można przypuszczać, że w latach następnych sytuacja taka będzie się utrzymywała lub też ewentualnie wymagać będzie powiększenie liczby miejsc będących do dyspozycji mieszkańców o 4 miejsca na przestrzeni kolejnych lat.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W 2018 roku Organizator obejmował wsparciem 51 rodzin dla 86 dzieci, w tym w większości były to rodziny spokrewnione z dzieckiem 26 rodzin, w których przebywało 35 dzieci oraz 17 rodzin niezawodowych, w których przebywało 20 dzieci. Pozostałą część stanowiły 3 rodziny zawodowe , 3 rodziny zawodowe specjalistyczne, 1 rodzinny dom dziecka i 1 pogotowie rodzinne oraz 1 placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego, które łącznie objęły wsparciem 31 podopiecznych. W kolejnym roku tj. 2019 sytuacja statystyczna dotycząca rodzin zastępczych nie uległa większej zmianie, w 52 rodzinach zastępczych przebywało łącznie 85 dzieci. Ważną kwestią było utworzenie kolejnego rodzinnego domu dziecka dla ośmiorga podopiecznych. Natomiast w 2020 roku zauważa się wzrost rodzin zastępczych spokrewnionych (z 25 w 2019 na 30 w 2020) przy spadku rodzin zastępczych niezawodowych(z 17 w 2019 na 13 rodzin). Organizator podjął działania w kierunku uruchomienia kolejnej rodziny zastępczej zawodowej dla trojga dzieci oraz przekształcenia rodziny zastępczej specjalistycznej na pogotowie rodzinne.

Biorąc pod uwagę dane z poprzednich lat można stwierdzić, że w kolejnych latach będzie utrzymywał się wysoki współczynnik spokrewnionych rodzin zastępczych przy jednoczesnym utrzymaniu poziomu liczby rodzin zastępczych zawodowych. Jednocześnie należy nadmienić, że Organizator mając na uwadze wiek opiekunów pełniących funkcje zawodowych rodzin zastępczych będzie kontynuował nabór nowych kandydatów na zawodowe formy opieki w kolejnych latach zgodnie z założeniami 3- letniego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Suskim na lata 2019-2021.

Realizując rozwój i utrzymanie systemu pieczy zastępczej w Powiecie Suskim Organizator będzie podejmował działania w kierunku:

- interdyscyplinarnej pracy z rodzinami zastępczymi i rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,

- wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin zastępczych i ich podopiecznych,

- wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców zastępczych poprzez umożliwienie im udziału w szkoleniach,

- nabór i szkolenie nowych kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe,

- podejmowanie działań na rzecz zwiększania liczby dzieci powracających do rodziców biologicznych

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej w 2018 roku obejmował wsparciem 24 wychowanków pieczy zastępczej, w tym wychowanków pieczy zastepczej spokrewnionej- 15 wychowanków, wychowanków rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej - 6 wychowanków, wychowanków placówki opiekuńczo-wychowawczej oraz rodzinnego domu dziecka – 3 wychowanków. W 2019r. wsparciem było objętych 28 wychowanków pieczy zastepczej, w tym wychowanków pieczy zastepczej spokrewnionej - 11 wychowanków, wychowanków rodziny zastępczej niezawodowej i niezawodowej - 11 wychowanków, wychowanków placówki opiekuńczo-wychowawczej oraz rodzinnego domu dziecka – 6 wychowanków. W kolejnym roku 2020 PCPR obejmował wsparciem 23 wychowanków, w tym wychowanków pieczy zastepczej spokrewnionej - 11 wychowanków, wychowanków rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej - 6 wychowanków, wychowanków placówki opiekuńczo-wychowawczej oraz rodzinnego domu dziecka – 6 wychowanków. Biorąc pod uwagę powyższe dane można stwierdzić, że liczba wychowanków objętych wsparciem przez PCPR utrzymuje się i będzie utrzymywać na podobnym poziomie.

Realizując działania wobec wychowanków PCPR będzie koncentrować się głównie na:

- aktywizacji społecznej i zawodowej usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych w tym możliwość uzyskania wykształcenia zgodnie z założeniami wychowanka,

- objęciu wsparciem finansowym, rzeczowym i specjalistycznym uwzględniając indywidualne potrzeby i możliwości wychowanków m.in. poprzez pracę socjalna, poradnictwo zawodowe, psychologiczne i prawne, przyznanie świadczeń finansowych, sfinansowanie kursów, szkoleń, możliwość podjęcia zatrudnienia

- możliwości zamieszkania w mieszkaniu chronionym. Planuje się utrzymanie w dalszym ciągu mieszkania chronionego, przeprowadzenie prac adaptacyjno-remontowych wynikających z bieżącej eksploatacji mieszkania.

Ze względu na rosnące zapotrzebowanie mieszkań chronionych dla wychowanków pieczy zastępczej, którzy po opuszczeniu rodzin czy placówek opiekuńczo-wychowawczych nie mają możliwości powrotu do środowiska rodziny biologicznej czy wynajęcie mieszkania na własny koszt PCPR planuje podjąć starania o utworzenie nowych mieszkań chronionych Kwestia mieszkaniowa jest tym bardziej istotna, że przybywa osób, dla których problem mieszkaniowe stanowią barierę w podjęciu samodzielnego funkcjonowania w środowisku społecznym – rozpoczęcia realizacji programu usamodzielnienia.

Warto nadmienić, że wsparcia takie będą możliwe przy udziale środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach realizacji przez naszą instytucję projektu, dla podopiecznych PCPR, właśnie m.in. wychowanków pieczy zastępczej.

Kierunki podejmowanych przez PCPR działań w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym można zamknąć w kilku najważniejszych punktach:

1. Sukcesywne zwiększanie udzielanej pomocy, która dotychczas była ograniczana z uwagi na niewystarczające środki Z PFRON.

2. Położenie szczególnego nacisku na udzielanie jak największego wsparcia dzieciom i młodzieży uczącej się poprzez przyznawanie większego dofinansowania , aby pomóc rodzinie stworzyć optymalne warunki dla rehabilitacji, edukacji i rozwoju .
3. Stała promocja programów , systemów i form pomocy, które dostępne są w PCPR i przekazywanie rzetelnych informacji dotyczących obszarów wsparcia.
4. Zachęcanie beneficjentów PCPR do korzystania z wygodnych form komunikacji np. składania dokumentów poprzez System Obsługi Wsparcia (SOW), które umożliwiają przekazywanie wniosków droga internetową.
5. Zwrócenie uwagi na kompleksową pomoc w celu podniesienia samodzielności osób z niepełnosprawnością, lepszego funkcjonowania w swoim środowisku oraz objęcie pomocą beneficjentów, którzy chcą wrócić na rynek pracy.

Zespół Interwencji Kryzysowej w Suchej Beskidzkiej jest częścią Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Tabela nr 49 Formy wsparcia udzielanego przez ZIK w poszczególnych latach.

Formy wsparcia	**Liczba udzielonych porad**					
	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**Razem**
Pomoc psychologiczna	177	201	393	625	190	1584
Pomoc pedagogiczna	126	79	69	139	55	468
Poradnictwo rodzinne	190	275	270	190	58	983
Poradnictwo specjalistyczne	763	580	269	0	0	1612
Mediacje	50	178	74	140	10	452
Program korekcyjno – edukacyjny	0	20 os.	26 os.	26 os.	20 os.	92 os.
Trening Kompetencji Społecznych	31 os.	31 os.	42 os.	26 os.	25 os.	155
Program psychologiczno - terapeutyczny	-	-	-	6 os.	4 os.	10

Źródło: Opracowanie własne ZIK

Analiza danych z poprzednich lat pokazuje, że z roku na rok rośnie zapotrzebowanie na pomoc. Z obecnej oferty Zespołu Interwencji Kryzysowej największe zapotrzebowanie jest na pomoc psychologiczną. Na drugim miejscu znajduje się pomoc pedagogiczna a na trzecim poradnictwo rodzinne. Dużym zainteresowaniem cieszyło się poradnictwo specjalistyczne w kwestii radzenia sobie z problemem alkoholowym, jednak od połowy 2018r. nie ma go w ofercie na stałym poziomie od kilku lat znajduje się zapotrzebowanie na zajęcia Treningu Kompetencji Społecznych dla Dzieci i Młodzieży (wcześniej Socjoterapia). Tendencja wzrostowa została gwałtownie zahamowana w 2020r. z powodu światowej pandemii COVID-19.
Analizując dane z lat poprzednich, oraz mając na uwadze światowy kryzys pandemiczny można przypuszczać, że w kolejnych latach może nastąpić gwałtowny wzrost zapotrzebowania na poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i rodzinne.
Działalność Zespołu Interwencji Kryzysowej będzie w dalszym ciągu kontynuowana.

Monitoring Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Monitorowanie i ocena realizacji Strategii będzie dokonywana raz do roku przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suchej Beskidzkiej w zakresie zadań, które są realizowane przez tę jednostkę w zakresie zadań z ustawy o pomocy społecznej, wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w powiecie. Do zadań PCPR będzie należało zbieranie danych od poszczególnych jednostek organizacyjnych zajmujących się pomocą społeczną. Na tej podstawie możliwe będzie opracowanie danych dotyczących realizacji założeń Strategii. Informacja ta stanowić będzie element sprawozdania Dyrektora PCPR w Suchej Beskidzkiej składanego corocznie Radzie Powiatu Suskiego. Pozostałe problemy społeczne będące w sferze zainteresowań polityki społecznej będą monitorowane przez jednostki odpowiedzialne za ich realizację (PUP, Starostwo Powiatowe) w ramach prowadzonych przez nie działań.

Podsumowanie

Kolejna, czwarta już Strategia Rozwiązywania problemów Społecznych obowiązywać będzie na lata 2021-2026. Założenia zawarte w poprzednich strategiach zostały zrealizowane głównie dlatego, że tworzą ją osoby odpowiedzialne za kreowanie polityki społecznej w poszczególnych obszarach przedstawionych w tym dokumencie.
Potrzeba stworzenia nowej Strategii jest z jednej strony wynikiem realizacji zapisów artykułu 19 ust. 1 Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz.U z 2020 roku, poz. 1876), nie jest to jednak jedyny powód tworzenia tego typu dokumentu. Doświadczenie zawodowe kadr pomocy społecznej wykazuje bowiem, że skuteczne działania są jedynie te, które zostały zaplanowane na postawie dokonanej wcześniej analizy problemu. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest także bazą danych o problemach społecznych, a także bazie instytucji zajmującymi się poszczególnymi problemami z zakresu polityki społecznej w powiecie suskim. Bezsprzecznie atutem tego dokumentu jest współpraca instytucji funkcjonujących na terenie powiatu suskiego, zarówno ze szczebla powiatowego jak i gminnego przy jego tworzeniu. Wiedza i doświadczenie osób pracujących w poszczególnych jednostkach przyczyniła się do ukazania jak najpełniejszego obrazu Powiatu. Na zakończenie należy dodać, że skuteczne realizowanie celów zawartych w tym dokumencie będzie możliwe przy dysponowaniu odpowiednimi środkami finansowymi, jakie będą w posiadaniu poszczególnych jednostek zajmujących się realizowaniem polityki społecznej na terenie powiatu suskiego.

Spis tabel

1) Wykaz stowarzyszeń i organizacji działających na terenie powiatu suskiego;
2) Liczba osób objętych wsparciem Zespołu Interwencji Kryzysowej;
3) Rodziny zastępcze spokrewnione;
4) Rodziny zastępcze niezawodowe;
5) Rodziny zastępcze zawodowe;
6) Rodzinny dom dziecka;
7) Rodziny zastępcze zawodowe (wynagrodzenie);
8) Rodzinny dom dziecka (wynagrodzenie);
9) Wychowankowie rodziny zastępcze spokrewnione;
10) Wychowankowie rodziny zastępczej niezawodowej oraz zawodowej;
11) Wychowankowie placówki opiekuńcza-wychowawczej typu rodzinnego oraz rodzinnego domu dziecka;
12) Liczba rodzin objętych opieką koordynatora
13) Ilość rodzin objętych wsparciem psychologicznym przez Organizatora RPZ
14) Ogółem osoby korzystające z pomocy społecznej oraz świadczenia z pomocy społecznej wg stanu na 31.12.2019r.
15) Osoby niepełnosprawne korzystające z pomocy społecznej oraz świadczenia z pomocy społecznej wg stanu na dzień 31.12.2019r.
16) Osoby niepełnosprawne korzystające z pomocy społecznej wg rodzaju przyznanej pomocy wg stanu na dzień 31.12.2019r.
17) Osoby korzystające z pomocy społecznej wg przyczyny udzielania na dzień 31.12.2019r.
18) Placówki podstawowej opieki zdrowotnej z terenu powiatu suskiego.
19) Liczba uczniów i oddziałów ogółem 2020/2021
20) Uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych wg. Niepełnosprawności – stan na 30.09.2020
21) Typy szkół oraz kierunki kształcenia w szkołach ponadpodstawowych prowadzonych przez powiat suski
22) Stan zatrudnienia kadry pedagogicznej w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez powiat suski
23) Liczba podmiotów gospodarczych w podziale na gminy w latach 2017-2018
24) Podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON w powiecie suskim wg wielkości w latach 2015-2018
25) Ilość bezrobotnych i stopa bezrobocia w poszczególnych miesiącach
26) Ilość bezrobotnych z podziałem na gminy
27) Szacunkowa stopa bezrobocia w poszczególnych gminach w latach 2018-2019
28) Struktura bezrobotnych wg wieku lata 2018-2019
29) Struktura bezrobotnych wg wykształcenia w latach 2018-20109
30) Struktura bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy w latach 2018-2019
31) Struktura bezrobotnych wg stażu pracy w latach 2018-2019
32) Liczba osób niepełnosprawnych i poszukujących pracy wg stanu na koniec 2019
33) Oferty pracy z poszczególnych rodzajów działalności
34) Ilość zgłoszonych ofert pracy i stanowisk wg krajów z jakich wpłynęły w 2019 roku
35) Zarejestrowane oświadczenia wg gmin pracodawcy
36) Wykaz stanowisk, na które wydano informację
37) Informacje wg gmin
38) Wykonanie dostępnych środków z podziałem na poszczególne zadania zrealizowane w 2018-2019

39) Realizacja zadań w zakresie aktywizacji bezrobotnych ze środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego\
40) Efektywność kosztowa i zatrudnienieniowa instrumentów pracy 2016/2017/2018
41) Struktura wydatków budżetu powiatu suskiego przeznaczonych na realizację celów społecznych w latach 2015-2020
42) Struktura środków PFRON wydatkowanych przez powiat suski w latach 2015 - 2020
43) Przewidywane wydatki budżetu powiatu suskiego na realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2026
44) Liczba mieszkańców powiatu suskiego w wieku poprodukcyjnym na lata 2018-2020
45) Prognozowana liczba mieszkańców powiatu suskiego na lata 2017-2050
46) Wskaźnik obciążenia demograficznego
47) Ilość osób umieszczonych w dps prowadzonych przez powiat suski w latach 2016-2020
48) Ilość osób uczestniczących w zajęciach prowadzonych przez ŚDS w latach 2016-2020
49) Formy wsparcia udzielanego przez ZIK w poszczególnych latach

Spis wykresów

1) Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności
2) Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności,
3) Stopa bezrobocia w powiecie suskim w 2019 roku
4) Procentowy udział bezrobotnych z poszczególnych gmin w całej populacji bezrobotnych w powiecie suskim
5) Szacunkowa stopa bezrobocia dla poszczególnych gmin powiatu suskiego w 2019 roku
6) Struktura bezrobotnych w powiecie suskim wg wieku w latach 1018-2019
7) Struktura bezrobotnych wg wykształcenia w latach 2018-20109
8) Struktura bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy w latach 2018-2019
9) Struktura bezrobotnych wg stażu pracy w latach 2018-2019
10) Ilość zgłoszonych ofert pracy wg gmin 2018-2019
11) Udział środków na politykę pasywną i aktywną w latach 2018 i 2019